לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום ד', כ"ג בסיון תשמ"ח, 8 ביוני 1988 / שנה מ"ח מס' 13668 / המחיר 1.30 ש"ח כולל מע"מ

מאיימים להרעיל פרי מישראל בצרפת

ארנון יפת (פריס)

המשטרה הצרפתית בודקת במעבדה תפוחים ואשכוליות רקובים, שנתגלו בתא שמירה בתחנת הרכבת סנט לזר. ארגון מסתורי, „חובה ואמונה", שיגר אתמול הודעות איום כי ירעילו מוצרי מזון ישראליים. קול אלמוני מסר כי דוגמה לפירות אלה מצויה בתא השמירה. השלטונות סבורים כי זה עוד נסיון לעורר בהלה, על מנת לפגוע ביצוא הישראלי. בהודעות שנתקבלו בשתי סוכנויות ידיעות בפריס מאיימים כי כל מי שיקנה מוצרי מזון ישראלים, מסתכן בהרעלה ובמוות, „עונש לשיתוף פעולה עם הציונים".

בניגוד לציפיות לא הכריז מלך ירדן בנאומו בפיסגה על שינוי ביחס לגדה

חוסיין שיבח ההתקוממות, השווה אותה למאבק האלג'ירים לעצמאות

עם זאת מוסרים מקורות בוועידה כי בישיבה סגורה של הפיסגה עשוי חוסיין להודיע על הינתקותו מהשטחים

שר־המשטרה ברלב במקום התנקשות בראש עיריית אל־בירה (צילום: ישראלי)

אורי הורוביץ, סוכנויות הידיעות

ועידת הפיסגה של ראשי מדינות ערב נפתחה אמש באלג'יר. המלך חוסיין, שנאם לפני באי הוועידה, לא הכריז כצפוי על שינוי במדיניות ארצו כלפי הגדה, אש"ף או הבעייה הפלשתינית כפי שציפו. לעומת זאת שיבח בנאום נרגש את ההתקוממות בשטחים וציין, כי יש צורך לסייע לה.

חוסיין הרגיש, כי ההתקוממות היא ניצחון לעם הפלשתיני, המצליח לדבריו להתמודד בהצלחה מול ישראל. המלך חוסיין, „בנאום שהפתיע את הוועידה, השווה את ההתקוממות בשטחים למאבקו של העם האלג'ירי לעצמאות נגד צרפת, ואמר, כי הוא מצדיע בגאווה לפלשתינים.

השוואה למאבק באלג'יר

לדבריו, על האומה הערבית להתאחד במאבקו של העם הפלשתיני, כפי שהדבר נעשה בעת מאבק אלג'יריה לעצמאות.

מקורות ערביים מסרו באלג'יר, כי המלך חוסיין יכריז על עמדתה החדשה של ירדן כלפי הגדה בישיבה סגורה של הפיסגה. על־פי מדיניות זו יותיר בעצם המלך חוסיין את

(המשך בעמוד 2)

שמיר יבקש משוורנאדזה לפתוח בדו־שיח מדיני עם ישראל על המזרח־התיכון

בנאומו בעצרת הכללית יקרא רה"מ לפירוק נשק במזה"ת ● שולץ יצא אתמול האיזור במצב־רוח פסימי ● „ניו־יורק טיימס" תוקף החלטת בג"צ בעניין עוואד

דלית רפאלי (וושינגטון) יוסף גליליי (ניו־יורק)

פקידים ישראלים ודיפלומטים סובייטים בניו־יורק מעריכים כי פגישת ראש־הממשלה יצחק שמיר עם שר־החוץ הסובייטי אדוארד שוורנאדזה מחר — היא מפנה במדיניות בריה"מ במזרח התיכון. ראש־הממשלה עצמו אמר בראיון לעתון ה„ניו־יורק טיימס", כי הפגישה עשויה להביא להתחלה חדשה בקשרי שתי המדינות. גם הממשל האמריקני רואה בחיוב את הפגישה ודוברת מחלקת המדינה, פיליס אוקלי, אמרה כי הפגישה עשויה לתרום לקידום התהליך המדיני במזרח־התיכון. שמיר אמר בראיון לעתון האמריקני כי רק אדם גדול, מנהיג גדול, יכול להביא בשורה חדשה ורעיון חדש למדינה כמו בריה"מ.

שמיר אמר עוד כי יבקש משוורנאדזה לקדם את עניין חידוש הקשרים הדיפלומטים ולפתוח בדו־שיח מדיני וידידותי עם ישראל, על בעיות המזרח התיכון ועל הגירת יהודים מבריה"מ לישראל. עם זאת שמיר הזהיר כי אין לצפות לפריצת דרך.

יציע פירוז המזרח התיכון

ראש הממשלה יגיש לעצרת הכללית של האו"ם תכנית לפירוק נשק במזרח התיכון — מסרו מקורות ישראלים. הפקידים לא מסרו פרטים אך ציינו כי היא תועלה מעל במת העצרת. לפני צאתו אמר ראש הממשלה בנמל התעופה בן־גוריון כי פירוק הנשק הוא נושא בעל חשיבות מירבית במזרח התיכון, כפי שנושא פירוק החימוש היה מרכזי בדיוני הפיסגה בין שתי מעצמות העל. שמיר ציין כי יש לפעול ברחיפות בעניין זה נוכח הפעלת כלי נשק כימיים במלחמת אירן עירק. ראש הממשלה נפגש ביום ב' עם ראשי ועידת הנשיאים ונציגי הארגונים היהודיים באמריקה. ראש הממשלה חזר על עמדותיו הידועות נגד הוועידה הבינלאומית ובעד שיחות ישירות עם מדינות ערב בלי תנאים מוקדמים על בסיס הסכמי קמפ־דיוויד.

שולץ עזב פסימי

שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ עזב אתמול את המזרח התיכון במצב רוח שפוף, ואמר כי אם ימשיכו הערבים והישראלים שלא להתפשר על עמדותיהם ידרדר המזרח התיכון לקיצוניות מדאיגה של מירוץ חימוש ושנאה מתגברת. עם זה אמר שולץ כי ארה"ב תמשיך במאמצי השלום באיזור ושלא תהיה הפוגה במאמצים אלה.

ביקורת על בג"צ

העיתון ניו־יורק טיימס כתב אתמול במאמר מערכת, כי אם ישראל תגרש את כל העוואדים מתוך המערכת הפוליטית שלה, היא תשאר רק עם תומכי ערפאת. העיתון כותב כי מצער מאוד שבית המשפט העליון לא הצליח למצוא סיבה לבטל את צו הגירוש

נדקר ראש עיריית אל־בירה — מאמץ במינהל האזרחי למנוע גל התפטרויות

חסן טויל בן 73, שמונה לתפקידו ע"י שלטונות ישראל, נדקר בבטנו ובחזהו ומצבו קשה ● ההתנקשות — „ביום הזעם" לקראת הפיסגה הערבית ● פרייג': להתנקשות תהיה השפעה דרמטית על אחרים, שהם נפחדים עכשיו

מנחם ענברי

ראש עיריית אל־בירה, חסאן טויל, בן 73, שמונה לתפקידו ע"י שלטונות ישראל, נדקר אתמול דקירות אנושות בליבו ובבטנו, ומצבו הוגדר קשה אך יציב.

בבית־החולים הוא עבר ניתוח ממושך. בשעות הערב חזרה אליו הכרתו והוא התחיל לדבר. ראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון, תת־אלוף שייקה ארז, חש אליו וניסה לשוחח עימו. עם זאת הבהירו לכתבנו כי מצבו עדיין קשה.

עוצר וצבא

על אל־בירה הוטל עוצר, והוא נוקשה במיוחד בעיר העתיקה, שהיא זירת ההתנקשות. כוחות צבא רבים נמצאים בעיר. לכתבנו נודע כי יש כוונה להטיל על אל־בירה עוצר ממושך. ההתנקשות בחיי חסאן טויל באה בשיאה של החרפה במתחים הפנימיים בשומרון. על פי ידיעות שקשה היה לאשר אותם אצל

(סוף בעמוד 4)

מתנחל ידה ופצע נער בבית־סחור

מנחם ענברי

מקורות ערביים אומרים כי מתנחל פתח אתמול בירייות בבית־סחור ופצע נער בן 15, גני שומאלי. מקורות צבאיים אומרים כי לא נתקבל שום דיווח על תקרית כזאת.

קשיים בוועדת השרים, השיבושים נמשכים ● עמוד 2
צבן: להעביר הפיקוח על בל"ל למבקר ● עמוד 3
הגביע הוא צהוב ● מדור הספורט
מפת שלום בהפגנת נשים בלבן ● עמוד אחורי
נדחתה ההצבעה על שיטת הבחירות ● עמוד 3

בחירות אזוריות, לא דמוקרטיות

הנסיון להחליף את שיטת הבחירות לכנסת איננו חדש, עוד בימי בן־גוריון ניסתה מפלגת השלטון, הלא היא מפא"י, להשיג באמצעות שיטת הבחירות האזוריות את הרוב שאותו לא יכלה להשיג בבחירות דמוקראטיות אמיתיות. שיטת הבחירות האזורית, או כל דגם של בחירות אזוריות־יחסיות, נועדו לסלף את יחסי הכוחות האמיתיים בקרב הציבור. על פי השיטה האזורית יילכו לאיבוד הקולות שניתנו למפלגות קטנות, שדעתן לא תיוצג ולא תישמע בכנסת. זהו נסיון למחוק מן המפה הפוליטית זרמים רעיוניים לגיטימיים, נסיון שלא יצלח ולכל היותר יגרום ליצירת גופים חוץ־פרלמנטריים.

יש לא מעט מן האשלייה, אם לא הולכת שולל, באמונה כי שיטת הבחירות האזוריות תחסל את „הפיצול המפלגתי המופרז". אכן במקרה של הנהגת שיטת בחירות אזוריות יצטרפו המפלגות הקטנות לגושים גדולים יותר כדי להבטיח לעצמן הישרדות. אף הצירוף המכאני הזה יוביל במהרה לפיצול מחדש של הגופים הגדולים, ואפילו לא יתפצלו פורמאלית, הרי קיום סיעות בתוך מפלגה גדולה ממילא לא ימנע את חלוקי הדעות הפנימיים.

התומכים בשיטת הבחירות האזוריות טוענים, כי זו מבטיחה „קשר ישיר של הנבחר עם הבוחר", אך זוהי טענה שאין לה על מה לסמוך במציאות היומיומית של הכנסת שלנו. כידוע חברי הכנסת מצביעים על פי החלטת סיעתם, מתוך משמעת סיעתית, אחרת אי־אפשר היה לקיים לא את המשטר הדמוקראטי, ולא את יציבות השלטון בארץ.

יש לקוות, כי בהצבעה שתערך בשבוע הבא יימצא הרוב אשר יתנגד לנסיון „לשחק דמוקראטיה" בשיטות המובילות לביטולה של דמוקרטיה מלאה.

אמה של התינוקת מג'בליה: הלכנו בשוק, שמעתי רעש, ראיתי דם והעין ברחה לה

תחקיר צה"ל: נורה כדור גומי אחד בלבד ע"י קצין בכיר ומיומן: באותה עת לא נראו במקום נשים או ילדים ● מפקד כוחות צה"ל ברצועה: אנו מצטערים על המקרה, אך המפגינים בוחרים לעורר מהומות במקומות צפופים ונפגעים גם חפים מפשע ● בביה"ח נאצר בעזה הציגו אנשי הצוות לפני עתונאים ילדה נוספת, בת 8, פגועה בעינה

להפסיק השימוש בקליעים הקטלניים

יורם בר

ח"כ יציב (מפ"ם) הגיב אתמול על המקרה השני של עקירת עין לתינוקת בעזה מירי קליע גומי וקרא לשר הבטחון להפסיק כליל את השימוש בקליעים הידועים בכינויים „קליעי גומי" בעת פיזור הפגנות.

יציב אומר שמרבית קליעי הגומי הם בעצם קליעי מתכת מצופים בגומי וככאלה הם נשק קטלני. מרי לצורך פיזור הפגנות, המורכבות בעיקר מילדים ונשים.

עזרא אבירן

צה"ל השלים אתמול את התחקיר על פציעתה של התינוקת, פודה בת ממיר אלשרפי, בת 9 חודשים ממחנה הפליטים ג'בליה שברצועת עזה, שאיבדה את עינה השמאלית מפגיעת קליע גומי שלשום בערב.

מפקד כוחות הבטחון ברצועת עזה אמר כי על פי התחקיר עסק כוח צה"ל בפיקודו של קצין בכיר ומיומן, בפיזור מפגינים באזור השוק של ג'בליה בעת שהעוצר הוסר, כדי לאפשר לאוכלוסיה להצטייד במזון. צעירים ניצלו את ההפוגה בעוצר

(סוף בעמוד 4)

שיפטר המליץ לתדרך חיילי צה"ל בשטחים בנושא זכויות האדם

מוטי בסוק

בתום שיחה בת שעה עם שר־החוץ שמעון פרס, הביע ריצ'רד שיפטר, עוזר שר־החוץ האמריקני לנושא זכויות האדם, שביעות רצון כיוום לסיכומים שהשיג עם מערכת הבטחון. סיכומים אלו קובעים את נוהלי הדיווח והמעקב של שגרירות ארה"ב בישראל, על נושאים שבתחום זכויות האדם בשטחים. מאוחר יותר קיים שיפטר פגישת עבודה עם כל הגורמים האחראים במשרד החוץ לנושא השטחים. הוא אמר כי הדו"ח השנתי הקרוב של משרד החוץ האמריקני, בנושא זכויות האדם, יתקשר לנעשה בשטחים. שיפטר המליץ שצה"ל יתדרך את חייליו בנושא המותר והאסור, מבחינה זו, בשטחים. מעבר לכך ישראל צריכה לחשוב גם על דעת הקהל הבינלאומית, אמר.

ציורמצב

בשטח / קוראים לזה „מעורבות"

שקשוקת מלוח

נניח שמישהו היה פתאום תוקע אתכם באיזה חור נידח. מין איזור שומם שאין בו נפש חיה, פראי ומרוחק מכל ישוב. מה הייתם עושים? איך הייתם יוצאים מזה... אה?

לי למשל זה לא היה מזיז. צ'יק צ'אק הייתי קוטפת לי כמה עלי „מלוח" למנה עיקרית, ענף או שניים „גרגיר נחלים" לתוספת, מתבלת פה ושם עם שומר ואזוב ומרביצה שקשוקה וסלט על הכיף־כפאק. אחר־כך הייתי קוטפת לי חופן תותי עץ ומקנחת בתה צמחים רענן עם מרווה משולשת וקצת נענע משוכלת (מי אמר שכל הצמחים האלה גדלים שם בכלל? ומי אמר שלא...?).

כל זה נכון להיום. סיכויי ההישרדות שלי היו שואפים כמובן לאפס אם האירוע הטרגי הנ"ל היה מתרחש שלשום ואת־אומרת, בטרם התוודעתי אל תכונת הבישול וההישרדות של חברי הקורס „צמחים וצומח — מעורבות חברתית", באוניברסיטת תל־אביב.

מסתבר שלא כל הילדים החכמים והמוכשרים הולכים לחוגי

„אוכל, קדימה אוכל"

מחשבים. יש לפחות 30 מהם שמגיעים אחת לשבוע לפה, אל הגן הבוטני, ללמוד בוטניקה מפי סטודנטים לביאולוגיה שנה ג', תחת ניצוחו האקדמי של ד"ר עמרם אשל. הסטודנטים מקבלים קרדיט, הילדים מקבלים התנסות חווייתית מעשירה בעולם הצומח וכולם שמחים וטובי־לב. אתמול בצהרים נחוג סיום קורס מספר 2 בארוחת צמחים בחיק־הטבע, פרי בישולם של הילדים כמובן. מיכל זאדה מחולון לדוגמה, תלמידה כתה ז' מבית־ספר „כצנלסון", מעידה על עצמה שהיא חובבת טבע מגיל צעיר (! יש לה 9 בטבע, היא מאוד נהנתה מהקורס וחושבת שהוא היה כיף. תרומתה לארוחת הסיום — שקשוקה מביצים, בצל ועלים של צמח הנקרא „מלוח". מה למשל יכולה מיכל לספר על הצמח הזה?

„שהוא מלוח".

תפריט הסעודה האחרונה של קורס מספר 2 כולל בין השאר: מרק מגבעולי אספרגוס; קציצות מעלי מלוח וצנוברים; שקשוקת מלוח; צ'יפס מלוח; פיתות, מימרח צ'דפס סארוע וסלט מגרגיר הנחלים. כל המשתלה הזאת היתה ערוכה בצורה מאוד אסתטית על מפת נייר לבנה, התבשילים נראו באמת מבטחים, הניחוחות היו מגילי ריר. למה לא טעמתי...

ורד לוי

„המשמר"

אל הכורסה / הבלש המזמר

אין רגעים מנחמים

למה תמיד כשהטלוויזיה מביאה סוף סוף משהו טוב באמת, היא שוכחת לעשות לו יחסי ציבור הולמים? מונלייטינג שמולייטינג. על „הבלש המזמר" כבר שמעתם? הסידרה הבריטית הנפלאה והממכרת הזאת בהפקת הבי.בי.סי. תוקרן החל מהיום בערב במשך חודש ומחצה. כשהוקרנה באנגליה זכתה גם לאחוזי צפייה גבוהים מהרגיל, וגם צופי פסטיבל הסרטים הירושלמי האחרון זוכרים בוודאי את ההתמכרות היומית לסדרה שהוקרנה שם.

גריאטרים מכוערים, והווה הזיות פארנואידיות מטורפות. הסרט הוא מסע מקאברי שחור משחור, לתוך זכרונו ותת־הכרתו של מארלו, השוקע להלוצינציות בהן הוא חוזר לימי ילדותו בשנות הארבעים, או מערב מציאות עם עלילת ספר בלשי דמיוני בשם „הבלש המזמר".

העלילה המפותלת, הסבוכה, העשירה בקרעי מציאות ופנטזיה, במשחקי מילים, בהצלבת עלילות ובמעברים בלתי־שיגרתיים בזמן —

מארלו – בגירסה הטלוויזיונית

למרות העייפות המצטברת על שבוע הפסטיבל, איש מהצופים לא העז לפספס את פיליפ מארלו, הבלש האגדי של רשיל המאט, כפי שיצרו אותו מחדש התסריטאי דניס פוטר, והבמאי ג'ון אמייל. סרטם המקורי והשנון משתמש בסממנים הסגנוניים והעלילתיים של מספר ז'אנרים. הוא לוקח מהסרט האפל, מהסרטים הבלשיים של שנות הארבעים, מסרטי זרם התודעה ומהסרט המוסיקלי — ועושה בהם שימוש מבריק.

מארלו, שזכה לאין ספור גירסאות קולנועיות, הוא בסרט זה זקן מריר, ציני ועירירי, סובל מאבעבועות עור משפילות כתוצאה מרגשות אשם, מאושפז בבית חולים ממשלתי מגעיל, שכן לקשישים שוברת את כל כללי הנראטיב הקולנוע השמרני בזכות שימוש נכון בתמונה ודיאלוג. זהו סרט מצמרר ואכזרי. אל תצפו לרגעים מנחמים. שיפעת השירים והריקודים המשולבים בו בסגנון המיוזיקל ההוליבורי, אינם יוצרים נחת רוח והנאה מרחיבת לב, מפני שהם מושרים מפי אחות זועפת ומשופמת או מפי זקנים מגויידים וחסרי שיניים.

אבל אין דבר מצחיק יותר מאותה גווייה חיוורת של זקן נישנק, ששר למארלו שיר רומנטי משנות ה־40, וקבוצת אחיות מעומלנות עונות לו בפזמון החוזר. ששה פרקים של שעה, כל רקה שווה את האגרה. לא לשכוח להפעיל את הוידאו.

יעל ישראל

חוכמת זקנים/ממשלות

הסנאטור האמריקני קנט ב. קיטינג אמר על ממשלתו: „לעיתים תכופות מדי, כאשר מגלה הבית הלבן בעייה, הוא זורק עליה כסף, בתקווה שתיעלם איכשהו". ממשלתנו שלנו, חסרת הממון, אימצה את העיקרון הזה בשינוי קל. בכל פעם שהיא מגלה בעייה, היא זורקת עליה ועדה.

דוביק רוזנטל

תמונת מצב / קמפו"ס ת"א

הקידמה נעצרת במיטה

סיעת השמאל הקיצוני „קמפוס" באוניברסיטת ת"א, עברה באחרונה זעזועים קשים שלוו בפרישה של כמה מחבריה היהודים. בסיעה היהודית־ערבית שעיקר עניינה בנושא הפלסטיני, לא הצליחו להגיע להסכמה ביחס להומוסכסואליזם.

כמה חברים יהודים ב„קמפוס" ביקשו לצרף למצעם פיסקה המגנה אפליית הומוסכסואלים ולסביות על רקע נטיותיהם המיניות. לאותם חברים היה מובן מאליו שגוף ראדיקלי־שמאלני כ„קמפוס" חייב להתייצב נגד כל אפלייה שכזו. לא כך חשבו חברי „קמפוס" הערבים. לדידם, רעיונות ראדיקליים בנושא הפלסטיני אין פירושם דעות מתקדמות בנושאים חברתיים אחרים. בחברה הערבית, מסתבר, תופעות אלו פסולות מעיקרן וראויות לגינוי ולנידוי.

חברי „קמפוס" הערבים, מרביתם קומוניסטים המתיימרים להציג גישה חברתית מתקדמת, לא השתחררו מהגישה המסורתית של החברה הערבית: הם סרבו לתמוך בתוספת שכזו למצע „קמפוס".

התנהלו מספר ישיבות סוערות בנושא. ויכוחים לוהטים שכאלה לא היו זמן רב ב„קמפוס". בנושא הפלסטיני, שהוא העניין המרכזי המלכד אותם, קיימת שם אחדות־דעים. היהודים „המתקדמים" תומכים בהקמת מדינה פלסטינית על כל שטחי הגדה והרצועה, אותם יש להחזיר ללא תנאי. בדיוק כפי שדורשים חברי „קמפוס" הערבים. והנה פתאום, יש נושא שנוי במחלוקת החוצה את „קמפוס" בין יהודים לערבים.

בסופו של דבר התקבל נוסח פשרה המגנה אפלייה על רקע נטייה מינית, ללא ציון השמות המפורשים הומוסכסואליזם ולסביות. מספר חברים יהודים שלא יכלו לעשות שקר בנפשם — פרשו.

יורם בר

מדף / עיון

אמא אדמה

ג'ונתן וויינר: „כוכב הלכת ארץ"; תרגום ועריכה: עדי גינצבורג; הוצאת מודן; מאי 1988; 374 עמודים

בדרך כלל אינני רוכש ספרי מתנות. לא לעצמי ובגלל שכך — גם לא לחברי. הם תמיד נראים לי כאילו נועדו לעבור עלי בעיניים ולסחוט את כספי. הגורל: העטיפה המהודרת; נייר הכרומו; התמונות הצבעוניות המרהיבות --- הכל רומז שאין תוכו כברו. אולם לעיתים, החריג שווה את העיון בכל חבריו המשעממים. „כוכב הלכת ארץ" -- נכתב על־פי סדרת הטלוויזיה שהפרק האחרון שלה יוקרן מחרתיים בטלוויזיה הלימודית --- כמו כל האחרים, נראה מאוד מהודר. שווה בר־מצווה או חצי חתונה. אולם להפתעתי, זהו אחד מספרי העיון המרתקים ביותר שקראתי. לכתיבה, למרות הנושא הכבד, יש אופי קליל ומרתק והנושא — לגבי --- אין מרתק ממנו.

כדור הארץ – מבט מהחלל

וויינר מתחיל את סיפור כדור הארץ באדמה, ממשיך במעמקי הים ועובר לאטמוספירה, יוצא לעבר כוכבי הלכת האחרים ומגיע לשמש, חוזר אל אוצרות הטבע שמספק — וכדור הארץ, במשך כל שנייה ושנייה, עדיין מספק אותם — עולמנו, וגומר — איך לא — בסופו, אותו סוף שנחזה על־ידי מרעננים רבים.

פשוט — פתחו את הספר, פיתחו את מוחכם, ומצו את שכתוב עד סופו. והכל תוך כדי הנאה וסיפוק אינטלקטואלי.

אפי לנדאו

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

אופטימיות בוועדת השרים — הרופאים ממשיכים בשיבושים בבתי־החולים

הוועדה תקיים היום שתי ישיבות עם הרופאים ועם האחיות על קיצור התורים

רונית מורגנשטרן

הישיבה השנייה אמש של ועדת השרים המיוחדת לבדיקת המשבר במערכת הבריאות נסתיימה באווירה אופטימית, גם אם לא חלה בה התקדמות ממשית.

בישיבה שהחלה ב־7 בערב וארכה כארבע שעות, השתתפו בנוסף לממלא־מקום ראש הממשלה, שר־האוצר, שרת־הבריאות ועוזריהם גם נציגי ההסתדרות הרפואית וארגוני הרופאים. הישיבה התנהלה באווירה טובה. בסיומה אמרה שרת הבריאות כי בקצב עבודה כזה ובאווירה כזו נוכל לכבות את האש.

קיצור תורים

המשתתפים דנו בעיקר בנושא קיצור תורים והתמקדו בהסכם קופת־חולים ושילוב חברה שתפעיל את המשמרת השנייה. פרס ביקש מהרופאים להפסיק את העיצומים כדי שייפסק סבל החולים ולהיכנס למו"מ. הוא גם הזהיר את הרופאים לבל יתנו יד להחזרת האינפלציה ושבירת מערכת השכר. מאידך, הצדיק את תביעת הרופאים לשיפור שכרם, אך גם את דאגת שר־האוצר מרמת האינפלציה. אחד הרעיונות שהועלה, אך לא גובש עדיין, הוא לקשור את עניין קיצור התורים בסעיף 8 בהסכם הכללי במשק לפיו כל התייעלות שתיעשה בכסף שייחסך, יחולק בין העובדים. היום ישבו צוותים מקצועיים של הצדדים לדון ולגבש הצעות.

פגישה עם הרופאים

הבוקר תיפגש הוועדה עם מנהלי בתי־החולים שיבדקו את השלכות ההצעות השונות לקיצור תורים שהועלו בתקופה האחרונה. בערב תפגש הוועדה עם האחיות.

המשך השיבושים

בינתיים הודיעו שני ארגוני הרופאים על המשך השיבושים בבתי־החולים. רופאי המדינה סוגרים החל מהיום ועד סוף השבוע את מירפאות החוץ בבתי־החולים הממשלתיים ורופאי בתי־החולים של קופת־חולים סוגרים את מירפאות החוץ וחדרי הניתוח, פרט לניתוחים דחופים, עד להודעה חדשה.

חוסיין שיבח ההתקוממות

(סוף מעמוד ראשון)

השטחים לפלשתינים ולאש"ף, כדי שהם ישאו ויתנו על עתידם.

נשיא אלג'יריה: המטרה שלום

נשיא אלג'יר אמר בנאום הפתיחה כי מטרתה של הוועידה לסייע להתקוממות העם הפלשתיני. שדלי בן ג'דיד קרא לשליטי מדינות ערב לנקוט עמדה מאוחדת. הוא אמר, כי מדינות ערב אינן מתנגדות לשלום למרות תוקפנותה של ישראל וסרובה היא לשלום. נשיא אלג'יריה האשים את ישראל, כי דחתה את תוכנית פאס, לפיה השלום במזרח־התיכון יושג רק משיוכרו זכויות הפלשתינים.

ערפאת תובע תמיכה

אתמול נאם גם ערפאת לפני באי הוועידה. הוא ציין את דרישות אש"ף והדגיש את הצורך בסיוע מדיני כלכלי של האומה הערבית ל־התקוממות הפלשתינית בשטחים ואת הצורך באחדות. ערפאת שיבח את השגי האינתיפאדה ואמר, כי העניקה כוח לאומה הערבית.

המלך חוסיין נועד לפני פתיחת הוועידה עם מנהיג אש"ף לשיחה בבית המלון שבו נערכת ועידת הפיסגה. עם תום השיחה לא פורסמו פרטים, אולם מקורות במשלחת הפלשתינית ציינו, כי זו היתה שיחה טובה מאד. משקיפים ציינו, כי זו היתה אחת הפגישות החשובות ביותר בין מנהיגים ערבים המשתתפים בפיסגת אלג'יר.

פרס: החלטות מפחידות

שר החוץ שמעון פרס אמר אתמול, כי להערכתו יתקבלו ב־שיחות הפיסגה באלג'יר החלטות מפחידות ומאיימות מאד. עם זה הוא אמר, כי החלטות אלה לא ישנו את המצב הקיים בעולם הערבי, מצב של פילוג. לדבריו, ועידת הפיסגה באלג'יר לא תקל על הדרכים בחיפוש אחר שלום במזרח התיכון.

ויקטור תייר — בפעם השישית והאחרונה

דורית גמן

ויקטור תייר ראש תנועת "עמך" הודיע אתמול במסיבת העיתונאים בת"א, על החלטתו ללכת בפעם האחרונה לבחירות לכנסת, אחרי שניסה ונכשל בכך 5 פעמים. "לא התייאשתי ולא נשברתי, אם אכחר, בטח ארוץ עוד פעם" — אמר. הוא סיפר כי לאחר כל כשלון בבחירות הקודמות היה מתאושש וממשיך בפעילות ציבורית. "אין ענף ש־לא עסקתי בו חינוך, דיור, סמים, נרקומנים, למרות שלא נבחרתי." לדבריו גילה שהבחירות עולות הון תועפות. על מקורות המימון שלו אמר כי חסך כסף במשך 4 שנים האחרונות ואולי גם יקבל קצת תרומות. לדברי תייר הוא תנועת המחאה היחידה שעדיין נותרה עצמאית. את כולם שברו או קנו, כולם התפורר בין המפלגות האחרות. עוד אמר כי אם יהיה ח"כ לא יקבל משכורת כיוון שיש לו פרנסה מן המסעדה שלו.

זכו בלוטו

בהגרלת הלוטו שהתקיימה אתמול זכו המספרים הבאים: 20, 30, 36, 40, 41, 42. המספר הנוסף: 12.

● פסטיבל המחול בכרמיאל ייפתח ביום ב' 27 ביוני ויימשך 3 ימים. בפסטיבל ישתתפו 26 להקות ריקוד של קהילות יהודיות בעולם, להקות מחול מחו"ל ולהקות מקומיות.

אין אישור ממזרח גרמניה על כוונה לפצות היהודים

רויטר

ברלין המזרחית. — גרמניה המזרחית סירבה אתמול לאשר, כי היא נכונה לשלם סכום של 100 מיליון דולר לקרבנות השואה היהודים.

מנהיג הקהילה היהודית בגרמניה המערבית, היינץ גאלינסקי אמר אתמול, לאחר פגישה עם המזכיר הכללי וראש המדינה, אריך הוניקר, שברלין המזרחית מנהלת מו"מ בוואשינגטון לתשלום פיצויים, אך פקיד של משרד החוץ המזרח גרמני אמר "לא נגיב על נושא זה". הוא הוסיף ואמר "אין בכך אישור או הכחשה. זה פשוט מחוץ לתחום סמכותנו".

שר־החוץ היפני יציג בישראל תוכנית שלום חדשה למזה"ת

דפנה ורדי (בריטניה)

לונדון. — שר החוץ היפני, סוסוקה אונו, יגיע החודש לישראל לביקור ראשון כחלק מהכנות שעושים היפנים לקראת הצגתה של יוזמת שלום חדשה שמטרתה להביא לשיחות בין ישראל לערבים בנושא הגדה המערבית ורצועת עזה, כך מוסר העתון הלונדוני "טיימס". כתב העתון בטוקיו, ריויד וואטס, אומר כי השר היפני יעלה בישראל את שאלת מצבם של ערביי השטחים. וואטס מציין כי למרות שביקורו של השר היפני ייערך רק ימים ספורים לאחר סיום ביקורו של מזכיר המדינה האמריקני, ג'ורג' שולץ, רוצה יפן להדגיש שיוזמתה היא עצמאית וללא כל קשר עם היוזמה האמריקנית, אלא חלק ממדיניותו של ראש הממשלה, נובורו טקשיטה, לפיה יפן מנסה "לתרום לעולם". סיבה אחרת שהניעה את יפן לצאת עם יוזמתה החדשה היא תקווה לקבל את תמיכת השדולה היהודית בארצות־הברית בכל הנוגע להסכמי הסחר בין יפן לארצות הברית.

משרד החוץ היפני מדגיש כי הסיור שיכלול ביקורים בירדן, מצרים סוריה וישראל, אינו מייצג כל שינוי במדיניות יפן, אבל, כתב ה"טיימס", טוען שבישראל יתקבל הביקור כשינוי במדיניות החוץ היפנית. נראה שהגורם העיקרי לשינוי המדיניות היפנית הוא הירידה במחירי הנפט, ומכאן הירידה בחלותה של יפן במדינות ערב.

שיבוץ ששת מועמדי התק"ם

מאת דורית גמן

חברי מרכז מפלגת העבודה בתק"ם סיכמו אתמול את השיבוץ של ששת מועמדי התק"ם לבחירות לדירוג ברשימת "העבודה" לכנסת ה־12. בעשירייה הראשונה יתמודדו השר יעקב צור וסגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז. בעשירייה השנייה תתמודד עדנה סולודר. בעשירייה השלישית יתמודד חגי מרום, ובעשירייה הרביעית יתמודדו מנחם גלעד ויוסף בר־ציון. כתבתנו מציינת כי הסיכום אתמול הוא שינוי החלטה קודמת של התק"ם לפיה יתמודדו בכל עשירייה שני נציגים. השינוי בא לאחר שבבירורים עם חברי מחוזות אחרים הסתבר לתק"ם כי יוכלו להעביר בבטחון ארבעה נציגים בלבד במקומות ריאליים וכי יש סיכוי ששני נציגים נוספים יוכלו להתברג בתחילת העשירייה הרביעית. לתק"ם יש כבר הסכם עם תנועת המושבים לפיה יתמכו ברענן נעים שיתמודד בעשירייה הראשונה ובנציג המושבים השני גדליה גל שיתמודד בעשירייה השנייה. עוד נודע כי התק"ם עשויים לעשות הסכמים עם מחוז חיפה, עם מחנה רבין והתנועה לשילוב.

פסטיבל ישראל '88

"שלגיה" כאופרה לבובות

בהצגתו לילדים, "שלגיה" מצליח ליצור תיאטרון חזותי אמיתי באמצעים לכאורה פשוטים אבל בעצם מתוחכמים. הפעם כל הדמויות יוצאות מתוך ארון עץ גדול כמו ארון בגדים שנפתחות בו דלתות ומגירות בהן מתגלים מקומות ההתרחשות, המלכה הרעה, לפעמים בגודל טבעי, ענקי, יוצאת אל הבימה עצמה, לפעמים היא מופיעה כבובה בחדר־המראות שלה, שהוא כפול מעין השתקפות של השתקפות.

גם הגמדים מופיעים בגדלים שונים, שונים מאד מאלה של הסרט של וולט דיסני והכל טבול בשפע מוסיקה, הנוסכת מין רגוע מופנם אפילו על רגעי הסערה — כזו השורקת בין העצים ביער וכזו שבלב — כי זו שלגיה אופטיראית מאד. אולי זו בעיה של עיני שלי, אבל הבובות הזעירות מאד היו כה קטנות שקשה היה לי להבחין בתנועותיהן ודווקא הן נושאות את עיקר העלילה על כתפיהן.

הבמאית גרציה צ'פריאני מצליחה שוב כמו ב"רומיאו ויוליה", לעצב תנועה אישית, פיוטית, המותירה מספיק פנאי להתבוננות. וזה דבר נדיר מאד בתיאטרוני בובות שמפעיליהם מתאמצים תמיד להתניע את השחקנים מעץ כאילו כדי להוכיח, שיש בבובות רוח חיים. בלהקה איטלקית זו בובות הן בובות ואנשים ענקים מחורים, ויש פנאי לשמוע ולראות, וזה משהו מלא קסם בעיני.

גיורא מנור

"על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 4—43360—3
המען למכתבים: שירות שקידואר נשל ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33154 רח' סבורר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר — אלישבע איילון

ד"ר אבי בקר מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי:

מזרח־גרמניה מעוניינת בהכרת העם היהודי

אתה נוטה להאמין שאכן מזרח־גרמניה תפצה את נפגעי הנאצים?

— מזרח־גרמניה הביעה נכונות לכך בכמה פגישות. התהליך החל בתחילת 88 וקיבל ביטוי רשמי בכלי התקשורת של מזרח־גרמניה עצמה. כן התארח בה יו"ר ועדת התביעות והפיצויים לקרבנות השואה, הרב ישראל מילר, היושב בדרך כלל בניו־יורק. יש לכך משמעות מוסרית והיסטורית. לאחר 40 שנה של התכחשות תמידית מכירה היום מזרח־גרמניה באחריות שהיא נושאת כלפי קורבנות הנאצים.

חוץ מנטילת אחריות מסתתר אינטרס נוסף מאחורי היוזמה?

— הכוונות לא תמימות לגמרי. מזרח־גרמניה מעוניינת להגביר את קשרי הסחר שלה עם העולם המערבי. הכרה יהודית חשובה לה כדי לשוב ולהצטרף למשפחת העמים. את הכתם הזה היא לא הצליחה למחות עד היום.

מאיפה תיקח מזרח־גרמניה כסף וכמה?

— הידיעה האחרונה מדברת על סכום של 100 מיליון דולר. בזה אני מתקשה להאמין שהיא תוכל לעמוד, אבל היא בהחלט מעוניינת להיכנס למו"מ.

מי יהיו זכאי לשילומים?

— חלקם יהיו גלובאלים חלקם ליחידים. המציאות היום שונה משנות החמישים. הרבה ממשפחות הנפגעים אינם עוד איתנו. אלי יכלול ההסכם שייחתם גם שילומים לילדיהם. את כל המו"מ הזה מנהלת ועדת התביעות בניו־יורק. כמובן שאין בכל השילומים האלה כפרה על מה שנעשה. ועוד דבר, בכל המגעים שלנו עם מזרח־גרמניה אנו חוזרים ומדגישים שלא תיתכן הפרדה בין העם היהודי ומדינת ישראל ואם רוצים להגיע עם העם היהודי לנורמליזציה צריך קודם כל להגיע אליה עם מדינת ישראל.

אלישבע איילון

מפלגת העבודה: ארנס הוא משיח שקר מודרני

צור: המערכה לא תהיה רק בנושא המדיני

דורית גמן

"השר ארנס הוא משיח שקר חדש ומודרני, אשר חזונו יוביל את ישראל לאבדון" — נאמר אתמול בהודעת דוברת מפלגת העבודה בתגובה להתקפות החריפות של ארנס על השרים פרס ורבין. ארנס תקף את פרס כאחראי לאובדן טאבה, ועל רבין אמר שלא רק אי"ו גדולה עליו, אלא הוא חושב שרבין קטן על התעשייה הבטחונית.

דוברת העבודה אומרת כי תנועת ה"חרות" היא תנועה גדולה בפה וקטנה במעשים. חבל כי ארנס במאבקו בתוך תנועת החרות, נגרר להתבטאויות אומללות. "כדאי שארנס יחזור לאקדמיה ממנה הוא בא, שם אולי יוכל לתרום יותר. ועקת התנין על טאבה מגוחכת אחרי שהליכוד החזיר את כל סיני, והרס את ישובי הפתחה" — הגיבה מיכל כהן דוברת העבודה".

צור: לחזור מסר חברתי

השר יעקב צור העביר אתמול מיסמך ליו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס ולמזכ"ל עוזי ברעם בו הוא קובע כי יהיה זה משגה אם מערכת ההסברה של העבודה בבחירות תתמקד רק בעניין המדיני. במיסמכו טוען צור כי שר־האוצר משה ניסים הוא נכס למפלגת העבודה בגלל אטימותו לבעיות מערכת הבריאות. צור גורס כי יש להיפרד מן ההנחה שמערכת הבחירות תהיה מעין משאל עם בנושא המדיני, בו יתבעו הבוחרים להכריע לגבי תהליך השלום. הוא מציע כי בויכוח הלאומי עם הליכוד יהיו הנושאים החברתיים שווי ערך לנושא תהליך השלום.

ותד תובע לדון בדחיפות בכוונה להרוס בתים בכפרים ערבים

ח"כ מוחמד ותד (מפ"ם) תבע אתמול בהצעה דחופה לסדר היום של הכנסת לדון בהריסת בתים בכפרים הערביים טייבה וקלנסואה והכוונה להרוס בתים נוספים בפאראדיס. לדבריו ועדות הבנייה והתכנון לא השלימו את מפות המתאר בכפרים הללו ועובדת קיומם של בתים ללא רשיון, היא מחדל של הוועדות הנ"ל. "אין זה מתקבל על הדעת שכתוצאה ממחדל זה ייהרסו בתים ומשפחות שלמות יושלכו לרחוב", אמר ותד.

חריש: ביקורת על שופטים היא מצווה — בתנאי שאין בה זילות

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש תומך בביקורת עתונאית כלפי המערכת המשפטית, בתנאי שהביקורת נעשית בכבוד ובדרך ארץ, אולם, הוסיף חריש, "זילזול והעמדת שופט אל עמוד הקלון מקומם לא יכירם בטורי הביקורת והחוטא בה וכשכמותה לא יינקה".

היועץ המשפטי מתח ביקורת חריפה על פירסומים שהיו לאחרונה בעתונות על הכרעות ודרך שיפוטם של בתי המשפט, בהופיעו בטקס חלוקת פרס זיו לעתונאים שנערך אתמול בלשכת עורכי הדין בירושלים. אמר היועץ המשפטי לממשלה, כי אכן היסוד לפועלו של שופט הוא יראת הכבוד, לא יראה סתם, אלא יראת כבוד.

יוסף חריש אמר כי דברי הביקורת הם לא בלבד שאינם בחזקת איסור אלא בגדר מצווה. "טורי הביקורת בעתונות צריכים שיהיו לעולם פתוחים לרווחה לביקורת ואפילו נוקבת מתוך חרות גמורה. בית המשפט עושה מלאכתו בפומבי, והפומביות אין תכלית לה בלא ביקורת. במה דברים אמורים — שהביקורת נעשית בכבוד ובדרך ארץ.

פרס זיו לעתונאים

פרס זיו הניתן לעתונאים זו הפעם הרביעית ברציפות ע"י עמותת "צדק מידות — מוסר" הוענק השנה לרוני בן־ארי מהטלוויזיה הלימודית, יעקב אחימאיר מהטלוויזיה, משה חן מהרדיו, לורנס אגרון מ"עתונאות חוץ", דבורה וייסמן עתונות חוץ, סימה קדמון ועמוס לבב מ"מעריב", שושנה פלג ורבקה יניב מהמקומון "כאן דרום". הפרס ניתן על כתבות שהקיפו לתאר את החיוב וההישגים שבחיי מדינת ישראל.

הכנסת דחתה בשבוע את ההחלטה על החוק לשינוי שיטת הבחירות

הדיון הממושך הביא לאולם ח"כים רבים ● גרוסמן: בחוק המוצע יש סתירות, ואילו החוקה מוזנחת ● יציב: מיליונרים רוצים לשלול מהמיעוט את זכותו לייצוג

בצלאל עמיקם

הכנסת התפלגה אתמול לשני מחנות מתנצחים: שוללי שינוי שיטת הבחירות והמצדדים בצעד המהפכני.

החכ"ים, שבשבועות האחרונים הדירו את רגליהם מהמשכן, הוכיחו אתמול את עצמם כבעלי עניין. למעלה משישים פקדו אתמול את הכנסת, וכמחצית מהמספר הזה השתתפו בדיון הארוך אל תוך הלילה. כדי שהצעת החוק תקבל תוקף דרוש רוב מיוחד של 61 קולות.

בתום הדיון הוחלט לדחות את ההכרעה בשבוע. יו"ר ועדת החוקה, נציג הליכוד אליעזר קולס, הציג בנימה חגיגית את ההצעה.

גרוסמן: לא רגע היסטורי

חייקה גרוסמן לא ראתה בדיון רגע היסטורי. לדבריה, זה לא היה מעמד הר סיני, אלא דיון סרק, שמובא בכל פעם כשהבחירות מתדפקות על שערי הפוליטיקאים. אין שום כוונה להצביע, ולא ברור מתי יצביעו וגם אם יעבור החוק, מדובר רק בכנסת ה־13.

ח"כ גרוסמן דיברה בחומרה על הזנחת החוקה, שהיא מהותית וחשובה. בחוק המוצע עצמו היא רואה שתי גירסאות סותרות. האחת מדברת על 40 ח"כים, שייבחרו בבחירות האזוריות, והאחת על 60. האחת מדברת על 20 אזורי בחירה, והאחת על 60.

בסיום דבריה אמרה, "האם בעקבות בחירות אזוריות יצמחו אנשים קורנים שינשקו יותר ילדים, ויבחרו ביותר קלות? האם הכנסת תהיה או טובה יותר ותורכב מאנשים ראויים יותר? ההיסטוריה הוכיחה, שהמפלגה שנבחרה כתוצאה מאישיותם הקורנת של נציגיה נעלמה לאחר כנסת אחת בלבד".

ח"כ מרדכי וירשובסקי סבור שחשיבותו של החוק הוא בהידוק הקשר שבין בוחר ונבחר, אך אין לראות בו את חזות הכל — לא כל חוליי המשטר בישראל ייפתרו באימוץ התיקון.

ח"כ מתי פלד טען, שהחוק "נועד לבצע טרנספר אלקטורלי של האזרחים הערביים בישראל. האזורים ייגזרו כך, שקולותיהם של האזרחים הערביים יילכו לאיבוד. הדוגמה של חלוקת המדינה לאזורי בחירה של מועצות הפועלים מוכיחה, כי רבבות חברי הסתדרות ערביים מאבדים את יכולת ההשפעה שלהם, ולמעשה הם משוללים ייצוג אמיתי".

יציב: פרס ההונאה הגדולה

"את פרס ההונאה הגדולה, או פרס השקר בפרסום, צריך להעניק לתנועת המיליונרים שקוראת לעצמה התנועה למען חוקה" אמר גדי יציב. "החוקה וההגנה על זכויות הפרט היו רק התואנה והתירוץ. המטרה האמיתית, מסתבר, היא המאבק לשלילת זכותו של הפרט להיות מיוצג בכנסת — אלא אם הוא שייך לקונסנזוס של שתי המפלגות הגדולות. וזכותו של המיעוט לייצוג בפרלמנט היא זכות יסוד — ומי שנאבק למען שלילת הזכות הזאת, איננו ראוי להנהיג תנועה למען חוקה" — אמר.

ח"כ אמנון רובינשטיין הזכיר, כי שינוי והמערך הן שיזמו את החוק שעבר בקריאה מוקדמת. לדעתו אין לראות בשינוי זה תרופת פלא לכל מכאובי המדינה, אך פגמי השיטה הנוכחית רבים ויש להחליפה.

גיל: שעה היסטורית

יעקב גיל (מערך) סבור, כי זוהי שעתה ההיסטורית של הכנסת האחת־עשרה שאסור להחמיץ אותה. בקבלת החוקה ניתנה זכות לחברי הכנסת להיות שותפים למהלך אשר ישפיע השפעה גדולה על אופיה, רמותה, ערכיה ואמונותיה של ישראל.

ח"כ פרוש (אגו"י) ציין כי שינוי שיטת הבחירות פוגע קשות ביהדות החרדית, ועלול לפגוע בעצם קיומה של אגודת ישראל." האם בכך גומל הליכוד לאגודת ישראל, על העזרה שנתנה לה בשעתו בהחלפת הממשלה והרכבת ממשלה בראשותו?" שאל בהתמרמרות.

קולס הסיע את אוהדיו להתפאר בפניהם בנוצות לא לו

יורם בר

יציע האורחים בכנסת היה מלא אתמול מפה לפה. נכחו בו כ־80 פעילי המפלגה הליברלית מצפון הארץ, שהוסעו לכנסת בשני אוטובוסים, על חשבונו של ח"כ אלי קולס כחלק ממסע הבחירות שהוא מנהל לקראת הבחירות הפנימיות במפלגתו ב־23 לחודש.

ח"כ קולס אישר, שהאוטובוסים עלו לו 600 שקלים. מעניין מי סבסד את השלמת ההוצאה הריאלית. לדבריו, הוא רצה שחבריו יראו במו עיניהם איך עושים דמוקרטיה.

מועד הטיול המאורגן לא היה מקרי. אתמול הציג ח"כ קולס בפני המליאה את הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות. ההצעה אמנם אינה שלו, אך כיו"ר ועדת החוקה תפקידו להציגה, וכך יכול היה להתפאר בנוצות לא לו, ולקוות שיזכה בתמיכת חברי מפלגתו בבחירות הפנימיות. אז ייוודע אם החידוש שהנהיג השתלם.

רב מנצחים

בטקס רב רושם, שפתח את קונצרט התזמורת הפילהרמונית אמש, העניקה התזמורת את התואר רב־מנצחים ללאונרד ברנשטיין.

בשם חברי התזמורת ניהל את הטקס, נגן הקרן יעקב מישורי. במגילת ההוקרה שהוענקה לו, מודגשת מסירותו של ברנשטיין לקהילה המוסיקלית בישראל, והתחברותו בגאוניותו כמנצח, כמלחין וכפסנתרן.

ח"כ אבא אבן שהוא גם יו"ר קרן הפילהרמונית, דיבר על מקומו המיוחד של "לני" בלבם של תושבי ישראל שזוכרים לו את הופעותיו עם הפילהרמונית מאז ימי מלחמת העצמאות, בעיתות שלום ובעיתות משבר.

ברנשטיין הנרגש החל את דברי תודתו בעברית "הכבוד הזה הוא הגדול לו זכיתי בחיי". מכאן עבר לאנגלית "בשביל הטוריסטים". הוא ציין את רמת הנגינה הגבוהה של חברי הפילהרמונית ואת התמודדותם עם אתגרים אמנותיים וחברתיים. "לדידי", סיים, "הם היו ונשארו חלוצים".

(יוסי שיפמן; צילום: מאיר פרטוש)

וייס: ההשהיות של רייסר — לא חוקיות

יורם בר

כפי שהליכוד הבטיח, נציגיו עושים כל שביכולתם כדי למנוע את הדיון בהצעת החוק להפרדת הבחירות לרשויות המקומיות מהבחירות לכנסת. חבר מרכז תנועת החרות, עו"ד ויניצקי, עתר אתמול לבג"ץ נגד יו"ר ועדת הכנסת, ותבע שלא לדון בחוק ההפרדה.

העתירה, שכנראה היתה מהלך מתוכנן של אנשי הליכוד, נועדה לכבול את ידי יו"ר ועדת הכנסת ח"כ מיכה רייסר (ליכוד) ולמנוע ממנו דיון בחוק ההפרדה.

כצפוי נמנע אתמול ח"כ רייסר מלדון בחוק ההפרדה, בטענת סוב־יודיצה. ח"כ שבח וייס תקף בחריפות את רייסר, וטען שכטרם ניתן צו ביניים, אין הסוב־יודיצה תופס. לדברי ח"כ וייס, התנהגותו של רייסר היא פגיעה קשה מאוד בכללי המשחק הפרלמנטריים.

וייס הסתמך על מכתב עליו חתמו 12 מחברי ועדת הכנסת, שהם רוב בוועדה, בו תבעו דיון בחוק ההפרדה. לדברי וייס, תרגילי ההשהיה של רייסר הם שימוש לא הוגן בסמכויותיו.

המערך מכחיש שמועות על "דיל" עם המפד"ל, להשהיית שינוי שיטת הבחירות

יורם בר

שמועות עקשניות על עיסקה בין המערך למפד"ל נפוצו אתמול בכנסת. מדובר ב"דיל" לפיו תמורת תמיכת המפד"ל בהפרדת הבחירות לרשויות המקומיות מהבחירות לכנסת, יימנע המערך מהצבעה על שינוי שיטת הבחירות בעת כהונת הכנסת הנוכחית. על פי השמועות נערכה העיסקה לפני כשבועיים, יומיים לפני ההצבעה בכנסת על הפרדת הבחירות. בפגישה שהכינה את העיסקה נכחו מהמפד"ל ח"כ דניגו, ח"כ שאקי והמזכ"ל, שאול יהלום, ומצד המערך השתתפו חברי הכנסת אדרי וברעם.

בתחילה לא הוכחשו ולא אושרו הידיעות על העיסקה, אך לאחר שהדברים הגיעו לתקשורת, הוציאה סיעת המערך הודעה המכחישה בתוקף את השמועות. דוברת המערך טענה, כי נושא שינוי שיטת הבחירות מופיע במצע המערך, ומחייב את חברי הסיעה. כאשר יעלה החוק להצבעה, יתייצבו כל חברי סיעת המערך לתמוך בשינוי.

נוכח הסחבת בטיפול בחוק במליאה, ונוכח היעדרות חברי הכנסת מהבניין, סביר להניח שהנושא אכן יוחנק עד שתוציא הכנסת הזאת את ימיה.

הימין והשמאל בצרפת עורכים עיסקאות לקראת הסיבוב השני

ארנון יפה (פריס)

עיסקאות בין מפלגות ממחנה הימין והשמאל מתגבשות לקראת סיבוב הבחירות השני בצרפת, שייערך ביום ראשון. המפלגה הסוציאליסטית כרתה שלשום ברית עם הקומוניסטים כדי להדוף את מפלגות הימין, לאחר שבסיבוב הראשון התחלקו הכוחות כמעט שווה בשווה.

ההחלטה על שיתוף הפעולה בין הסוציאליסטים לקומוניסטים התקבלה במהירות לאחר שהסוציאליסטים התאכזבו מתוצאות הסיבוב הראשון. המנהיג הסוציאליסטי פייר מורואה אמר "בכל מקום שבו מועמד סוציאליסטי יפגר אחרי מועמד קומוניסטי הוא יפרוש לטובת הקומוניסט".

באזור מרסיי מתגבשת עתה עיסקה בין מפלגות הימין המסורתי לבין מפלגתו של ז'אן מרי להפן. הסכם זה עשוי להציל את מפלגתו של להפן מהיעלמות מוחלטת באסיפה הלאומית.

על־פי ההסכם, הדומה להסכם בין הסוציאליסטים לקומוניסטים, אולצו אתמול שמונה ממועמדי מפלגות הימין המסורתי לפרוש לטובת מועמדי להפן, שהקדימו אותם בסיבוב הראשון. עובדה זו מבטיחה לפחות לכמה מהם להיבחר בסיבוב המכריע.

עיסקת מפלגות הימין המסורתי עם להפן עוררה גל של ביקורת, והסוציאליסטים כינו אותה "אות־קלון ופתיחת הימין אל הפשיסטים". ראשי הקהילה היהודית הביעו אף הם דאגה מן ההסכם.

אלוני: לא מקובל שדובר הצבא יילחם נגד העיתונות

שע"ח

בתגובה לדבריו של דובר צה"ל על "תת־תרבות של התקשורת בישראל", אמרה אתמול ח"כ שולמית אלוני בפנייה לשר הביטחון ולרמטכ"ל "מן הדין שדובר צה"ל ימלא את תפקידו, וכתור גם להתפאר בהישגיו הצבאיים והמוסריים של הצבא. אולם לא מקובל שבחברה דמוקרטית, דובר הצבא יצטרף להוגי הלוחמים נגד חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת".

"יתכן", אומרת ח"כ אלוני, "שבעיתונות, כמו בצה"ל, יש חריגים. אולם, כפי שנהוג בצה"ל, עליו להימנע מהכללות הפוגעות בכלל התקשורת".

ח"כ אלוני הביעה תקווה, שאין בכוונת צה"ל לפגוע בבסיס היחיד של הדמוקרטיה הישראלית, ולהפוך את הדיווחים על הנעשה בשטחים לדיווחים המוכתבים ממדינות טוטליטריות.

אלוני מזכירה את חלקה של עיתונות שעצמה את עיניה ערב מלחמת יום הכיפורים ובתחילתה של המלחמה, לקח שגם על הדובר לשנן היטב.

צבן: להעביר את הפיקוח על בל"ל לידי מבקר המדינה

הפיקוח על הבנקים הסתפק במידע חלקי בלבד על הסכמי פרישת הבכירים

יורם בר

ביקורת קשה על מחלקת הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל הושמעה אתמול בוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, למרות שהמפקח על הבנקים הודיע, שנערכת חקירה של הסכמי השכר בבל"ל. הוועדה התכנסה לדון בהצעתו של ח"כ יאיר צבן, להחליט על בנק לאומי כגוף מבוקר לפי חוק מבקר המדינה, בעקבות כישלון הפיקוח של בנק ישראל עליו.

בל"ל מסר פירוט לא מסורט

בפני הוועדה הופיע המפקח על הבנקים, ד"ר אמנון גולדשמיט, שנשאל שאלות קשות. גולדשמיט אישר, שבנק ישראל תבע כבר בינואר 87' מיו"ר דירקטוריון בנק לאומי, ד"ר חת, את כל המידע על הסכמי הפרישה, כיוון שקיבל עד אז מידע חלקי בלבד. ביוני 87' קיבל בתשובה פירוט של תנאי הפרישה. הפירוט לא כלל את הסכומים שכל אחד ואחד מבכירי הבנק קיבל, אלא ממוצע וסכום כולל של כל הגימלאות. כמו כן לא נכלל בפירוט הרווית על העלות האקטוארית של הסדרי הפרישה.

גולדשמיט הודה, שהפיקוח על הבנקים הסתפק בממצאים אלה, כיוון שהיתה בידיהם חוות דעת של עו"ד צרוק, לפיה למרות הנוהל הפגום, ההסדרים תקפים ומחייבים. כמו כן הם לקחו בחשבון, שהדירקטוריון שהחליט על הסכמי הפרישה כבר אינו בתפקידו.

חת ניסה להקדים תרופה למכה

עוד סיפר גולדשמיט, כי כשנחתמו הסכמי השכר בבל"ל בינואר 88', ביקשו במחלקת הפיקוח על הבנקים את כל הסכמי השכר, כדי לבודקם. במארס החליט גולדשמיט שיש לערוך חקירה מיוחדת על שכר הבכירים בבל"ל וקיבל את אישורו של הנגיד, פרופ' ברונו לכך, אך לכלל מעשים לא הגיעו.

ב־21.5.88 הופתע ד"ר גולדשמיט לקבל מד"ר חת מכתב שהביא פירוט והערכה אקטוארית של הסדרי הפרישה. גולדשמיט הודה שבתחילה לא הבין מדוע המכתב והפירוט הגיעו לפתע, אחרי למעלה משנה של העלמת המידע. כאשר פרופ' שטרית חשף את הפרשה שבועיים אחר כך, הסתבר שמכתבו של חת בא להקדים תרופה למכה, ולהוכיח שהבנק לא הסתיר את העובדות.

צבן: מחדל חמור של בנק ישראל

בתגובה אמר ח"כ צבן שתיאור הדברים מחזק את ההערכה, כי היה כאן מחדל חמור של בנק ישראל, והעלה את הצעה לפנות למבקר המדינה ולבקש חוות־דעת מיוחדת על מחלקת הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל ועל יעילותה. ח"כ חיים רמון (מערך) השמיע ביקורת חריפה על המפקח על הבנקים וטען כי הוא נכשל כשלון חרוץ בפיקוח על בל"ל, ותבע להפקיע את הטיפול בתחום השכר והפיצויים מידי המפקח על הבנקים.

ח"כ רן תיכון (ליכוד) טען שבבנק לאומי נערך מאבק איתנים בין שתי קבוצות פוליטיות, העלולות להרוס את הבנק. לדעתו, כתוצאה ממאבקים אלה יצאו כל "הסרחונות" החוצה. יודעי דבר העריכו שמדובר בבינו צדיק מול ד"ר חת.

יו"ר הוועדה לביקורת המדינה ח"כ דוד ליבאי וח"כ חיים רמון (מערך) תמכו בתביעת צבן להעביר את בל"ל לפיקוח מבקר המדינה, אך ביקשו לסייג את ההעברה רק להסכמי שכר ופרישה ולא לניהול העסקי השוטף.

ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) התנגד להצעה ואמר, שלמעשה בשלב זה עדיף לתבוע ממבקר המדינה שיעשה את המלאכה באמצעות הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. בשבוע הבא יתקיים הדיון, וכל הנוגעים בדבר יוזמנו.

"תלמידים, האם תפתחו חשבון בבל"ל?"

יצחק שור

"בבואכם לפתוח חשבון בנק, האם תשקלו לבחור בבנק לאומי, נוכח תשלומי הפרישה הגבוהים שקיבלו מנהלי הבנק?" שאלה זאת, הוצגה לתלמידים בשיחות שקיים ד"ר שלמה צדקיהו, מנהל המכון לחינוך לדמוקרטיה במכללת בית ברל.

במכתב ששלח ד"ר צדקיהו למנהל בנק לאומי, בינו צדיק, הוא מספר, כי המכון לדמוקרטיה מכין עתה מערכת שיעורים לשעת חברה במסגרות על־יסודיות. בשיחות עם תלמידים הם מותחים ביקורת נוקבת על המתרחש בבנק לאומי ומציגים שאלות קשות.

כך, למשל, הועלו בשיחות השאלות הבאות: האם ההסכמים הבכירים נוגעים את טובת הציבור; האם הם מהווים מעילה באמון וברגישות הציבור, האם הייתם ממליצים לפני הוריכם להעביר את חשבונותיכם לבנקים אחרים; האם חברי ההנהלה והדירקטוריון חייבים לתת את הדין על הכובנה; האם מה שמתרחש בבל"ל מהווה בבואה של החברה?

במכתבו למנהל בנק לאומי מביע ד"ר צדקיהו תקווה, כי עד אשר מערכת השיעורים תגיע לבתי הספר, ייתן הבנק תשובות שיסייעו לתהליך החינוכי.

המשכים

פירושו של דבר
פנחס ענברי

מאבק בהנהגת האינתיפאדה

הנסיון לרצוח את ראש עירית אל־בירה מכניס את האינתיפאדה לשלב חדש, והעדר הודעה של ארגון פלשתיני כלשהו, הלוקח על עצמו אחריות למעשה, מעיד על מתח פנימי באש"ף סביב סוגיה זאת. בעוד הזרם המרכזי בפת"ח מבקש להכניס את ההתקוממות למסלול פוליטי, בלי לסכן את ההישגים הקיימים, הרי הקבוצות הרדיקאליות מן השמאל, דורשות להחריף את ההתקוממות, ואף לעבור לפסים של מאבק מזויין. כדי לקיים מראית עין של "מפקדה מאוחדת" נאלצים אנשי הזרם המרכזי וחברי הקבוצות הרדיקאליות להתפשר. אנשי הזרם המרכזי התנגדו לדרישה המקורית להביא לידי התפטרות ראשי העיריות, מכיוון שערפאת עצמו נתן את ברכתו לראש העיריה הממונה הראשון בסבב האחרון, זאפר אל־מסרי משכם, ואילו רציחתו בידי "החזית העממית" הביאה לידי מתיחות באש"ף. הפשרה היתה שהכרוזים יקראו רק להתפטרות ראשי העיריות הממונים, אבל אנשי פת"ח, שברגע נמצאים במשא־ומתן עם חוסיין על שובם לרבת־עמון, לא היו נותנים את ברכתם לנסיון לרצח, ומכאן שהחוטים מוליכים ככל הנראה לקבוצות השמאל. מאז ומתמיד העירים רמאללה ואל־בירה נחשבו מעוז של קבוצות השמאל הפלשתיניות. גל התפטרויות בעיריות עלול להביא לידי מתיחות מסויימת בין ישראל לארה"ב, מכיוון שבהכרזה התגובה תוליך להרעת זכויות האדם, ולפגיעה בשרותים לתושבים.

נדקר ראש עיריית אל־בירה

(סוף מעמוד ראשון)

מקורות ישראליים, כבר היו כמה מקרים של רצח תושבים בשומרון.

אומים בטלפון ובמכתבים הם כיום מעשה של יום־יום. לפני כשבוע התפטר ראש העיריה האחות, ברמאללה, מוסה חליל מוסה, אבל המינהל האזרחי הפציר בו לחזור בו, ובעצם לא קיבל את התפטרותו. חליל מוסה מצידו נעדר מבניין העיריה.

לחץ על ראשי הערים

כיום ראש העיריה היחיד, שמונה בסידרת המינויים האחרונה בהסכמה בין ישראל לבין ירדן, הוא ראש עירית חברון עבד אל מג'יר ארזיר. הוא מקיף את עצמו בשמירה חזקה. מצבם של ראשי העיריות הממונים הוחמר מפרוץ האינתיפאדה, מכיוון שהם היו אחת המטרות הראשונות של הכרוזים, מבלי שירדן היתה מסוגלת לעמוד לימינם. כך למשל כאשר ביקר לפני יותר משבוע ראש עירית רמאללה ברבת־עמון, הירדנים לא התאמצו לשדל אותו מכוונתו להתפטר. צפוי שהמינהל האזרחי יפתח במגעים עם נושאי משרות ערבים שלא להכנס לפניקה, ולשמור על משרותיהם. אם ההתנקשות בחיי ראש עירית אל־בירה תגרור גל התפטרויות בעיריות, הרי ישראל שוקלת שתי אפשרויות: להציב פקידים ישראליים בעיריות, או לבטל את העיריות בכלל, ואז ייאלצו התושבים ללחוץ על החזרת העיריות לתפקידן מכיוון שייוותרו ללא שירותים מוניציפליים.

"אלה הנוקטים דרכי אלימות סבורים, כי כל דבר יושג באלימות, אך הם רק פוגעים בעצמם" — הגיב אתמול שר החוץ שמעון פרס, על ההתנקשות בחייו של ראש עירית אל־בירה, חסן אל־טאוויל.

פריג' מוקיע

ראש עירית בית לחם, אליאס פריג', הוקיע את ההתנקשות, בהוסיפו: "תהיה לכך השפעה דרמטית על אנשים אחרים, הנתבעים להתפטר. אני מניח שהם נפחדים מאד עכשיו".

ראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון, תת אלוף ישעיהו ארז, ביקר אצל טאוויל בבית החולים.

מונה ב־86

אל־טאוויל נתמנה ראש עיר ב־28 בספטמבר 1986. עם מינויו אמר לעיתונאים: "למען האינטרס של העם הוא, שהעיריה תחזור לידי בעליה החוקיים". העיר נוהלה על ידי קציני מימשל ישראליים מאז שנת 1982, לאחר שראש העיר איברהים אל־טאוויל — דודו של העיר הנוכחי — הודח מתפקידו בגלל פעילות לאומנית. ואילו חסן אל־טאוויל עצמו אמר כי אין הוא ירא מפני התקפות אפשריות.

"בגילי, איך אפשר להתירא מפני המוות?", הוא אמר לעיתונאים.

"קרוב לוודאי שישאו אותי מבית העיריה אל קברי". ההתנקשות בחייו של אל־טאוויל היתה התקרית הרצינית ביותר שאירעה ביהודה ושומרון ב"יום הזעם" שעליו הכריזה "ההנהגה הלאומית המאוחדת" של הפלשתינאים, כדי לציין את פתיחת דיוניה של ועידת הפיסגה הערבית באלג'יר, שכונסה על מנת לדון בהתקוממות בשטחים.

אמה של

(סוף מעמוד ראשון)

לידוי אבנים, והמפקד הורה לירות כדור גומי אחר, בעת מרדף אחר הצעירים, שגם נלכדו כמה מהם. באותו מקום לא היו בסימטה נשים, או ילדים. אך כעבור מספר דקות יצאה מהסימטה אמה של התינוקת כשבתה שנפגעה בעינה על זרועותיה. האשה טענה שהיתה בשוק ושבה לכיוון הבית בעת האירוע. לפתע ראתה כי בתה נפגעה בעינה.

"העין ברחה לה"

מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה אמר כי אין עדיין הוכחה שהתינוקת נפגעה מכדור גומי, אך ברור שהילדה נפגעה באזור השוק, מקום ההתרחשות, ולא בבית, כפי שנכתב באחד העתונים.

בשיחה עם עתונאים אתמול בביה"ח סיפרה האם ספיה אל שרפי בת 22: "הלכנו לקנות ירקות מהשוק, היו אנשים רבים כי כולם רצו לקנות. לא ראיתי זורקי אבנים, אבל שמעתי רעש. שמעתי רעש של חיילים. אחר כך ראיתי דם על היד שלי והתינוקת נפצעה, והעין ברחה לה".

מפקד כוחות צה"ל ברצועה אמר עוד כי הטיפול הראשוני ניתן במקום על ידי הצבא ואחר כך הילדה הועברה לביה"ח. הוא אינו קושר את שני המקרים, זה של שלשום והמקרה של התינוקת מלפני שבוע. עם זאת אמר כי המשותף הוא המיבצע ההומאני, והוא הביע צער על המקרה, אך ציין כי במקום שבו מסתובבים צעירים בתוך אוכלוסיה צפופה, יש ונפגעים תמים מפשע.

בביה"ח "נאצר", לילדים ולעיניים, בעזה, הראו אנשי הצוות אתמול ילדה נוספת בת 8, פאיזה עייד אבו־רכבי, גם היא מג'בליה, כשהיא חבושה בעינה הימנית ונמסר מפי אמה, שסעדה אותה, כי גם היא נפגעה מכדור גומי בעינה.

בית משפט השלום בחיפה
ת.א. 2568/88
התובעת: צילה קמל
ע"י ב"כ עו"ד ע. ברנבלום ו/או י. אורון
מרח' הנביאים 20, חיפה
— נ ג ד —
הנתבעים:
1. איטו שמחה
2. אידה הל
3. נורית אסיף
4. ריקה נגר
5. ג'יימס יעקוביץ
6. מונה ליזה פונר (לבית יעקוביץ)
הזמנה לדין
אל: כל הנתבעים הנ"ל — המען בלתי ידוע.
הואיל והתובעת הגישה לבית משפט השלום בחיפה, תובענה נגדכם כמפורט בכתב התביעה הנמצא בתיק הנ"ל, הנכם מוזמנים להגיש כתב הגנה תוך 60 יום מיום פרסום הזמנה זו.
אם לא תגישו כתב הגנה במועד האמור יינתן פסק דין שלא בפניכם.
י. כהן, המזכיר הראשי
בית משפט השלום, חיפה

מרתה גראהם לא תבוא לפסטיבל בכרמיאל בגלל המצב בשטחים

גם פסטיבל המחול בחיפה נפגע מביטולים בגלל אותה סיבה

יוסי ונונו, קובי מנדל

במסיבת עיתונאים אתמול הודיע יונתן כרמון, המנהל האמנותי של פסטיבל המחול בכרמיאל, על ביטול הופעתה של להקת המחול של מרתה גראהם כנראה מסיבות פוליטיות.

לפסטיבל היה חוזה חתום עם הלהקה אך ברגע האחרון הודיעה הלהקה שבגלל בעיות של לוח זמנים הם לא יוכלו להגיע. כרמון בירר ומצא, שאין ללהקה הופעות באותו תאריך, אך כרמון אינו רוצה להתעקש. "זה לא יהיה טוב לפסטיבל ולמדינת־ישראל אם נעשה מזה עניין", הסביר.

מהפסטיבל עצמו ניסו ללחוץ מעט, וגייסו את טדי קולק ואד קוץ', ראש עיריית ניו־יורק, אך מרתה גראהם בת ה־94 הודיעה שמבחינתה אין בעיה, אך הלהקה שלה לא מסכימה.

במקום הלהקה של גראהם גייס כרמון את "התיאטרון למחול בן זמננו" של בוב כהן מלונדון, שיבואו למרות לוח הזמנים הלחוץ שלהם. הלהקה של כהן נחשבת לאחד ההרכבים המובילים באירופה במחול מודרני. הפסטיבל עצמו ייפתח ב־27 ביוני בכרמיאל.

כ־450 מחוללים, זמרים ונגנים מ־12 מדינות ישתתפו השנה בפסטיבל הבינלאומי ה־7 לפולקלור, שייפתח ב־31 ביולי בחיפה, ויימשך שמונה ימים. מבין המדינות המשתתפות, שלוש הן מהגוש המזרחי — הונגריה, פולין ויוגוסלביה. שתי מדינות, אירלנד ובלגיה הודיעו על ביטול השתתפותן בגלל האירועים בשטחים. פרטים אלה נמסרו אתמול במסיבת עיתונאים בחיפה, בה השתתפו ראש עיריית חיפה אריה גוראל, ושמואל ביאליק, מנכ"ל החברה לתערוכות וירידים בעירייה. לדברי ביאליק, האירועים בשטחים העמידו בספק את קיום הפסטיבל השנה, והמארגנים ניתקלו בקשיים רבים ביותר [illegible] הרקורדים. רוב הלהקות הן להקות רשמיות של מדינותיהן.

תקציב הפסטיבל הוא 844,000 שקלים, מתוכם 250,000 שקלים יוקצבו על ידי העירייה, 340,000 מהכנסות עצמיות וכן ישתתפו בתקצוב משרדי החינוך והתיירות. גוראל מתח אתמול ביקורת נוקבת של משרד התיירות וכינה את ההקצבה שקבע לפסטיבל "לעג לרש". ראש העיר הוסיף — "השר שריר דואג לתיירים, אך אני יודע היכן הוא דואג להם."

השנה יהיה גם חידוש — מופעי חוצות רבים, ובהם מצעד מחוללים ברחוב הרצל — הרחוב הראשי של הדר הכרמל, בהשתתפות כ־1500 מחוללים.

רבין בגולן: סוריה תחת שלטון אסד איננה פרטנר לשלום בעתיד הקרוב

יהודה צור

אין סיכוי לשלום קרוב עם סוריה למרות שיחות שולץ, אמר אתמול שר הביטחון, יצחק רבין, בסיור ברמת־הגולן.

במפגש עם תלמידי תיכון בקצרין אמר רבין, כי העמדות האמריקאיות לפיהן יש להחזיר את הגולן תמורת שלום אינן חדשות, אבל עמדותיה של סוריה תחת שלטון אסד קיצוניות כתמיד.

שלום עם סוריה — לא רלוונטי מבחינה אופרטיבית

"לצערי הרב, אינני רואה עדיין את סוריה תחת שלטון אסד כפרטנר לשלום בעתיד הקרוב", אמר.

"סוריה מעמידה כתנאי מרכזי את מימוש רצונו של אש"ף, כתנאי להידברות לשלום, וליתר דיוק אפילו לא שלום, ולכן, אינני חושב שכל הנושא הזה בכלל רלוונטי מבחינה אופרטיבית" אמר שר הביטחון.

רבין הוסיף שהסורים לא זנחו את כוונתם לתקוף את ישראל אך הכוננות של צה"ל ברמת־הגולן מכתיבה שמנהיגי סוריה לא יתפתו לפתוח במלחמה.

נגד התיישבות בתוך אוכלוסיה ערבית

רבין הדגיש שההתיישבות ברמת־הגולן שונה בתכלית מזו שבלב השומרון, ביהודה ובעזה, כי בגולן אין שום בעייה של שליטה באוכלוסיה ערבית. "להתיישבות בלב יהודה ושומרון אין חשיבות ביטחונית, משום שיישובים אלה נמצאים שלושים ק"מ בתוך השטח ולא לאורך קווי העימות" אמר רבין. רבין הרגיש, שמאז ומתמיד התנגד להתיישבות בתוך אוכלוסיה ערבית.

כיסא מפלט מיותר

בתשובה לבקשות של ראשי התעשייה בגולן לסייע למפעלים ביטחוניים גילה רבין, שמערכת הביטחון קיצצה בשלוש השנים האחרונות למעלה מ־600 מיליון דולר בשנה ולא קרה אסון לביטחון. לדבריו כאשר הגיע למשרדו מצא תעשיות ביטחוניות מנופחות על חשבון הצטיידות הצבא. הקמת המפעל בגולן שבו מייצרים כיסא מפלט למטוסים היתה טעות, כי יש שלושה מפעלים אחרים המספקים את כל הביקוש בשוק העולמי.

השמיניסטים מהמכתב — חיילים מצוינים

כאשר מנהל בית הספר התיכון אמר לרבין שכיתת השמיניסטים שלו לא תשלח מכתב דומה למכתב השמיניסטים נגד השירות בשטחים אמר רבין: "אלה פסיק שבפסיקים, שוליים שבשוליים ואפס שבאפסים". וגילה שחותמי מכתב השמיניסטים משרתים עתה בצה"ל ועושים את מצוין.

פוליטיקאים — בתי הספר מחוץ לתחום עד לאחר הבחירות

יהודה צור

שר החינוך, יצחק נבון, לא ירשה ביקורים של חברי כנסת ואנשי ציבור אחרים בבתי־ספר עד לבחירות הקרובות לכנסת. נבון אמר זאת אתמול, בביקור במוסדות החינוך בשפרעם ובתמרה.

כל הפעולות בבתי־הספר הכרוכות בהופעת חברי־כנסת ואנשים פוליטיים יופסקו עד לבחירות.

שר החינוך שיבח את התייחסותם של מורים ותלמידים ערביים למאורעות בשטחים, שידעו לתחום גבול ברור בין הבעת דעה לבין אלימות ועבירה על החוק. היו מחאות וגילויי הזדהות, ואפילו תמיכה בהקמת מדינה פלשתינית אך למעט מקרים מעטים מאד, המחאה היתה ללא אלימות וללא הסתייגות מקיומה של מדינת־ישראל.

● אסתר בסמי ודליה בילו זכו בפרס שר־החינוך והתרבות לתרגום לשנת תשמ"ח. הפרס יוענק היום בטקס חגיגי שיתקיים במוסד ואן ליר בירושלים.

עיריית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טל. מס' 04-640775
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מר איצקביץ — לאשר תוכנית שינויים לבנין [illegible], ברחוב [illegible] 12 חלקה 75 בגוש 12254, הדר־הכרמל. הבקשה כרוכה בבליטה למרווח קדמי.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח הרישוי על הבניה, בבנין העירייה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00—11.30. המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, יפנה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
[illegible] מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
קריות
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 כי במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה להקמת מבנה למגורים ברח' גרושקביץ 41 קרית מוצקין גוש 11570 חלקה 72.
מהות הסטיה:
1. חריגה של 73.12 מ"ר מאחוזי הבניה ואחוזים המהווים 11% משטח החלקה. 2. הקלה של קומה אחת ממספר הקומות המותר עקב ניצול חלק מקומת העמודים למגורים. 3. הקלה בגובה מבני היציאה לגג.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הוועדה המקומית רח' הגדוד העברי 4 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
ע. לוי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

הטור השבועי

ישיבת המזכירות הפעילה

ביום ראשון 5 ביוני ש.ז. הוקדשה הישיבה למשבר במערכת הבריאות. חברי המזכירות הביעו את התמרמרותו של צבור הגימלאים. הח' ריוף שסיכם את הדיון הגדיר את מאבקו של האוצר כאידיאולוגי פוליטי שמטרתו לפגוע ברפואה השוויונית. הוחלט לשגר מברק לשר האוצר בדרישה להפעיל מידית את מערכת הבריאות ובד בבד למנות בוררים ליישב את הסכסוך. אי הענותו של שר האוצר לדרישה תאלץ אותנו לנקוט בצעדים בלתי שיגרתיים להשגת המטרה.

ביתן ההסתדרות בתערוכת ה־40 למדינה

יום ראשון 19 ביוני ש.ז. הוא יום אירועים מיוחדים להסתדרות הגימלאים באולפן טלויזיה סידרת ראיונות בניחום עם יו"ר הסתדרות הגימלאים ונציגי קופות הגמל. (משעה 18.00־20.00) משעה 17.30־19.00 בימת מופעים ותכנית אומנותית. כרטיסי כניסה לתערוכה במחיר מיוחד לגימלאים 5 ש"ח כרטיסים במשרדי הסתדרות הגימלאים חדר 407 החל מיום רביעי 8 ביוני ש.ז. בין השעות 9.00־11.30 ובסניף הסתדרות הגימלאים שע"י מועצת פועלי ת"א רח' ברנר 5 ת"א.

ארגון הגימלאים המורים

קיים יום עיון ב־29 במאי ש.ז. בבית החבראה ע"ש צינמון בזכרון יעקב. פתח והנחה הח' יהודה לוינטון יו"ר, הרצה הח' יעקב כהן על בעיות כלכלה של הגימלאים והח' עופר בן־דוד בנושא הדמוקרטיה בישראל. בדיון השתתפו שלמה איתן, אסתר הס, יצחק קצור, זהבה מוזס.

דוברי אידיש — תיאטרון האידי המקיים הצגות ביד לבנים ת"א (רח' פנקס) מודיע על הצגות האחרונות של המחזה "שווער צו זיין א ייד".

ב־20 ביוני ש.ז. בשעה 5.30 אחה"צ, ב־25 ביוני ש.ז. 9.00 בערב ב־28 ביוני בשעה 8.30 בערב, וב־2 ביולי ש.ז. בשעה 9.00 בערב בהשתתפות שר החנוך והתרבות. לגימלאים בעלי כרטיס חבר הנחה של 40% בערב ההצגה בקופה.

בסניפים

בת־ים — ב־1 ביוני ש.ז. מפגש פעילים במועדון סוקולוב בהשתתפות הח' א. סריג ויחזקאל גדעוני נציגי המרכז, הח' שמואל טלר סקר את פעולות המועדון, נציגי מועצת הפועלים הח' פנינה שכטר ואלי יריב סקרו את בעיות הגימלאים וסוכם לקיים מפגש נוסף.

פתח־תקוה — ב־1 ביוני ש.ז. נערך יום עיון בבית החבראה "מבטחים" בזכרון יעקב, בהשתתפות הח' ירוחם משל. פתח והנחה אהרן כצנלסון יו"ר. בשיחה שהתקיימה לאחר ההרצאה הביעו הח' הסתייגות מחוסר המעש מצד המנהיגות במאבק עם האוצר.

גבעתיים — במפגן ה־1 במאי השתתפו מהסניף למעלה ממאה גימלאים. ב־4 במאי ש.ז. התקיימה מסיבה חגיגית לציון 26 שנות גבעתיים, ב־8 במאי ש.ז. מסיבה למתנדבים במועדון.

תל־אביב — ב־2 ביוני ש.ז. בישיבת המזכירות דנו במערכת הבריאות בהשתתפות הח' חביבה אביגוא, ראש האגף לבריאות בעירייה. הוחלט להביע הזדהות עם מאבקה של שרת הבריאות הח' שושנה ארבלי־אלמוזלינו והוטל על הח"כ חנן מאיר, אברהם סגל, לבוא בדברים עם הגורמים הנוגעים בדבר על מנת למחות נמרצות ולהפגין נגד שר האוצר וראש הממשלה הפוגעים בבריאותם ובחייהם של המוני העם.

ייעוץ משפטי — כל יום שלישי בין השעות 4.00־5.00 אחה"צ.

הלוואות — בגובה של 600 ש"ח יכול לקבל כל חבר. הקופה פתוחה בימי ראשון ושלישי בין השעות 8.00־10.00 לפנה"צ.

ייעוץ רפואי — ע"י ד"ר קשימוב בימי שני ושלישי בשבוע בשעות 8.00־10.00 בבקר ברח' מנדלה 20 ת"א.

חיפה

רוממה — במשך חודש מאי ש.ז. התקיימו ההרצאות של ד"ר כץ על איכות החיים, הגב' לאה חלברום על רשמי ביקור בפולין והח' דודו ריינר, על התמורות בחיי הבדווים בסיני. הגב' פניה ברעם הרשימה את הח"ה בערב קריאה.

נוה־שאנן — ב־23 במאי ש.ז. חגגו גימלאי נוה־שאנן ברמות רמז במועדון ע"ש מרגולין מסיבת יום העצמאות וה־40 שנות מדינה. הוקראה הגדה ע"י הח' פנחס זהרון והופיעה הזמרת מרים כהן. במסיבה השתתף משה כגן יו"ר הסניף. מסיבות 40 שנות מדינה התקיימו גם במועדון פרדון ובית אבא חושי. ב־30 במאי ש.ז. התקיימה ישיבת המועצה לטיפול אישי במשען בהשתתפות יוסף בלשטיין ומרדכי זולברשטיין. דנו בהגברת ההתנדבות בטיפול אישי. ובקשרים עם הסתדרות הגימלאים במחוז. בדיון השתתפו מרי הים, צפורה לסקוב, פני מגדל, ואסתר כהן, הנחתה חנה ארז.

טקס חלוקת תעודות למסיימי קורסים לגימלאים של האוניברסיטה הפתוחה

הטקס יתקיים ביום א', כ"ז בסיון, תשמ"ח, 12.6.88, בשעה 10.00 בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב.

תקרית בין חיילים סורים לאנשי חיזבאללה בעקבות פיצוץ בבירות

3 נהרגו ו־29 נפצעו בפיצוץ מכונית תופת ליד מחסום סורי ● חיילי המחסום הרגו שני אנשי חיזבאללה ופצעו אחד

אורי הורוביץ, רויטר, סי"צ אי־פי

ביירות. — מכונית תופת שהתפוצצה אתמול ליד מחסום של הצבא הסורי במערב־ביירות גרמה לתקרית בין חיילי צבא סוריה לבין אנשי החיזבאללה. בהתפוצצות ובתקרית נהרגו חמישה בני־אדם ושלושים נפצעו.

מקורות ביטחוניים מסרו, כי מכונית מרגם מרצדס, ובה מטען של 15 ק"ג חומר נפץ זיעזעה את איזור מרמאל, סמוך לעמדת תצפית של הצבא הסורי. בהתפוצצות נהרגו שלושה בני־אדם ועשרים ותשעה נפצעו. בין הנפגעים היו שני חיילים סורים ושני אנשי משטרה לבנונים.

מיד לאחר ההתפוצצות חשו למקום כמה לוחמים של החיזבאללה במכונית "רנו". חיילי צבא סוריה עצרו את המכונית והורו לאנשי החיזבאללה לצאת ממנה. כאשר סירבו, ניסו החיילים הסורים להוציא אותם בכוח. במקום התפתחה התקרית יריות. שניים מאנשי החיזבאללה נהרגו ואחד נפצע.

התקרית בין הסורים לארגון החיזבאללה מפר למעשה את ההסכם בין איראן לסוריה בעניין התפרסות הצבא הסורי בדרום־ביירות, שנחשף אתמול. בהסכם בן שישה סעיפים מדובר בין היתר בהבטחה סורית כי לא ייעצרו אנשי חיזבאללה, בהמשך שיתוף הפעולה האסטרטגי בין סוריה לאיראן ובשלילת משמעות מדינית־צבאית מכניסת הצבא הסורי לדרום־ביירות.

"טיימס": האיראני שנעלם בלבנון היה מרגל ישראלי

מושן מסאווי היה מיופה כוח בלבנון, ובמו"מ לשחרור בני הערובה ביקשו האיראנים את החזרתו, כנראה כדי להוציא להורג

דפנה ורדי (בריטניה)

מושן מסאווי, מי שהיה מיופה הכח האיראני בלבנון, ונעלם ב־1982, ריגל לטובת ישראל, וכיום, לטענת האיראנים, מתגורר בארץ. כך מוסר העיתון "טיימס", המסתמך על מקורות מוסלמיים בלבנון.

כתב ה"טיימס", בביירות, רוברט פיסק, טוען כי מסאווי הוא בין שלושת האיראנים שנעלמו בשנת 1982, ואשר תמורת החזרתם הבטיחה טהראן לאמריקנים ולבריטים לפעול לשחרור בני הערובה המערביים. פיסק מציין, כי אין ספק שהאיראנים רצו בהחזרתו של מסאווי כדי להוציא אותו להורג.

בבריטניה נמסר בימים האחרונים על קיומם של מגעים בין איראן לבריטניה, גרמניה המערבית וארצות הברית, לשחרור בני הערובה בלבנון. במסגרת שיחות אלה נעשים נסיונות למצוא דרך "חוקית", שלא תיראה כתשלום כופר. מדובר באפשרות של שחרור כספים איראנים הנמצאים במערב, החזרת חובות לממשלת איראן ואולי אפילו אספקת נשק אמריקני שנקנה ע"י השאה.

בבריטניה יחלו היום שיחות בין משרד החוץ לנציגי ממשלת איראן, למתן פיצויים על הנזק שנגרם לשגרירות איראן בלונדון בזמן הפשיטה לשחרור בני הערובה בשנת 1980. משרד החוץ הבריטי הביע נכונות לשלם לממשלת איראן פיצוי של מליון לירות שטרלינג. ממשלת בריטניה הבהירה שנושא בני הערובה לא יעלה בשיחות אלה. אך, יתכן ש"בלי קשר" תהיה תזוזה בעניין בני הערובה הבריטים בלבנון לאחר שאיראן תקבל את הפיצויים.

2 מיליון שחורים שובתים בדרא"פ, 7 נהרגו במהומות

יוהנסבורג. — שבעה שחורים נהרגו בהתנגשויות אלימות שהחלה בשביתה ההמונית של השחורים בדרום אפריקה.

המשטרה מסרה אתמול, כי 25 איש נפצעו בהתנגשויות רבות ברחבי המדינה, והמשטרה פתחה באש לעבר המונים שחורים במשך הלילה שעבר, בשלושה יישובים.

השביתה חסרת התקדים, בה השתתפו ביום שני מיליון שחורים, החלה שלשום ונמשכה אתמול, אך נראה כי מספר השובתים פחת. שלטונות התחבורה מסרו, כי הרכבות והאוטובוסים הביאו יותר עובדים ליוהנסבורג מביום הראשון לשביתה, האמורה להימשך שלושה ימים.

באחת התקריות ירו אלמונים לעבר קבוצה של שחורים, והרגו בין היתר ילדה בת 7, ילד בן 10 ואשה.

על העיתונאים נאסר לדווח על מלוא היקפה של השביתה, על פי תקנות הצנזורה המחמירות, ומשפטנים של כלי התקשורת הזהירו אותם לגלות זהירות מרבית בסיקורים, כדי שלא יואשמו בהפרת התקנות.

מובארק לביקור פתע בעיראק

אורי הורוביץ

נשיא מצרים חוסני מובארק בא אתמול לביקור פתע בעיראק. השבוע ביקר בעיראק יועצו המדיני של מובארק אוסמה אלבז.

העיתון אל אתיחאד, מאבו דאבי מסר, שבאיגרת שמסר אלבז לנשיא עיראק מובארק מבקש ממנו להפעיל את השפעתו על אש"ף שימתן את עמדותיו בעניין התהליך המדיני במזה"ת.

יוון עצרה את המחבל, אך נמנעת מהסגרתו לארה"ב

ז'אן כהן (אתונה)

שלטונות יוון נמנעים מהסגרתו של מחבל פלשתיני, החשוד במעשי טרור נגד שני מטוסים אזרחיים של ארה"ב — מסרו אתמול מקורות אמריקניים. משטרת יוון עצרה את המחבל מוחמד רשיד על־פי בקשת ארה"ב.

אתונה טוענת, כי ההוכחות נגד רשיד אינן מספיקות, וביקשה מארה"ב מידע נוסף לפני שתסכים להסגיר אותו. ראש היחידה ללוחמה בטרור במשרד החוץ האמריקני, פול ברנר, ביקר בשבוע שעבר באתונה כדי לנסות לשכנע את ממשלת יוון להסגיר את המחבל.

מוחמד רשיד חשוד, כי הטמין פצצה במטוס "בואינג 747" של חברת "פאן־אמריקן" ב־1982. הפצצה התפוצצה כאשר המטוס התקרב להונולולו. צעיר יפני נהרג בפיגוע ו־15 מנוסעי המטוס נפצעו. רשיד חשוד גם, כי השתתף בפיצוץ מטוס טי.וו.אי. בשמי יוון ב־1986. בפיגוע זה נהרגו שלושה מבוגרים וילד.

אזכרה לבובי קנדי

בנו (כורע), אלמנתו ואחיו של רוברט קנדי באזכרה, 20 שנה לאחר הירצחו, בבית הקברות בארלינגטון (צילום: אי.פי.)

שרת המשפטים של שוודיה התפטרה בגלל טיפול כושל בפרשת רצח פאלמה

התפטרותה מנעה הפלת הממשלה בהצבעת אי־אמון

עלי כהן (סקנדינביה), רויטר, סי"צ

שטוקהולם. — שרת המשפטים השוודית, אנה־גרטה ליון, התפטרה אתמול על רקע טיפולה בחקירת רציחתו של ראש ממשלת שוודיה אולף פאלמה, שנורה למוות ב־1986.

ראש ממשלת שוודיה אינגואר קארלסון הודיע על התפטרותה במסיבת עיתונאים. בכך מנע את האפשרות שממשלתו תובס בהצבעת אי אמון שהיתה אמורה להיערך השבוע.

מפלגות האופוזיציה תבעו את התפטרותה של ליון, כיוון שאפשרה חקירה במימון פרטי של רצח פאלמה. את החקירה הפרטית ניהל מוציא לאור, אבה קארלסון, בעל קשרים הדוקים במפלגת השלטון.

למעשה, מכתב המלצה שניתן על ידי שרת המשפטים הוא שהביא להתפטרותה. המכתב ניתן לחוקר פרטי, שהצליח להיפגש עם אישים איראנים חשובים בתקווה שהמפגשים הללו יניבו חוט של ממש שיביא לגילוי הרוצח או הארגון שעמד מאחורי הרצח.

ביום ה' בשבוע שעבר נתפסו שומרי הראש של המוציא לאור כשניסו להבריח לשוודיה ציוד מעקב בלתי חוקי. אבה הודה לאחר מכן כי שומרי הראש שלו פעלו לפי הוראות שנתן להם.

גורלה של ליון הוכרע, כאשר המפלגה הקומוניסטית הקטנה, התומכת בדרך כלל בסוציאל־דמוקרטים, הודיעה כי תתמוך בהצעת האי אמון של שלוש מפלגות המרכז ימין.

ראש הממשלה זעם על הכפייה של האופוזיציה. הוא בישר במסיבת העיתונאים שנערכה בשטוקהולם אתמול כי לאחר הבחירות של ספטמבר, באם תחזור מפלגתו לשלטון, מצפה לאנה־גרטה ליון תפקיד בכיר בממשלה, ואילו לקראת הבחירות היא תהיה יד ימינו בארגון הבחירות ובמערכת מפלגתו.

שערי מטבע־חוץ בבנק הפועלים — 7.6.1988

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7054	1.7267	1.7168
דולר אמריקני	1	1.54	1.61	1.5712	1.5908	1.5819
מרק גרמני	1	0.90	0.95	0.9188	0.9303	0.9244
לירה סטרלינג	1	2.79	2.93	2.8439	2.8794	2.8640
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2716	0.2750	0.2735
ין יפאני	100	1.23	1.28	1.2486	1.2641	1.2585
גילדן הולנדי	1	0.80	0.84	0.8167	0.8269	0.8229
פרנק שווייצרי	1	1.08	1.13	1.1007	1.1144	1.1093
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2626	0.2658	0.2640
כתר נורווגי	1	0.25	0.26	0.2512	0.2543	0.2529
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2409	0.2439	0.2425
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3859	0.3907	0.3885
דולר קנדי	1	1.25	1.31	1.2759	1.2918	1.2848
דולר אוסטרלי	1	1.21	1.30	1.2514	1.2670	1.2593
ראנד דר' אפריקני	1	0.43	0.84	0.7059	0.7147	0.7099
פרנק בלגי	10	0.43	0.45	0.4386	0.4441	0.4418
שילינג אוסטרי	10	1.28	1.34	1.3055	1.3218	1.3147
לירה איטלקית	1,000	1.21	1.29	1.2362	1.2516	1.2434

ועדת המשנה לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
ראשון־לציון
הודעה לפי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ניתנה בזאת הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ולבניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות, חלקה 632, 620, בגוש 3945, רחוב ז'בוטינסקי 65.
לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באיזור. ומותר לבנות עליה: קיים בית מגורים עם מרתף מסחרי וחניות. בקשת בעלי החלקה: שימוש חריג ל־3 שנים לבאולינג וקפיטריה במרתף.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה, תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.
באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.
מ. ניצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון־לציון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב יפו בקשה ליתן אישור להקלה מת.ב.ע. 1680 (בינוי) ברחוב מהר"יל (פינת חתם סופר) מס' 22 גוש 6955 חלקה 149 תיק בניין 022־0258/3 בקשה מס' 880420.
בעל קרקע או בנין המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העירייה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת בניה מעל לאחוזי בניה 11% (5%+6%) עבור מעלית ולבריכה בשטח המגרש להעברת אחוזים מקומה לקומה ברחוב 2117 מס' 14/15 גוש 6634 חלקה 68 (מגרש 79) תיק בנין 014־2/2117 בקשה מס' 870203.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העירייה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
מטה אשר
הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת: תכנית מפורטת מס' 5869 שינוי לתכנית מפורטת מס' 3874 — קיבוץ כברי, שהודעה על הפקדתה, ביחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3494 מיום ב' חשון תשמ"ח 25.10.87 עמוד 169.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלקי גושים: 18352, 18367.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: תיחום שטח הפיתוח של הקיבוץ והסדרי הבניה בו.
השינוי האמור בצורה שבו הוועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מטה אשר שבמועצה האזורית מטה אשר, וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
תאריך: י"ג בסיון התשמ"ח 20.5.1988
עמרם קלעג'י, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון

בית משפט השלום בחיפה
תיק אזרחי 2569/88
התובעת: צילה קמל
ע"י ב"כ עו"ד ע. ברנבלום ו/או י. אורון
מרח' הנביאים 20, חיפה
— נ ג ד —
הנתבעים:
1. אברהם הסידוף
2. מונה ליזה יעקוביץ
3. ג'יימס יעקוביץ
4. רבקה גרשמן (לבית וילנר)
5. מאיר אריק גרשמן
6. מתילדה שלם
7. מוריס שלם
8. אמיל שלם
9. איטו שמחה
10. אידה הל
11. נורית אסיף
12. ריקה נגר
13. ג'יימס יעקוביץ
14. אתל בית הלוי
15. שולמית קיצנר
הזמנה לדין
אל: כל הנתבעים הנ"ל — המען בלתי ידוע.
הואיל והתובעת הגישה לבית משפט השלום בחיפה תובענה נגדכם כמפורט בכתב התביעה הנמצא בתיק הנ"ל, הנכם מוזמנים להגיש כתב הגנה תוך 60 יום מיום פרסום הזמנה זו.
אם לא תגישו כתב הגנה במועד האמור יינתן פסק דין שלא בפניכם.
י. כהן, המזכיר הראשי
בית משפט השלום, חיפה

על היום 8.6.88

בריטית — אך לא דמוקרטית

שיטת הבחירות האזורית, על פי הדגם הבריטי, מעוות את רצון הבוחרים ומאפשרת שלטון של המיעוט

צבי טימור לונדון

מן הראוי להזכיר למצדדי שיטת הבחירות האזורית הבריטית, כי שיטה זו מאפשרת להוציא בשליש מהאוכלוסייה מתחום ההצבעה. לכן השיטה הבריטית לא רק שאיננה צודקת — היא פסולה; היא לא רק פוגעת בהגינות, אלא בזכויות הבסיסיות של האזרח, ומאפשרת שלטון ממושך של המיעוט.

השיטה הבריטית נולדה לפני 150 שנה, כאשר מספר הבוחרים הגיע לכמיליון איש. כלומר, הבחירות האישיות התנהלו בקרב ציבור של כ־1500 בוחרים לכל מושב בפרלמנט. כיום מספר הבוחרים מגיע לכ־40 מיליון. לפיכך קשה לראות בבחירה אזורית בחירה אישית.

אם השיטה ממשיכה להתקיים, למרות נסיונות הרפורמה שהיו, הדבר נובע מכך ששתי המפלגות הגדולות נהנות ממנה, ואולי מהמסורתיות הבריטית הידועה.

ב־1979 עלו השמרנים לשלטון ב־44% מקולות הבוחרים, להם 54% מהמנדטים. הלייבור קיבל 37% מהקולות ו־42% מהמושבים. הליברלים־סוציאל־דמוקרטים השיגו 26% מהקולות, אך רק 3.5 אחוזים של המנדטים. ב־1984 ירדה תאצ'ר מ־44 אחוז ל־42.5% של הקולות, אך כתוצאה מהפילוג בלייבור היא השיגה 61 אחוז מהמנדטים. היא זכתה בעוד כ־100 מנדטים מן ההפקר, עם פחות קולות בהשוואה ל־1979.

ב־1979 נבחרו 200 מועמדים, עם פחות מ־50% של הקולות; ב־1983 המספר עלה ל־334. כלומר, רוב חברי הפרלמנט מייצגים אזורים שבהם הרוב אינו תומך בהם. במישור הלאומי, הממשלה מייצגת מיעוט ולא זכתה באמון רוב ציבור הבוחרים.

קיפוח נשים ומיעוטים

יש לזכור גם, כי 42 אחוז של הקולות מייצגים כ־30 אחוז מבעלי זכות הבחירה, משום שלא כל בעלי זכות הבחירה מנצלים את זכותם. לכן, בשיטה הנוכחית די בפחות מ־30% מקולות הבוחרים כדי להבטיח רוב „יציב" בפרלמנט. השיטה מסייעת גם למפלגות קטנות עם ריכוז בוחרים באזורים מסויימים, כגון המפלגה הסקוטית הלאומית. אול רוב האזורים מאופיינים מראש.

הלייבור שולט ברוב גדול באזורי הצפון הפועלי, והשמרנים זוכים לרוב גדול ברוב אזורי הדרום. רק 3 חברי פרלמנט מהלייבר נבחרו בדרום (להוציא את לונדון), למרות שהלייבר זכה ב־17% מהקולות באזורים אלה. פירוש הדבר, כי בכ־75% מהאזורים מוכרעות הבחירות מראש. בחירות אפקטיביות מתנהלות בלא יותר מרבע מאזורי הבחירה. לכן מעבר של שיעור שולי של בוחרים באזורים הפתוחים עשוי להכריע בין נצחון לתבוסה. אפשר להניח, שמעבר של ארבעה אחוזים מהקולות באזורים המעורבים (שהם כרבע מכלל אזורי הבחירה) עשוי לשנות 100 מקומות בפרלמנט. כלומר, אחוז אחד של הבוחרים יכול לקבוע את התוצאות. לכן הבחירות מבוזבזות, כי תוצאות הבחירות לא קובעות את המצב בפרלמנט ולא משקפות דבר.

הנימוק בו משתמשים מצדדי השיטה הבריטית, שעל הבוחר לקבוע עמדה בין שתי גישות בסיסיות מנוגדות, בעוד שהדעות האחרות, המשניות, חייבות למצוא את מקומן בתוך המפלגות הגדולות, עשוי להצדיק גם שיטה של מפלגה אחת.

השיטה הבריטית גם פועלת נגד ייצוג נשים ומיעוטים בפרלמנט. מספר הנשים בפרלמנט הבריטי מעולם לא עלה על חמישה אחוזים ומאז שלטון של תאצ'ר אף ירד ל־3.5 אחוזים. הסיבה לכך היא, שהמועמדים נבחרים על בסיס הסיכוי הגבוה ביותר. לכן תמיד נבחרים גברים לבנים בגיל הביניים. למועמדים שחורים ולנשים רק סיכויים מועטים בשיטה זו.

הנימוק המקובל ביותר להצדקת השיטה האזורית הוא, שהיא מבטיחה ממשל יעיל ואפקטיבי, אף אם לא יצוגי, וכי הממשלה זוכה לרוב יציב המאפשר לה לבצע את מדיניותה. אולם השיטה הדמוקרטית מבוססת על ממשל יצוגי, על ממשלת הרוב, אחרת היא מיותרת. אם מוותרים על העקרון הדמוקרטי של הרוב, הבחירות עצמן מיותרות. ניתן לקבוע שיטה לבחירת ממשלת משנה יעילה על־פי שיטת המרכזים או בכל שיטה מקובלת אחרת.

השפעת ה„מנגנון"

היתרון של השיטה הוא, שהיא מבטיחה יצוג של כל אזורי המדינה ויחס קרוב של הנבחר לבוחרים. אולם דווקא בישראל הוכח כי אזורי פיתוח והתיישבות וגם יתר אזורי המדינה משיגים ייצוג הולם גם בשיטה היחסית. כך שצמידות הנבחר לאזורי בחירה ניתנת להשגה גם בשיטה דמוקרטית יותר. יש לזכור גם, שהאינטרסים המקומיים מקבלים ביטוי גם בבחירות המקומיות, כך שבעיות אלו זוכות לתשומת־לב במישור המוניציפאלי.

נימוק נוסף בו משתמשים מצדדי שיטת הבחירות האזוריות הוא מניעת בחירת המועמד על־ידי גוף מפלגתי קטן — „המנגנון". אולם גם בבחירות אזוריות בבריטניה המועמדים נקבעים על־ידי גוף מפלגתי, שהוא עוד יותר קטן מהגוף הנבחר, כמו ועד הסעיף המפלגתי. בישראל הוכח נחלשה לאחרונה שיטת המינויים על־ידי מנגנון קטן ותהליך דמוקרטיזציה התקבל ברוב המפלגות גם ללא שינוי שיטת הבחירות.

בסופו של דבר הרי אי־אפשר לקבוע כי ממשלות קואליציוניות בהכרח חלשות יותר או פחות יעילות מאשר ממשלות של מפלגה אחת. במדינות רבות, כגון שוודיה, אוסטריה, אירלנד, שווייץ וגרמניה המערבית, מתפקדות ממשלות קואליציה יציבות למדי, המתנהלות לפחות שינויים מאשר הממשל הבריטי. בממשלות אלו פוטרו או התחלפו פחות שרים. גם בישראל השיטה התייצבה ובשנים האחרונות פחתו המשברים הממשלתיים למרות קיום קואליציות ושיטת בחירות יחסית ארצית.

אם ניתן לסכם את המצב על פי מצב בבריטניה, קשה לראות צידוק לשינוי שיטת הבחירות בישראל. האנגלית מתפשים ודוחים לשינוי השיטה אצלם מתוך נימוקים מוצדקים אך אין לראות כל סיבה סבירה לאמץ שיטה שמגרעותיה גלויות לעין.

השיטה הבריטית נתקבלה והתפתחה על רקע היסטורי שונה לגמרי. קשה להניח, שאם האנגלים היו צריכים לקבוע היום את שיטת הבחירות אצלם היו בוחרים בשיטה הנוכחית.

רק בישראל צצה משום־מה מדי פעם התביעה לשנות את השיטה הקיימת. נוכח של דבר, בעיותיה של ישראל בתחום הכלכלה, השלום והבטחון לא ייפתרו באמצעות שיטת בחירות זו או אחרת, אלא באמצעות בחירה נכונה בין האלטרנטיבות המדיניות הקיימות.

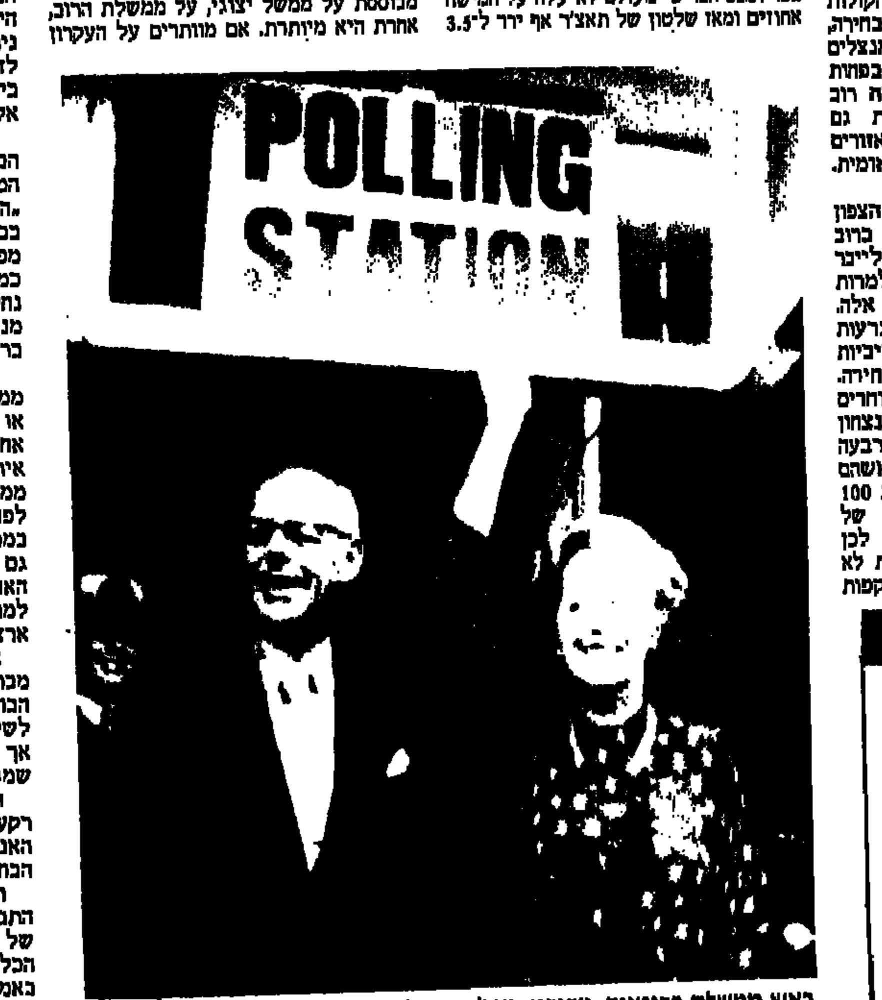

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, ובעלה ליד תחנת הקלפי. שיטה המקפחת נשים ומיעוטים

„המתקדמת" בין החזיתות

קאסם זייד

עמית שיהודי שאלני לפשר פרסום ההחלטות של ועידת „הרשימה המתקדמת לשלום" ב„אליתחאד", בטאונה בשפה הערבית, דווקא בעברית. אותו עמית סיפר, שחוגים יריבים ל„מתקדמת" מפרשים זאת כאילו מפלגה זו אינה מעוניינת שהקוראים הערביים יבינו את תוכן החלטותיה בעברית, שהן בביכול שונות מההחלטות הקיצוניות בערבית.

האמת ניתנת להאמר: זהו פירוש מעוות. ההפך הוא הנכון. עם פרסום החלטות ועידתה בעברית בעיתון ערבי דווקא, התכוונה „המתקדמת" לרמוז לכול, ובעיקר לחוגי הימין, המציעים לקווה עם תנועת „כך", באשמת גילוים קיצוניים — שהיא מדברת אל ערבים ויהודים בשפה אחת. מה גם שרוב קוראי „אל־יתחאד" הם קוראי עברית.

הערכה זו מקבלת חיזוק מדברי ההקדמה בערבית להחלטות שפורסמו בעברית. בדברי ההקדמה בערבית נקראים חברי „המתקדמת" לחלוש את החלטות הוועידה ולשלוח אותם לשכניהם ולחבריהם היהודים. היהודים נקראים לתמוך בהחלטות.

פלד: אני ציוני

„המתקדמת", המודעת היטב לנסיונות חוגי הימין להוציאה אל מחוץ לחוק, עושה נפשות כדי להקדים רפואה למכה. היא עושה את כל אשר ביכולתה כדי להוכיח שהיא מפלגה ישראלית לכל דבר. בהופיעו בסימפוזיון בבקה־אל־ג'רביה, בהשתתפות 6 ח"כים, התפלמס ח"כ מתי פלד, מראשי „המתקדמת", עם אנשי רק"ח המנגחים אותו ואת חבריו היהודים בשל היותם ציוניים. פלד, שהרגיש שהוא אכן ציוני, טען, כי ראשי המערך מקיימים מגעים עם ראשי „המתקדמת" במגמה לצרפם בעתיד לקואליציה ממשלתית בראשות המערך. הוא לא שלל אפשרות זאת באמרו: „עקרונית אנו נשקול פניה זו של המערך אם וכאשר יקבלו את תנאינו".

ל„הדלפת הסוד הכמוס" על־ידי פלד — כוונה אחת ויחידה: להראות שהמערך אינו רואה במתקדמת שד ושהיא בעיניו אינה מחוץ לקונסנזוס.

„הרשימה המתקדמת" נתונה במאבק קיומי בשתי חזיתות: מצד אחד עליה להוכיח שהיא מפלגה ישראלית „כשרה", כדי שלא יוציאוה אל מחוץ לחוק תוך קיזוז עם „כך" ומצד אחר היא נאבקת ברק"ח על מקומה ב„רחוב הערבי"

נסיונותיו של ח"כ פלד, בשנת בחירות לקבל לגיטימציה כזאת עלולים לפגוע בפוטנציאל הבוחרים של מפלגה זו ברחוב הערבי. הדבר גם „מזמין" ביקורת על־ידי רק"ח, יריבתה של „המתקדמת". אי שלילה האפשרות ש„המתקדמת" תצטרף לקואליציה בראשות המערך פירושה, שהיא מסכנת להפסיד קולות בבחירות ולהבר שתיראה כחלק לגיטימי מהמפה הפוליטית הישראלית.

יו"ר הרשימה המתקדמת, ח"כ מוחמד מיערי, שהצטייר בעיני הציבור, בעיקר בחוגי הימין, כקיצוני, ערך בשבוע שעבר ביקור במצרים, שם הוא נפגש עם ד"ר עוסמה אל־באז, יועצו המדיני של הנשיא מובארק. הביקור נועד להוכיח, שמיערי אינו סרבן שלום ושהוא מקבל את הסכם השלום הישראלי־מצרי.

על סמך החלטות ועידתה והתבטאויות ראשיה בזמן האחרון אפשר לקבוע, כי מפלגה זו מנמיכה פרופיל כדי להבטיח את המשך קיומה.

מצבה של „המתקדמת" ברחוב הערבי אינו שפיר. נסיונות הריענון והזרמת דם חדש בתנועה לא עלו יפה. עם זאת היא הצליחה להסיס את דעתם של חלק ממאוכזביה. חזרו לשורותיה מספר חברים שעזבו אותה, אך הם ממשיכים להיות סיעה אופוזיציונית להנהגה. חלק ניכר של החברים הערביים נטשו את התנועה וכל הנסיונות להחזירם העלו חרס.

משקיפים ברחוב הערבי כמעט בטוחים ש„המתקדמת" לא תשמור על כוחה בבחירות הקרובות. היא נתונה במצב קשה. מצד אחד היא נאבקת על קיומה, כדי למנוע קיזוזה עם תנועת „כך", ומצד שני היא נאבקת ברחוב הערבי על דימוייה כמפלגה שמאלה מרק"ח. ואילו רק"ח מאשימה אותה מצד אחר בהקצנה ומתריסה כלפיה שהיא ממשיכה את דרכו של קריין „קול שטן" מלפני כ־20 שנה, שקרא... היהודים לים — ומצד שני... „המתקדמת" היא „יציר כפיו של..." למתקדמת יהיה קשה להלחם... חזיתות. הצגת, נגד הסכנה להוציאה אל מחוץ לחוק והשניה ההתמודדות עם רק"ח ברחוב הערבי.

על הפרק

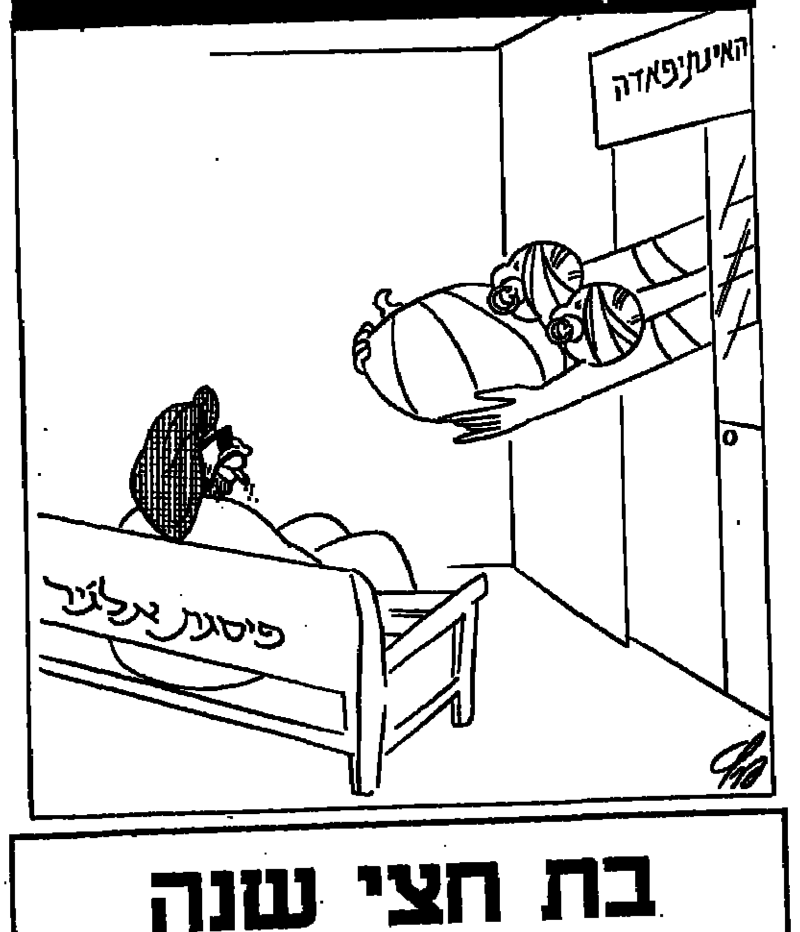

בת חצי שנה

אברהם שרון

כדברי הימים יירשם בקרוב יום־הולדת חצי לאינתיפאדה. חיילי הגאה, העץ והגומי כבר רוצים לשוב להיות חיילים של שוקולד או לא חיילים בכלל.

חיילים של עפר, סרדנים, שוטרי־מקוף.

הם אינם רואים את הסוף.

חוששים להכות, פוחדים לירות, עייפים מכדי לרדוף אחר פרחחים שמיידים אבנים ומקללים מתוך כוכים טחובים ומרדדי־הצצה של בקתות־פח רעועות.

חוצות ריקים של ערים עצורות. מתרסי צמיגים חרוכים. נשים היסטריות. ישיש מסכן. המראות הנשנים.

האינתיפאדה האנטיפאטית.

החיילים אינם מגינים על המולדת בשטחים הכבושים. הם ממאיסים אותה בתודעתו של העולם, מוציאים לה שם עריץ ורע.

ממלאי הפקודות הצייתנים לוקחים, לעתים, את החוק לידיהם, מוציאים תווים והרברים ידועים.

הכיבוש אינו מביא שום תועלת. הוא מיותר ומכביר, מסוכן. הוא האב הביולוגי, אשר לעולם לא יוכל להכחיש את היותו אביה, של הילדה אינתיפאדה שנולדה עם תסמונת־דאון להורים שלקו, במשך שנים, בתסמונת־אפ ואיש לא זיהה את הסימפטומים הממאירים, ואיש לא הריח את ריחם המבאיש של פרחי הרוע שצמחו כגנים. והבת הזו מוציאה אירטוס חצי שנה. מפחיד.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב   עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

שבוע הספר: שגשוג בערבון מוגבל

שוקת סדוקה

אילן שיינפלד

בשנה האחרונה היינו עדים לתופעה מעניינת: בתי הוצאה מרכזיים בשוק הספרים המקומי יצרו — באמצעות מערכת שלמה של יחסי ציבור ושיווק — דימוי חדש ודינאמי לספרות העברית. ככל דימוי שיווקי, גם לדימוי זה היה כוח, שהלך וגדל ככל שצלחה מלאכת הטמעתו של הדימוי בתודעותיהם של הצרכנים, וכך ניתרגם דימוי שיווקי לשפע כלכלי. אולם, כמו בכל מקרה של צריכה מוגברת מדי, של שגשוג מדומה, הגיעה גם שעתו של שגשוג זה לפרוח. בעת מדברים המו"לים בריש גלי על השפל. אולם, בל תטעו, גם בדיבורים על שפל ברכישת ספרים נותרה כוונתם של המו"לים הגדולים במשק בעינה — להרוויח. אלא שהפעם הם מקווים להשיג רווח ממכירות רבי־מכר מובלטים וסביב השגת סובסידיות ממשלתיות מוגדלות, הגדלת קרנות ספרותיות וכיו"ב.

על כך אין לתמוה. כמו כל מערכת אחרת בתחום החיים החברתיים, גם המערכת הספרותית היא בעלת דינמיקה פנימית משלה, אך מונעת ומגיבה גם על התפתחויות במגזרי מציאות אחרים.

התוקר הבריטי טרי איגלטון מאוניברסיטת אוקספורד, בספרו, „ביקורת ואידיאולוגיה", תיאר את הגורמים הפועלים במערכת הספרותית בעד לנקודת המבט המחקרית בה מחזיק גם כותב שורות אלה, בעד לתפיסה המארקסיסטית את הספרות. לדבריו מונה המערכת הספרותית: 1. אמצעי־ייצור כללי 2. אמצעי־ייצור ספרותי 3. אידיאולוגיה כללית 4. אידיאולוגית מחבר 5. אידיאולוגיה אסתטית ו־6. טקסט.

תשלובות ענק

בסביבה ספרותית נתונה עשויים להיות אמצעי־ייצור ספרותיים מיושנים, עדכניים או חדשניים. על הסוג הראשון ניתן למנות בתי הוצאה לאור קטנים, הנתפסים כסוג מיושן של במה אמצעי־ייצור ספרותיים. על הסוג השני ניתן למנות תשלובות ענק של בתי הוצאה, תחנות רדיו וטלוויזיה העוסקות בספרות ועוד. אלה נתפסות — על רקע מצבה של המערכת הספרותית העברית כיום — כאמצעי־ייצור הוויים. הסוג השלישי יהיה, למשל, מרכזי מחשבים אישיים, העומדים לשימושם של סופרים יחידים לכתיבה, לאיחסון כזיכרון ולהפקת סדר.

אמצעי־הייצור הספרותי הרומינאנטי מצוי במערכת יחסים מורכבת עם כל אחד מסוגים אלה של אמצעי־ייצור ספרותיים. תשלובות ענק של בתי הוצאה לאור מתחזקות ככל שמתמעטים בתי הוצאה הקטנים המוכנים להתחרות בם, וכל עוד אין בסביבתם מרכזי מחשבים אישיים להוצאה עצמית לאור. אולם, ברגע בו מוקמים מרכזים להוצאה עצמית לאור עשוי כוחו של בית ההוצאה הגדול להיחלש. שהרי, אז יכול הסופר להוציא לאור את כתביו בעצמו, בלא התהליך המסורבל של הוצאה לאור, האופייני לבתי הוצאה גדולים. עם עלייתם של מרכזים להוצאה עצמית לאור עשויים שוב לקום בתי הוצאה קטנים, המבטיחים לסופר פחות טירדה, יחס אישי וסיוע מתמיד בהוצאת כתביו לאור.

טכנולוגיה חדישה

בשנים האחרונות חדרה לענף המו"לות בארץ טכנולוגיה חדישה, שעלותה יקרה עד מאוד. חדירתה של טכנולוגיה זו יצרה אצל המו"לים הכרח בהזמנת עבודה בכמות וכמחיר אשר יצדיקו את עלות השינויים הטכנולוגיים. צורך זה גרם לצמיחה מוגברת בעיתונות בארץ, והכוונה היא לריבוי המקומונים, השבועונים ושאר החומר הפרסומי המציף את השוק, וכן — לריבוי ספרים, או 'כותרים', בלשון המו"לים.

במילים אחרות, המו"לים נזקקו לדימוי הדינאמי של הספרות, לריבוי יחסי־ציבור, להקמת סדרות ספרים כמו 'הספריה', שהועמדה במתכונן כמתחרה ל'ספריה לעם' של 'עם עובד', כדי ליצור אצל הכותבים דינאמיקה של כתיבה רבה ונכונות להגיש כתבי־יד רבים ככל האפשר, ואצל הקוראים — נכונות לרכוש את המוצרים ולהזרים מזומנים למערכת.

המערכת היא גדולה, מורכבת ותובעת מימון. כסף ולא ערכי רוח הם הדם המניע אותה, כבכל מערכת סוציו־אקונומית אחרת.

כדי לפרנס את כל המערכת הזאת צריך ליצור דינאמיקה של עידוד סופרים לכתיבה. זאת עשו המו"לים באמצעות תמלוגים, תקבולים, הנטחת משכורות, העלאת אחוזים של שכר סופרים, ותגמולים אחרים בצורת נסיעות לחו"ל, תרגום יצירות, פרסום ויוקרה אישית וכיו"ב.

חוקי המשחק

אולם, בקדחת המו"לית הגדולה היו כמה מו"לים ששכחו את חוקי המשחק. וחוקים אלה גורסים, כי אמצעי־הייצור הספרותיים הם חלק מאמצעי־הייצור הכלליים הפועלים במקום ובזמן נתונים.

כסף ולא ערכי רוח הם הדם המניע את מערכת המו"לות. התלויה — ככל ענף משקי אחר — בגורמים כלכליים

הם תלויים בהתפתחותם של אמצעי־הייצור הכלליים ומקבלים מהם את כוחם. מו"לות, ככל ענף מישקי אחר, מותנית במדיניות כלכלית, בהיצע ובביקוש, בעלויות של חומרי ייצור, וודאי אף במצבו החומרי של ציבור הקוראים־הקונים — ובכמות הפנאי העומד לרשותו ורצונו להקדישו לקריאה.

כיום עומדים חלק מן המו"לים בפני שוקת סדוקה, מסיבות פנים־מערכתיות וחוץ־מערכתיות. על הסיבות החיצוניות למערכת הספרותית ניתן למנות את העובדה, לפיה המשק כולו נכנס למצב של מיתון, ואת ההשערה הספקולאטיבית, לפיה שינה המצב הפוליטי בארץ את הרגלי הקריאה של תושביה. על הסיבות הפנים־ספרותיות ניתן למנות כלכליות ואידיאולוגיות. מבחינה כלכלית, נוצרה רוויה בחנויות ובסוכנויות ההפצה. מספר הכותרים שהגיעו לחנויות מדי יום היה כה רב, עד שספרים חדשים רבים מצאו עצמם נדחקים כבר כעבור חודש מאז צאתם לאור, בחזרה אל מחסני ההוצאה. יחסי הציבור שנעשו לחלק מן הספרים באו לעצור את שטף ההחזרות מן החנויות ולהעמיד לפחות רב־מכר אחד לכל בית־הוצאה. שכן, רב־מכר אחד יכול להצדיק שנת פעילות מו"לית שלמה, ואז נתפסים שאר ספריה של אותה הוצאה כ„לוויינים", שעיקר טובם הוא כאשראי הכספי שהם מעניקים לשותף פלוס שלושים או שישים. כמו כן, נוצרה כפילות משנה בבתי ההוצאה הגדולים: מצד אחד שיווק ספרות מקורית ומתורגמת לפי כותרים בודדים, ומצד שני — בסדרות כמו „הספריה". הם לא לקחו בחשבון, שספרים בודדים וסדרות ספרים הם מוצרים ספרותיים־מו"ליים שונים, הפונים למגמות שיווקיות הפוכות לגמרי. אני חושש, כי שיווק סותר זה בילבל את הקונים. סביר להניח כי הרוויחו ממנו בעיקר מו"לים קטנים, שמוציאים לאור בדרך קבע סדרות אנציקלופדיות ולא ספרים בודדים. הם „רכבו" על גל הפרסום הסדרתי, הצעות המנויים וכו'.

„אופנת קריאה"

למען האמת, גם הספרות העברית יצאה השנה מן התפנית החדה במדיניות השיווק של המו"לות העברית ושכרה בהפסדה. אמנם, סופרים רבים יותר נחשפו לציבור, גברה ההתעניינות התקשורתית בספר העברי, סופרים גם זכו לתמלוגים רבים, ואולי נוצרה אף „אופנת קריאה" או אופנת פיטפוט סאלוני על ספרים. אולם, המהומה התקשורתית הנוראה והלחץ הכבד על המוספים הספרותיים „לכסות" כל ספר ולעקוב אחר כל „גימיק" שהומצא בבתי־ההוצאה, גרם להתרחקות המבקרים מן הספרות ולאי־התבלטותן של התפתחויות חדשות ומרגינות באמת בספרות העברית.

אפשר להסתכן ולומר, בהכללה מסויימת, כי הפרוזה העברית דורכת במקומה זה שני עשורים ויותר, מאז אמצע שנות השישים, ורק מעט חידושים אירעו בה, מבחינת טכניקות כתיבה. זאת, בניגוד לדימוי הדינאמי שחיברו יחצ"נים לפרוזה העברית. כמבקרים, אנו חייבים לשמור על ערכיה הספרותיים של הספרות ולא על ערכיה המוניטאריים.

דווקא השירה העברית, היא זו שנעשתה בשנים האחרונות לזירת מאבק על ברירות תרבותיות שונות, העתידות להשפיע גם על הפרוזה. מתי יבינו סופסוף, שבשנים אלה ממש חל בשירה העברית מהפך שווה בעוצמתו לזה אשר התחולל כאן בשנות החמישים? זה יגיע. זה עשוי להסתייע גם בכמה מו"לים, שיבינו כי אפשר — ובאמת אפשר — למכור גם שירה, ויקדישו לה את תשומת הלב הראויה, כפי שהקדישו השנה לפרוזה, וכפי שמקדישים לשירה בבריטניה ובארצות אחרות באירופה. שם שולחים משוררים במטוס פרטי להסתובב משך חודש בכל הארץ ולקיים ערבי־הקראה וראיונות. וזה מוכר, רבותי. זה מוכר.

(המאמר מבוסס על עבודת המחקר לתואר מ.א., „עוף החול יוכני", שנכתבה בהדרכת פרופ' נורית גוברין)

צילום: אפי שריר

אורח רצוי בסלון

הסופר והמבקר אברהם יפה אינו מוצא פסול בכך שמתייחסים לספרים כמו לכל מוצר אחר ועושים להם יחסי ציבור ● העיקר שהספר יהיה שווה את זה

ורד לוי

לפני הרבה מאוד שנים ציטט הסופר הגדול חורחה לואיס בורחס בפתח הסיפור „הפרח של קולרידג'" שבספרו „גן השבילים המתפצלים" מדברי פול ואלרי: „תולדות הספרות אינם צריכים להיות תולדותיהם של הסופרים, של הצלחותיהם והצלחות יצירותיהם, אלא תולדותיה של הרוח כיוצרת או כצורכת של ספרות. אפשר לכתוב תולדות אלה מבלי שיוזכר אפילו סופר אחד". ביחס לדברים אלה של ואלרי מוסיף בורחס בהמשך: „... ולא היתה זו הפעם הראשונה שהרוח ניסחה מחשבה זו...".

אם לשפוט על־פי מראה עיניים, קשה מאוד להניח שסופרים ישראליים רבים בני זמננו היו מצטרפים לדעתם של פול ואלרי ובורחס.

פעם סופר היה סופר. היום סופר הוא סלבריטי. פעם, שהיה יוצא ספר חדש, אנשים היו מדברים עליו, עורכים השוואות, מתחלקים בחוויות. היום כשיוצא ספר חדש מדברים לפני הכל על מי שכתב אותו. אם הוא יוצא לאור בזמן הנכון ובמקום הנכון, קרי, אצל המו"ל הנכון, קשה מאוד למחברו לשמור על אלמוניות. מיד הוא הופך לאירוע תקשורתי. הוא מרואיין, הוא מצוטט, הוא יושב אצלך בסלון בערב שבת מול מני פאר. הרבה לפני שתקרא את הספר ותנסה לשוחח על תוכנו עם עוד מישהו שאולי קרא, תדע בן כמה הסופר, אם הוא נשוי או גרוש, מה הוא עושה בשעות הפנאי, מהן עמדותיו בכל מיני עניינים אקטואליים והאם הוא חובב חתולים וכלבים. להיות סופר היום זה מו. גם לקרוא ספרים זה מו. אף אחד לא יעז להתוודות במפגש שישי סלוני שעוד אין בין מדפיו את „מולכד" או „בתר" או „חיי נישואין" או „נמר בהרים". אם קרא או לא קרא, — לא כל־כך מעניין את הנוכחים. מה שקובע הוא אם קנה או לא, כלומר אם הוא בעניינים או לא.

אברהם יפה, סופר ומבקר ספרותי, מכיר בקיום התופעה, אבל עקרונית אינו מוצא בה טעם לפגם. אין ספק שההתייחסות לספרים ולסופרים השתנתה מאוד, אומר יפה, ושכל תהליך ההוצאה לאור ופרסום הספר הוא היום שונה לחלוטין ממה שהיה פעם. אבל זה לא בהכרח פסול. יש לשפוט כל מקרה לגופו.

— האם מן הראוי להתייחס אל ספר כאל כל מוצר אחר?

למה לא. איני רואה כל רע בכך כאשר מו"ל עושה יחסי ציבור טובים לספר טוב. זכותו לדחוף ולפרסם ולעורר סקרנות ועניין בדיוק כמו כל „יחסן" אחר.

— מה גורמת ההתייחסות החדשה הזו לסופר עצמו, לדעתך?

גם פה אני לא רואה סיבה לדאגה. נכון, פעם היו כותבים על ספרים רק במדור הביקורת הספרותית. היום ספרים וסופרים מקבלים חשיפה במוספי סוף שבוע ובטלוויזיה. או מהו לפסול את העיקרון הזה נראה לי מאוד פוריטני. אנחנו חיים בעולם של „מסימריה", הכל מבוסס על זה והכל מתייחס על זה. הסופרים הם חלק אינטגרלי של החיים. השאלה היחידה הרלוונטית היא האם המו"ל נוהג בצורה אחראית או לא.

— מה למשל עושה מו"ל לא אחראי?

הוא לוקח ספר לא טוב במיוחד (ולא ניכנס לדוגמאות), או שהוא לוקח ספר של סופר מתחיל שאינו בשל, ומנפח אותו ועושה סביבו חגיגה תקשורתית מגוזמת שהופכת אותו למה שהוא לא. אבל אותו דבר הייתי אומר לגבי כל איש יחסי ציבור שעושה הילולה גדולה סביב מוצר פגום. שאין לו כיסוי.

— והבחנה שהספר באמת טוב — האם כל האמצעים כשרים בעיניך?

לא לגמרי. אני חושב שהמו"לים צריכים להימנע משימוש בגימיקים וטריקים זולים שלא מתאימים לרוח המוצר. אין קו אדום מוגדר, אבל מו"ל רציני ואחראי יהיה מודע לגבולות ההגיוניים. אבל אני חוזר ומדגיש — לא זו הנקודה החשובה. השאלה החשובה ביותר היא באמת האם הספר שווה את זה או לא. כי מה בסך הכל הן תופעות הלוואי השליליות? הרי בסופו של דבר, הספר פשוט הופך למוצר מבוקש ופופולרי יותר. מה עדיף, שאנשים בשכונה יתחרו ביניהם למי יש מכונית חדשה ויקרה יותר, או מי כבר קרא וקנה ספר זה או אחר? אני בוחר מיד באלטרנטיבה השנייה. גם אין שום פסול בכך שאנשים קונים ספרים משיקולים חברתיים יותר מאשר משיקולים ספרותיים. אולי הם לא קוראים מיד, אולי הם יקראו כעבור שנה או שנתיים ובינתיים בני המשפחה האחרים יעיינו בו. בכל מקרה, בינתיים יהיה עוד ספר בבית. מה רע?

הוצאות

אורי נחשון

על־פי המפקד החדש של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנה שעברה יצאו לאור בישראל 3,300 ספרים, והמגעשית זו מקור 183 הוצאות ספרים.

[illegible]

צומת מסוכן לחקלאים

התוכנית להקמת מחלף בצומת הכפר הירוק, שיקל על עומס התנועה באיזור, תיאלץ את חקלאי רמת־השרון לנטוש את האדמות שהם מעבדים למעלה מ־30 שנה

התוכנית להקמת מחלף בצומת הכפר הירוק, שלו מצפים תושבי רמת־השרון וכל תושבי איזור השרון, שכדי להקל על עומס התנועה באיזור זה, אינה משמחת בלי־כך את החקלאים במקום, המודעים לכך שכדי לבצע תוכנית זו יצטרכו להשתמש בשטחים חקלאיים בשני צידי המחלף והם ייאלצו לנטוש את אדמותיהם אותן עיבדו למעלה מ־30 שנה.

על כך למדנו ממכתב ששלח יו"ר הוועדה החקלאית ברמת־השרון, יהודה גפני, שהוא גם יו"ר ארגון החקלאים הפרטיים במקום, לראש המועצה, למהנדס המועצה, להתאחדות האיכרים, למרכז החקלאי ולוועדה לשמירת קרקע חקלאית שליד משרד־הפנים.

במכתבו כותב גפני: בתקופה האחרונה מתוכננות ומתבצעות תוכניות פיתוח שונות בשטח המוניציפאלי של רמת־השרון, שחלקן אינן ביוזמת הרשות המקומית, כגון כביש ארצי, מחלפים וצינור דלק, וחלקן ביוזמת המועצה המקומית, שישנו בצורה דרסטית את אופיה וצורתה של רמת השרון ותושבים רבים עלולים להיפגע מכך. ישנן קבוצות גדולות של תושבים שבאו לגור אצלנו בגלל המרחק מרעש העיר, אופיו החקלאי של הישוב, נוף ירוק, אוויר נקי וכדומה, דברים אשר נותנים לישובנו את אופיו המיוחד. תפקידכם, כנבחרי ציבור, לדאוג לכך שאופיו של הישוב יישאר בצורתו הנוכחית".

גפני מודע לכך שקשה לבטל תכנונים ארציים, אולם הוא דורש לעשות כל מה שאפשר כדי למנוע את הפגיעה בחקלאים. כמו־כן הוא מודע לכך שהקמת המחלף בצומת הכפר הירוק היא חיונית לתושבי רמת־השרון. לכן הוא מציע להקים מנהרה בצומת הכפר הירוק, במקום מחלף עליון וגשרים, דבר שיצמצם את הרעש ויזהום האוויר באיזור וימנע פגיעה בשטחים חקלאיים מעובדים.

יהודה גפני הוא מציין בגאווה, כי חקלאי רמת־השרון הם בין המצטיינים בארץ, ולכן ראויים ליחס אחר מצד המוסדות.

לדברי גפני יש ברמת־השרון 1500 דונם ירקות ו־3000 דונם פרדסים המעובדים על ידי חברות כמו „כין חקל" ו„תנובה אקספורט", וכן חלקות קטנות הצמודות לבתי החקלאים. כל הקרקעות החקלאיות הן אדמות מינהל מקרקעי ישראל שנמסרו לחקלאים על־פי זכות חכירה. 700 דונם לגידול ירקות נמסרו על־ידי המינהל לחכירה ל־49 שנה. יתר השטחים הם שטחי מרינה, ביניהם שטחים פרטיים, שלא כללו אותם בחוזה החכירה ל־49 שנה. למעבדי שטחים אלה יש חוזה זמני עם מינהל מקרקעי ישראל, שמחדשים אותה כל שנה, והמינהל טוען שלפי חוזה זה יכולים לפנות אותם מהשטחים שהם מעבדים.

חקלאים אלה ויו"ר הוועדה החקלאית, יהודה גפני, מתקוממים נגד הכרזה זו של המינהל ומציינים, שאחרי מלחמת השיחרור פנו לחקלאים לעבד את כל האדמות החקלאיות שננטשו. החקלאים התקינו על חשבונם קווי מים ומגדלים ירקות באדמות אלה.

אבל ברור לכולם שהמחלף יוקם ויפגע בשטחים חקלאיים. לכן מציע יהודה גפני אדמה חלופית. ישנם המטילים ספק באפשרות זו ומחוסר ברירה מגיעים לעניין הפיצויים. בעניין זה יהיה מאבק, כי הפיצויים שהמינהל מציע לחקלאים נעים בין 2000 ל־3000 ש"ח לדונם.

לא ייתכן, טוענים החקלאים, שאחרי 30 שנות עבודה חקלאית יקבלו סכום זעום זה כפיצויים. יהודה גפני מביא דוגמה של חקלאי ותיק שמעבד 20 דונם סמוך לצומת הכפר הירוק. כעת רוצים לקחת ממנו 16 דונם בשביל המחלף, ומשאירים לו 4 דונם מפוצלים משני צידי הכביש. מה הוא יעשה ב־40 אלף שקל. לדעתו של גפני יש לתת לחקלאים אלה לפחות 10 אלפים ש"ח עבור כל דונם. אבל המינהל לא ישב עד עכשיו עם החקלאים, ורק מזכירים להם שהחוזה הוא זמני ואפשר להורידם מהקרקע.

יהודה גפני שלח העתקים ממכתבו לכל המוסדות החקלאיים, אולם אף אחד לא השיב. ולכן הם שמים את יהבם על הרשות המקומית, תוך הדגשה שראש המועצה, משה ורכין, הבטיח לעמוד לימין החקלאים במאבקם, וכעת הם מחכים לפרעון שטר זה.

יהושע מרקוס

מחלף בנתיבי איילון. מה יקרה בצומת הכפר הירוק?

זריקת דישון לאורז

חוקרים מהפקולטה לחקלאות ברחובות פיתחו שיטות להגברת הדישון החנקני של האורז שעשויות להגדיל את היבולים במזרח־הרחוק

שיטות שפותחו בפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות עשויות לשפר את יבולי האורז במזרח־הרחוק. המחקר מבוסס על הגברת הדישון החנקני של האורז, באמצעות צמח המים הזעיר „אזולה".

במהלך המחקר, שנמשך שלוש שנים, הצליחו החוקרים לפתח שיטות לקביעה מדוייקת של קצב ייצור הדשן החנקני על־ידי מספר מינים וזנים של האזולה, המקובלים במזרח־הרחוק. זנים אלה הובאו לישראל על־ידי פרופ' קולסוריה מסרי־לנקה.

המחקר ממומן על־ידי הסוכנות לסיוע בינלאומי של משרד־החוץ האמריקני. משתתפות בו קבוצת המחקר של פרופ' אלישע תל־אור מהמחלקה לבוטניקה חקלאית בפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית, קבוצת המחקר של פרופ' קולסוריה מאוניברסיטת פרדניה בסרי־לנקה, וקבוצת המחקר של פרופ' שמואל מלכין מהמחלקה לביוכימיה במכון ויצמן למדע.

גידולי האורז המרושנים באמצעות האזולה במזרח־הרחוק משתרעים על שטח של כ־50 מיליון דונם. האזולה, שהוא שרך מים צף, מסוגל להשתמש בחנקן שבאוויר לייצור דשן חנקני, ומאפשרת קבלת יבולים גבוהים בלי תוספת דשן כימי המצריך השקעה כספית ניכרת.

צמח המים גדל כמרבד צף על פני הבריכות, ובתקופות הגשומות של האביב והסתיו הוא משחרר בהדרגה את הדשן החנקני הנחוץ לגידול צמחי האורז הנשתלים בבריכה. שיטה זו לדישון אורז פותחה לפני כ־2000 שנה בוויטנאם ובסין, ומשמשת בתהליך חקלאי מקובל בארצות אלה וכן באינדונזיה, הפיליפינים, בתאילנד, בהודו ובמדינות אחרות.

במהלך המחקר נבחנה ההשפעה של נתונים אקלימיים כגון טמפרטורה, עוצמת קרינה, וכן מגבלות סביבתיות, כגון איכות המים על קצב ייצור הדשן החנקני. אמצעי הבדיקה הותאמו לתנאי שדה, כדי לאפשר למגדל האורז במזרח־הרחוק להשתמש בהם.

המחקר הנוכחי הוא המשך למחקרים קודמים בצמח האזולה, הנערכים כ־9 השנים האחרונות בפקולטה לחקלאות על־ידי קבוצה בראשותו של פרופ' תל־אור, והמיועדים לפתח טכנולוגיות חדשות בגידולי מים.

תוצאות המחקר נמסרו באחרונה בכנס הבינלאומי לקשירת חנקן, שהתקיים בקלן שבגרמניה, ועוררו עניין רב בין חוקרים מסין ומארצות אחרות במזרח־הרחוק.

יפן קונה ידע ממשתלות גבעת ברנר. חברת „סניו גולף קורס" חתמה על עיסקה לפיתוח זני דשא מיוחדים למגרשי גולף בשווי שנתי של 100 אלף דולר. זנים אלה פותחו במשתלות גבעת ברנר ובקרוב יופיע בשוק גם זן אוסטרלי חדש בשם „פספלום נדני" שגדל במי ים.
בתמונה — עקרון „שטיח" דשא.

חדשות המשק

תנובה תשקיע 60 מיליון ש"ח

תקציב ההשקעות של „תנובה" ב־1988 יסתכם בכ־60 מיליון ש"ח — נמסר ב„ידיעות תנובה".

בתעשיית החלב יושקעו 23 מיליון ש"ח, בשיווק קמעונאי 13 מיליון באגף המשק 8 מיליון ש"ח. מדובר בהשקעות בתקשורת, רכישת רכב ושינוע. ב„תנובה מחשבים" יושקעו 4 מיליון ש"ח, במחוזות „תנובה" ובסניפים 4 מיליון ורזרבה 7 מיליון ש"ח.

ההשקעות הגדולות בתעשיית החלב נועדו להרחבת הייצור ולשיפור האיכות והרמה ההגיינית. 10 מיליון ש"ח יושקעו במחלבת תל־יוסף בחידוש קו ייצור הגבינה הקשה „עמק", ו־4.6 מיליון ש"ח במחלבת רחובות, להרחבת ייצור החלב העמיד. ההשקעות ברשת השיווק הקמעונאי כוללות הרחבת ההיפרשוק בפתח־תקווה, השלמת ההיפרשוק בנתניה, הקמת היפרשוק חדש ברמת־אביב והפעלת הקומה השנייה ברב־מכר בגלילות, בשיתוף עם גורם פרטי.

פדיון „תנובה" ברבעון הראשון של 88 הסתכם ב־663 מיליון ש"ח, לעומת [illegible] מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 24 אחוז. בולט במיוחד הגידול במכירות חלב ותוצרת חלב — כ־206 מיליון ש"ח לעומת כ־154 מיליון ש"ח אשתקד, גידול של 34 אחוז. בשר ועופות, בשר בקר ודגים [illegible] — מיליון ש"ח לעומת 167 מיליון ש"ח ברבעון הראשון 87. עלייה גדולה [illegible] בשיווק הקמעונאי, כ־79 מיליון ש"ח, לעומת 58 מיליון ש"ח אשתקד.

בשיווק תוצרת חקלאית נרשמה עלייה במכירות ביצים — 202 מיליון ברבעון הראשון 88 לעומת 174 מיליון אשתקד. ירקות — כ־31 אלף טונות לעומת כ־26 אלף טונות אשתקד.

ירידות נרשמו במכירות הדרים, בננות ופירות.

חיים מרגלית

אופ"ק נגד איראן

בשבת הקרובה יתכנסו בווינה שרי הנפט של 13 המדינות החברות באופ"ק, כשעל סדר היום דרישות איראן — הגדלת המיכסה מ־2.3 מיליון חביות ל־2.6 מיליון חביות ביום והעלאת מחירי הנפט הרשמיים של אופ"ק. המחיר הרשמי של אופ"ק הוא 17.5 דולר לחבית, המחיר בפועל — 16.5 דולר לחבית.

איראן זקוקה לכסף, למימון מלחמתה עם עיראק. הכסף מגיע לאיראן ממכירות נפט, המכניס לה כ־46 מיליון דולר ביום.

שרי הנפט של המדינות השכנות לאיראן אינן מתכוונות להיעתר לדרישותיה — יש להם עתה הזדמנות להשיב לאיראנים על ההתעללויות של השנים האחרונות. שר הנפט הסעודי, שייך נאצר, הכריז שאי־אפשר להעלות מחירים — הקיץ רק התחיל, הדרישה לנפט יורדת, מה פתאום העלאת מחירים? לדבריו, אם איראן רוצה להעלות מחיר, שתעלה אותו לא באמצעות אופ"ק. שרי הנפט של כוויית, בחריין, עומאן ונסיכויות המפרץ הצטרפו לדברי שר הנפט הסעודי גם להם לא בוער. הם חדלו לפחד מאיראן, לאחר שהעיראקים גירשו את צבא חומייני מחצי האי פאו, השולט על נמל בצרה, והסבו להם אבידות כבדות, ולאחר שחיל האוויר העיראקי פוגע בקביעות במסופי הנפט האיראניים.

האיראנים מאיימים בתגובות־נגד. באופ"ק כבר לא נבהלים.

חיים מרגלית

בקושי הספיק לעשן סיגריה

ימים מספר לאחר בחירת יו"ר חדש למועצת המנהלים של חברת „דובק" הודיע ד"ר עמנואל ברי־אור, שנבחר לתפקיד, על התפטרותו.

בחירתו של ברי־אור, המשמש כמנהל בכיר בבנק איגוד מקבוצת בל"ל, עוררה התנגדות בקרב צמרת קבוצת בנק לאומי. לאחר שהובהר לו כי ייאלץ לבחור בין כהונתו בדירקטוריון „דובק" לבין תפקידו בבנק איגוד, בחר ברי־אור באפשרות השנייה, ואתמול הודיע לחברי הדירקטוריון של „דובק" על התפטרותו מהתפקיד.

אודי נחשון

המושבים מבקשים שומה תלת־שנתית

בעקבות אסון הטבע בחקלאות שגרם השרב באמצע מאי, פנתה תנועת המושבים לנציבות מס־ההכנסה בבקשה להחיל על החקלאים שומת מס תלת־שנתית.

רואה החשבון בועז מקלר, מנהל מחלקת המיסים בתנועת המושבים, שניסח את הבקשה לשלטונות המס, טוען כי כתוצאה מהתנודות המאפיינות את הכנסות החקלאים הם אינם מקבלים את מלוא ערך נקודות הזיכוי כמו נישומים אחרים בעלי הכנסה, והראיה — ועדת ששינסקי נמנעה מלהביא המלצות בדבר הקלות מס לחקלאים בגלל קושי ביצוע.

מקלר קובע, כי אין קושי לבצע שומה תלת־שנתית, אם כל שומה תכלול את שתי השומות שקדמו לה. בדרך זו, לדבריו, לא יווצרו עיוותים בגבייה והניכויים והחקלאים יוכלו ליהנות מנקודות זיכוי.

ח.מ.

חקלאים בגליל תובעים מיכסות נוספות לירקות

החקלאים הערביים בצפון הארץ, במיוחד באיזור נצרת, לוחצים על משרד החקלאות לאשר להם מיכסות ייצור נוספות לעגבניות, גזר, בצל ותפוחי־אדמה, במטרה להגדיל את שטחי העיבוד שלהם ולהפנות תוצרת נוספת לשוק המקומי, אך בעיקר ליצוא. כבר היום מעבדים החקלאים הערביים בצפון 1,000 דונם ירקות ליצוא — מסר חה"כ אברהם כ"ץ־עוז, סגן שר החקלאות.

כיום יש באיזור נצרת 54 כפרים חקלאיים ערביים ו־17 ריכוזי בדואים. ברשותם 350,000 דונם אדמה צליחה לחקלאות והם משתמשים ב־10 מיליון קוב מים, בהם הם מגדלים ירקות. כן הם מעבדים 100 אלף דונם זיתים, מתוך 170 אלף דונם זיתים בכל רחבי הארץ.

הגידול העיקרי של החקלאים הערביים הוא מלפפונים. כיום מגדלים מלפפונים על שטח של 5,000 דונם. היבול, בהיקף של 15,000 טון, מופנה כולו לתעשייה.

צופים פיחות של 2.3%

לשלושת החודשים אפריל, מאי ויוני 88, צופים אנשי משק וכלכלה אינפלציה רבעונית של 4.4% ופיחות של 2.3% ביחס לדולר. ממוצע הציפיות לאינפלציה בשנת התקציב הנוכחית (אפריל 88 — מארס 89) הוא מעבר ליעדי האוצר ועומד על 18% — כך עולה מסקר למדידת הציפיות לאינפלציה ופיחות בקרב אנשי כלכלה ומשק בכירים שנערך ברציפות מאז 1986, ע"י ד"ר מאיר אננר וד"ר בן־ציון זילברפרב מאונ' בר־אילן.

עוד עולה מהסקר, כי ישנה ציפייה לפיחות של 12% לעומת הדולר. רבע מהנשאלים צופים פיחות של 5% או יותר ברבעון הקרוב. 45% צופים פיחות בשיעור זה תוך מחצית השנה הקרובה, 96% צופים פיחות גבוה מ־4% בשנה הקרובה ו־4% בלבד צופים כי ציפיות שער החליפין תישמר עד לאפריל 89. אומדנים אלה נעשו עוד בטרם פורסם מדד אפריל.

כור — ארגון־מחדש ● כור — ארגון־מחדש ● כור — ארגון־מחדש ● כור — ארגון־מחדש ● כור — ארגון־מחדש

שינויים מהסוג האישי

המבנה החדש של קונצרן „כור", שהוצג על־ידי המנכ"ל בני גאון, נעשה ברוח משחקי המבנים והצורות החביבים על צמרת חברת העובדים. תכנון וארגון מחודש הם מושגי־מפתח בחברת העובדים בכלל, ובקונצרן „כור" בפרט.

לחברת העובדים יש תוכנית עבודה דו־שנתית, שמעולם לא נבחנה בראייה לאחור.

קונצרן „כור" הרחיק לכת עוד יותר, ובאוקטובר 86 הגדיר קווים מנחים לפעילותו בחמש השנים הקרובות. התכנון הושלם למעלה משנה לאחר הפעלת התוכנית הכלכלית במשק ויכול היה להתמודד עם השלכותיה. אבל כבר בשנתה הראשונה של תוכנית החומש היא נטרפה, בעקבות הפסדי הענק שצבר הקונצרן.

על־פי התוכנית, ב־1991 צפוי היקף הפעילות התעשייתית של „כור" להגיע ל־2.8 מיליארד דולר — כלומר, גידול בשיעור של 45 אחוז במונחים דולריים תוך חמש שנים.

חלפו פחות משנתיים מאז הונחו הקווים המנחים, וכיום מדברים על צמצום פעילות כאחד היעדים המרכזיים בהבראה של „כור". ענפי היעד, אמר אז גביש, יהיו מתכת, כימיה ומזון. מפעלי הכימיה נקלעו באחרונה לקשיים ומפעלי המזון נעים בין רווחיות נמוכה להפסדים כבדים.

אבל מעבר לתחזיות ולקווים המנחים, הציג גביש חידוש במבנה הקונצרן. הוא אמר לכתבים הכלכליים שהתכנסו בעץ התחדש של התפלגות הקונצרן, כי „כור" ביצע ארגון־מחדש באמצע שנות ה־70', שתאם את צרכי אותן שנים. במרוצת העשור, אמר גביש, חלו ב„כור" שינויים מפליגים בתחומי פעילותה, בהתפלגות שווקים וקצב ואחידות כוח האדם שלה, ובעקבות זאת נדרש ארגון חדש. השינוי, הוסיף המנכ"ל היוצא, יצמיח כיוון חדש בתחומי השיווק (נשמע מוכרז), הטכנולוגיה, הפיתוח והיזמות.

שני השינויים הבולטים במבנה החדש שהציג גביש היו פיצול שתי חטיבות גדולות — מתכת ומזון — לקבוצות קטנות יותר.

בראש החטיבות עמדו עד אז בנימין ג'יבלי (מזון) ויצחק בדרבן (מתכת), שני מוקדי כוח ב„כור", שאיימו על מעמדו של גביש. חטיבת המזון פוצלה לקבוצת מוצרי מזון ושמנים ולקבוצת שימורים והקפאה. חטיבת המתכת פוצלה לקבוצת מתכת, בניין וקונסטרוקציה ולקבוצת פלדה וצינורות. ג'יבלי ובדרבן הודרו מהצמרת וגביש אמר, כי המבנה החדש, שכלל 11 קבוצות, יקטין את מוטת השליטה, יביא לחיסכון ויתן תשובה נכונה לדרישות השוק.

בפועל, נתן המבנה החדש תשובה מתאימה בעיקר לשינויים הפרסונאליים שבוצעו בהנהלת „כור". אבל ראשי „כור" המשיכו לדבר בשבחי המטה הקבוצתי המצומצם והעצמאות של ראשי הקבוצות, ואפילו המלה „ביזור" נלחשה בקומה ה־15 של בניין „כור" בתל־אביב.

עיצוב עפ"י הבכירים

המנכ"ל החדש, בני גאון, עשה מהלך דומה, כלומר יצר מבנה חדש על־פי האישים שהיו משובצים ברשימת הבכירים החדשה. ה„איום" של ג'יבלי כבר נמוג מזמן, ולכן אין כל סיבה לפצל את חטיבת המזון לשתי קבוצות. מפעלי המתכת סובלים מקשיים חמורים ביותר וחלקם נמצאים בתהליך של צמצום דראסטי, ולכן אין כל סיבה שלא לאחד אותם עם מפעלי הפלדה תחת קבוצה אחת. גאון רצה סמנכ"ל אחד חזק, ולכן אין כל סיבה שלא לאחד את אגפי הכספים והבקרה, האגפים המרכזיים בהנהלת „כור".

בראש הוצב שמעון רביד, שבשנתיים האחרונות הספיק לכהן ולא לכהן כמנכ"ל חברת העובדים, להיות אחראי על תוכנית ההבראה של „כור", שתשתנה בתוך כשבועיים, ולהחליף את ג'ו לוי בראשות אגף הבקרה. גאון רצה בצמרת הגבוהה גם את גוריון מלצר, ובמקרה זה לא היה צורך להוסיף פונקציה חדשה. מלצר, שהיה המדען הראשי של „כור", לקח מתפקידו הקודם את הפיתוח והוסיף לו את התכנון, שהיה בעבר בידי דוד גולומב. הבכיר השלישי בצמרת הוא סביניעם (סבי) אביבי, יבוא אישי של גאון מהנהלת ה„קר־אוס". אביבי קיבל את הנהלת אגף המינהל והארגון.

גם מבנה הקבוצות עוצב על־פי הבכירים שהועמדו בראשן. למשל, כדי לקדם את רן שגבל, שעבר מקבוצת הצריכה לקבוצת הכימיה, הוא לקח איתו לקבוצת הכימיה את מפעל הזכוכית „פניציה", שהיה באחריותו בקבוצת הצריכה. וכפי שהטיפול בג'יבלי ובבדרבן הכתיב לגביש את פיצול הקבוצות שבראשן עמדו שני המנהלים האלה, כן פעל גאון בשינוי המבנה של „כור סחר".

גאון, מלך האוריינטציה השיווקית, ביקש לבצע טיפול שורש בחטיבת הסחר, ופירושו פיצול החטיבה. את יעקב אבן־עזרא, שהיה סמנכ"ל סחר ושיווק בקר־אוס, העמיד גאון בראש קבוצה כלאיים חדשה — צריכה וסחר פנים. לחטיבה לסחר חוץ יצר המנכ"ל דרג נמוך יותר — לא קבוצה, אלא סתם חטיבה, ובראשה הועמד שאול צפריר, בדרגה של עוזר למנכ"ל. לצפריר, אגב, יש עבר עשיר בכור סחר חוץ ולאו דווקא בקר־אוס.

ראשים נהפכו לסגנים

הנפגעים הראשונים מהארגון המחודש הם יעקב ביירותי ואברהם גילאור, שעמדו עד כה בראש קבוצות עצמאיות, ומעתה יהיו סגנים של ראשי קבוצות גדולות יותר. ביירותי, שניהל את קבוצת המתכת, יעמוד מתחת לאורי בר־רצון, שירכז את הפלדה והמתכת, וגילאור, שעמד בראש קבוצת השימורים, יצטרף עם מפעליו לקבוצת המזון, שחזרה להיות מורחבת כמו בימי ג'יבלי. בראשה עומד עכשיו שלמה אילת.

בני גאון אמר, עם הצגת המבנה החדש, כי עקרונותיו מבוססים על בניית כלים לטיפול במשבר, תוך קביעת אסטרטגיה עסקית לקונצרן בחומש הבא, והמשפט הזה נשמע מוכר מהארגון הקודם.

בין שתי ההתארגנויות עברו פחות משנתיים, קצת פחות מחמש שנים, כאמור, גם הבשורה ש„כור" הופכת להיות מחברה מנהלת לחברה מבוזרת, איננה חדשה. אבל יש לזכור, שהתוכנית הארגונית החדשה מהווה רק כלי ליישום תוכנית העבודה של „כור". ניתן להצליח עם מבנים ארגוניים דומים, וניתן להיכשל עם מבנים ארגוניים שונים, והמפתח לעתיד „כור" אינו נמצא בארגון אלא בתוכנית העבודה שיציג גאון בעוד כשבועיים.

אודי נחשון

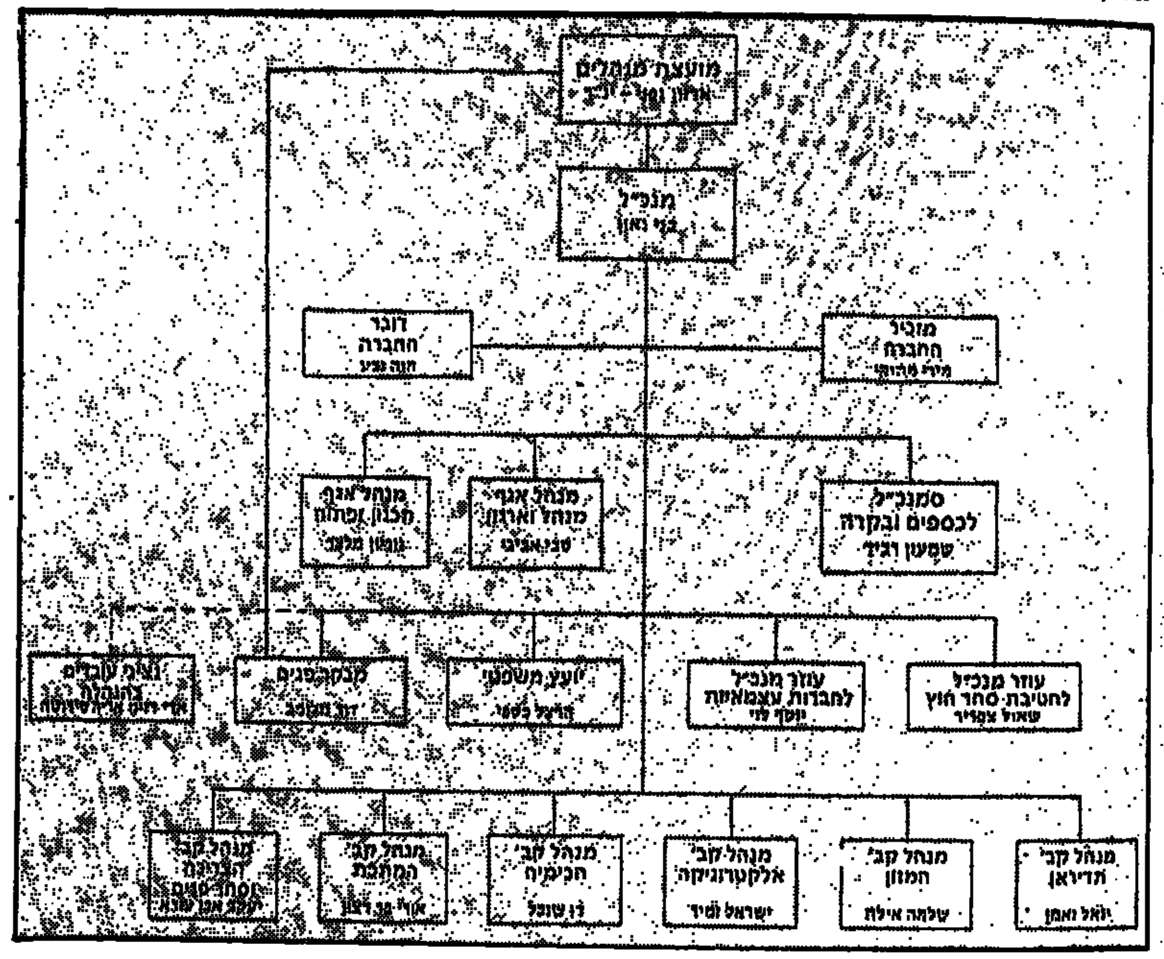

עושה מה שהוא יודע

מקובל להעניק לאדם חדש בתפקיד מאה ימים של חסד. הייתי שמח לתת לבני גאון, המנכ"ל החדש של קונצרן „כור", יותר ממאה ימים. הצרה היא, שגאון התאפק בקושי 30 יום ויצא עם תכנית ריאורגניזציה חדשה, מלווה בתופים ובמצילתיים של התקשורת, כהרגלו בשנים האחרונות, מאז עבר לנהל את הקראוס.

כבר מהצגת השינויים, שהם בעיקרם אישיים ומעט מאד מהותיים, ועוד יותר מדברי ההסבר שנלוו להצגה, ניתן להיעשות מודאגים מאד: „אנחנו יודעים לייצר, אנחנו אשפים פיננסיים, אבל צריך למכור; והגיע זמנם של אנשי השיווק".

קיימת תיאוריה הגורסת שאנשים עושים מה שהם יודעים לעשות, ואין זה משנה כלל לאן מציבים אותם. אלוף (מיל.) רחבעם זאבי יודע לעשות גדרות (גדר המערכת בבקעת הירדן), או דבר ראשון שהוא עושה בתפקידו כמנכ"ל מוזיאון הארץ זאת גדר. בני גאון הוא איש שיווק מוכשר ולכן בטוח שהבעיה העיקרית של כור היא בתחום השיווק; עובדה שזה הצליח בקר־אוס. הבעיה היא, שבקראוס לא מייצרים שום דבר. כסף הכל, וגם את זה צריך לדעת לעשות, מוכרים מה שמישהו אחר ייצר.

וכאן הבעיה העיקרית של בני גאון ואם לשפוט על־פי התבטאותו בליל הריאורגניזציה האישית — יש לו בעיה. גם מאה יחצ"נים, אלף עיתונאים „משוכנעים" ומיליוני ש"ח בפרסום לא יצליחו לשכנע, לאורך זמן, לקנות מוצר פגום, מיושן, יקר, מכוער או מיותר. הבעיה של כור היתה ונותרה, שהוא מייצר ביותר ממחצית ממפעליו מוצרים בלתי כלכליים. במלים אחרות, בכ־70% ממפעלי כור נגרם כל חודש וכל שנה הפסד תפעולי.

עד לפני שנים אחדות אפשר היה לחיות עם המצב הזה. 30% מהמפעלים (תדיראן, סולתם, טלרד ואחרים) הכניסו די כסף, שנהפך למנוף פיננסי אדיר בידיו של שכה אופיר, ראש אגף הכספים וחשב הקונצרן. מנוף זה (המסלקה הפנימית של כור) הניב רווחים פיננסיים.

כל ניסיון או רצון להבריא, לייעל, לרדוע ה[illegible] ייעול, לשנות קווי/ייצור, סוגי מוצרים ועוד, נבלם במציאות הנוחה כה דאג מישהו שב־8 בכל חודש קיבל מנכ"ל המפעל המפסיד כיסוי מתאים מהמרכז לתשלום המשכורות. זה, יחד עם ההנחיה המרכזית שבכור אין מפטרים ואין סוגרים מפעלים, ודעות חולות יסודיות נוספות, עליהן עמד בהרחבה פרופ' חיים בן־שחר בעבודה שהכין על הקונצרן. כל אלה הביאו את כור למצבה האומלל. לרוע מזלה של ההסתדרות נוספו למחלות היסוריות אירועים בלתי מתוכננים, כמו למשל הפסדי רבים לסולתם, תדיראן ואליאנס. הקטנת שוק מוצרי הביטחון, בעקבות הקיצוצים בתקציב, וקשיים ביצוא מרגמות ופצצות מרגמה בחו"ל פגעו קשות באותם 30% מהמפעל שתרמו את ההכנסה הגדולה ואת הנזילות הטובה. נוסף על כך הצטמצם ביותר המירווח הפיננסי בשנה האחרונה (יחסית, הכל יחסי, כמובן) לעומת הרווחים הפיננסיים האדירים שהניבו המניפולציות המתוחכמות של שכה אופיר ביולי 1985.

לא היה עוד מי שיעביר ב־8 בכל חודש את הכסף למשכורות. כך יוצא, ששתיים מתוך קביעותיו של בני גאון המנכ"ל הנכנס הן לא נכונות, בטוח לא מדוייקות, ובמקרה הטוב — לא רלוונטיות. „אנחנו יודעים לייצר", נכון; רק לחלק מהמפעלים ולחלק מהמוצרים. בהרבה מפעלים וברבים מן המוצרים יש מקום לשיפור ניכר. בטיב, בנימור במחיר ובגוון. אולי אביא כדוגמה את פרשת „מגה ג'ירוטי", האיש ש„נולד עם נעל ביד". הפכו את „המגפר" הוותיק ל„מגה" והוציאו מיליון דולר על מסע פרסום ראוותני, ובכל זאת המפעל ממשיך להפסיד. רק בשנה האחרונה, כאשר עבר לייצור תחרותי של נעלי ספורט (בירע גרמני), חלה התאוששות במצבו של המפעל.

לא זמנם של אנשי השיווק הגיע, אלא זמנם של מהנדסי הייצור, של הכלכלנים הטובים ושל המנהלים החכמים והאמיצים. מי שחושב כי חלוקת הקונצרן ל־6 נקודות עצמאיות (לרווח והפסד) במקום 11 פתרה לו את הבעיה — טועה. כל מפעל ומפעל מתוך העשרות הרבות של מפעלי „כור" חייב להיות נתון לעצמאות של רווח והפסד, וגם את זה צריך לעשות בתבונה. כלומר, לתמוך (קונצרנית) במפעל טוב, גם אם הוא מפסיד, ולסגור או להחליף קווי ייצור מוצרים ומפעלים שאין להם תקומה.

לוי מורב

קשיי קונצרן „כור"; מפעל „הבונים"

„אילו ידענו לא היינו מקימים"

לפני בשנתיים, כשהמשמדי הענק של „כור" נראו כחלום רע, נחנך מפעל „הבונים" החדש בחצור הגלילית, בשותפות של הקונצרן עם קיבוץ כפר הנשיא. ביום משתלב המפעל בתמונה הכוללת של „כור" — הפסדים כבדים ועתיד מעורפל.

„הבונים" נוסד ב־1948, כמפעל לאבזרי השקיה בקיבוץ כפר הנשיא, ובשנות ה־60' התפתח וכלל שלוש מחלקות: אלומיניום, נירוסטה וברזים. הפיתוח המואץ של המפעל אילץ את הקיבוץ להשתמש יותר ויותר בעובדים שכירים, בעיקר מעיירת הפיתוח חצור. בקיבוץ החלו דיונים ממושכים על העבודה השכירה, ובמקביל גם חיפשו שותף להרחבת המפעל. בשלב זה, בתחילת שנות ה־80' החל מו"מ עם הנהלת „כור" על הקמת מפעל חדש מחוץ לקיבוץ, וב־1983 נחתם הסכם בין הצדדים, לשותפות בחלקים שווים במפעל לתקופה של 10 שנים. בקיבוץ נשאר „הבונים מוצרי יציקה", והמפעל החדש נקרא „הבונים מוצרי צנרת", ומייצר חלקי צנרת לתעשייה הכימית והפטרו־כימית, בעיקר מחברים ועוגנים.

החנוכה הרשמית היתה לפני כשנתיים. באותה תקופה עסקו התעשיינים בליקוק פצעי התוכנית הכלכלית, והנהלת „כור" חגגה הקמת מפעל חדש, „דווקא בימים הקשים". מוסה פלד, שהיה אז ראש קבוצת מכניקה ומערכות ב„כור", אמר על המפעל דברים שהיו היו מעדיפים לגנוז: „לא היה כאן שיקול כלכלי בלבד. היה שיקול להקים מפעל בעיירת פיתוח כמו חצור, וזה מאוד חשוב מבחינת היעדים של „כור". כיום אומר מנכ"ל המפעל, קולין פרימוסט, חבר כפר הנשיא, כי „אם היינו יודעים מראש מה יקרה — לא היינו בונים את המפעל".

בשנתיים האחרונות צבר „הבונים" הפסד כבד של כ־4 מיליון דולר, ומנהלי המפעל מסבירים את מצבו החמור בעיקר בתחרות הקשה עם טייוואן ובהקפאת שער הדולר כלפי השקל. לדברי פרימוסט, טייוואן נכנסה לשוק המוצרים של „הבונים". לאחר פתיחת המפעל החדש, והורידה את המחירים עד 40 אחוז במשך שנתיים. „הטייוואנים היו בשוק גם קודם, אבל טיב מוצריהם לא היה גבוה. במשך הזמן הטיב שלהם השתפר. למרות שהטיב שלנו עדיין עולה על המוצרים שלהם, האמריקנים לא עמדו בפיתוי לקנות מוצרים זולים יותר, והמכירות שלנו נפגעו", הוא אומר.

„הבונים" מבוסס על יצוא ו־80 אחוז ממוצריו מיועדים לשוק האמריקני. המפעל אינו יכול לעבור לשוק האירופי, כיוון שבאירופה מקובל סגנון אחר של אבזרי צנרת בתעשייה. כאמור, המפעל נפגע גם מהקפאת שער החליפין, בעיקר כאשר תוצרתו מיועדת לשוק הדולרי.

בסוף 87 היה „הבונים" על סף משיכת־רגל והיה ברור שרק תוכנית הבראה מהירה, שתכלול סיוע ממשלתי, תוכל למנוע את סגירתו. המפעל אירח את צמרת האוצר, את שמעון פרס ואת שר התעשייה והמסחר אריאל שרון (פעמיים). המכירות בשנה שעברה הסתכמו כ־5.4 מיליון דולר ולדברי המנכ"ל, אם הטייוואנים לא היו נכנסים לתמונה, המכירות היו מגיעות להיקף של 7 מיליון דולר לפחות. עלות העבודה במפעל הגיעה לכ־50 אחוז מהמחזור, והיה ברור להנהלה שבכל תוכנית הבראה חייבים להוריד את עלות העבודה בשיעור ניכר. בסופו של דבר הורדה עלות העבודה ל־37 אחוז, על־ידי פיטורי עובדים והסכם עם העובדים הנותרים, שוויתרו על כמה מרכיבי שכר (כמו דרגות וארוחות) והסכימו לעבוד שני ימי שישי בחודש ללא תמורה.

הסכם ההבראה הסופי נחתם לפני כשבועיים ולפיו התחייבו הבעלים, „כור" וקיבוץ כפר־הנשיא, להגדיל את הון המפעל ב־3 מיליון דולר (בחלקים שווים), והממשלה תעניק למפעל הלוואה של 1.5 מיליון דולר.

לדברי פרימוסט, עובדי המפעל הבינו שאם הוא ייסגר, הם יוותרו ללא עבודה. רובם מיומנים לעבודה רק במפעל „הבונים" ובאיזור לא היו יכולים להשיג עבודה דומה. לכן הסכימו לתוכנית ומצבת כוח האדם, שהגיעה בשנה הראשונה ל־150 איש, צומצמה ב־25 עובדים.

הפסדי „הבונים" יימשכו גם ב־88, ורק בשנה הבאה, כך מקווים מנהליו, ייחלץ המפעל מהקשיים. לתקווה הזאת שותפים כיום מפעלים רבים ב„כור".

אודי נחשון

ערך: לוי מורב

דורית גפן

חצי הרשעה

המשפט הציבורי שערכה הטלוויזיה הבריטית („טיימס") לנשיא אוסטריה קורט ואלדהיים עורר במבקן עניין רב. שכן הנושא — עברו הנאצי של ואלדהיים ופעילותו בשנות המלחמה ביוגוסלביה ויוון — נמצא על סדר היום הבינלאומי חודשים ארוכים.

הטלוויזיה הבריטית השקיעה משאבים ומאמצים רבים בהכנת תוכנית המשפט. היא תחקרה כ־200 עדים ואספה חומר רב הקשור באותה תקופה. מה שראינו בטלוויזיה היה למעשה תמצית מופרז של אותה עבודת תחקיר. ואכן, מן העדויות ששמענו נראה היה, גם מבלי להיות מומחה למשפטים, כי קשה מאוד יהיה להאשים את ואלדהיים כפושעי מלחמה ישירים.

יחד עם זה, אין ספק, כי ואלדהיים שיקר בשעתו לגבי עברו הנאצי. אין גם ספק, כי היה שותף פאסיבי למפשעים שהוזכרו במהלך המשפט הטלוויזיוני.

גם כאדם פרטי, יש לואלדהיים, כמו לרבים אחרים כמותו, בעיה להתמודד עם השירות הצבאי הנאצי שלו. אך ואלדהיים אינו אדם פרטי. הוא שירת במשך 10 שנים באחד התפקידים הבינלאומיים הבולטים ביותר, כמזכ"ל האומות המאוחדות, והיום הוא עומד בראש מדינה, כנשיא אוסטריה. אם כאדם פרטי אפשר היה להניח לואלדהיים לחיות עם עברו, לא כן בתפקידו הנוכחי.

התובע במשפט פתח בדברי ההקדמה שלו בטענה, כי במשפטים נגד פושעי מלחמה עשו האמריקנים אבחנה בין בעלי התפקידים הבכירים ביותר לבין אלה שפעלו תחתיהם, וגם קצינים בדרגות גבוהות מאלו של סגן קורט ואלדהיים, אשר מילאו תפקידים מרכזיים ממנו, לא הועמדו למשפט. אך המקרה של ואלדהיים, כאמור, הוא בכל זאת שונה. העובדה שהוא הסתיר את עברו בתקופת המלחמה, ובמיוחד את הפרקים הקשורים ליוגוסלביה וליוון, אינה מקרית, ובוודאי אינה תוצאה של אמנזיה פתאומית ומאוד סלקטיבית, אלא ניסיון מכוון להתעלם מאותו פרק מבוער, אשר היה עלול, אם היה ידוע ברבים, לסכל בשעתו את בחירתו למזכ"ל האו"ם.

איני יודעת כמובן אם הטענות הנשמעות נגד התוכנית, כאילו לא הביאה את כל החומר המצוי נגד ואלדהיים והיתה למעשה מוגבלת מראש, אכן צודקות. אין ספק, כי שום תחנת טלוויזיה ושום תוכנית, תהא הטובה ביותר, אינם יכולים לבוא במקום בית־משפט כדי להכריע לגבי אשמתו או חפותו של אדם.

יחד עם זאת, תרמה התוכנית באיזכור מחודש של קטע קטן, די בלתי ידוע, בטרגדיה הנוראית של פשעי הנאצים נגד היהודים ונגד בני עמים אחרים. זאת בנוסף, כמובן, לתיאורים, שלוו במסמכים ובעדויות, לגבי שירותו הצבאי של ואלדהיים כקצין צעיר, שידע וראה פשעים חמורים ונוראים, גם לא השתתף בפועל בביצועם.

קורט ואלדהיים. שותף פאסיבי

„אורחים" לשיפור המאזן

סרטו של הבמאי אנטואן סאלח „אורחים", על־פי תסכית רדיו של יעקב שביט בעיבודם של חנן מלר וירון לונדון, היה הפתעה נעימה. קודם כל בזכות משחקה המעולה של השחקנית ערנה פלידל. היא היתה פשוט מצויינת. גם לשחקן הצעיר רוני פינקוביץ היו כמה רגעים טובים.

הסיפור עצמו מתאר קשר משונה בין אלמנה מבוגרת לבין צעיר, שבא לביתה כסוקר דעת קהל כביכול, אך למעשה כוונתו לשדוד אותה. הקשר המוזר הזה בין האשה התרבותית, שאין לה אפילו טלוויזיה בביתה, והיא מעדיפה להשתמש ברמיונה כדי לתאר את דמויותיהם ומראם של רומיאו ויוליה, לבין הצעיר דל הביטוי, נתן לכותבים אפשרות להמחיש את רב־גוניותה של השפה, ובעיקר את הרמות השונות שלה, אשר יוצרות לא פעם פער של קומוניקציה.

כותבי הטקסט, כמו גם השחקנים, הילכו על חבל דק מאד והיו עלולים בקלות למעוד, אך הם הצליחו לשמור על אמינות. השפה הרהוטה והגבוהה בפיה של ערנה פלידל נשמעה אמינה והתאימה לדמות שגילמה. כך גם שפת הרחוב המדורדלת בפיו של רוני פינקוביץ. יותר מזה, התסריט ניצל היטב את הכלי הדרמה בשפתם של שני הגיבורים הראשיים כדי ליצור מתח מסויים ביניהם ואף להכניס אתנחתות קצרות של חיוך. הבמאי עיצב בהדרגה מחושבת סרט מתח עם סיום מפתיע.

בקיצור, „אורחים", משפר את המאזן של מחלקת הדרמה של הטלוויזיה, ומגדיל את האשראי שלה.

ישבנים במקום ציציות

מה יכול אב לרצות יותר מבלץ שבניו ימשיכו במסלול חייו. בניו של פרופסור משה רחמילביץ המנוח, מגדולי הרופאים, בחרו ברפואה כדרך חיים, והם ממשיכים במידה רבה את פועלו של אביהם. השניים התארחו בתוכניתה של רבקה מיכאלי „מסיבה למסיבה", והעניקו ניחוח מיוחד, שלעיתים נדמה כי נמחק קצת אצלנו, של ישראל היפה.

את החלק הבידורי קיבלנו ב„תחיכות". הזמר מאיר אריאל, שאותו אני מאוד אוהבת, השתלב משום מה באיזה קטע בלתי מוכן של מיקי קם על הבחירות. מה עניין שמיטה להר סיני — לך תדע.

לעומת זאת קיבלנו שני שירים של ריקי גל נסו. משהו משהו. זמרת נהדרת, אישיות תיאטרלית בלתי רגילה. איזה מזל שסוף סוף „גילו" אותה אצלנו.

את שלמה ניצן לקחו לנו, בלי אזהרה מוקדמת. כל שבועיים היינו מצפים בדריכות שמא, אולי בכל זאת הוא יגיע, אך לשווא. הבחור פשוט נעלם והפסד כולו של הצופים.

לעומת זאת קיבלנו את הישבן של הליצן אדוארד ג'נגה. לא שיש לי משהו נגד ישבן גברי. מי אינו בעד שוויון זכויות? אבל מה יגידו האיסטניסים. פוי, פשוט פוי. והדבר הזה אפילו לא התבייש להתנפל על רבקה מיכאלי. אם זה לא שווה ועדת חקירה בתוך הטלוויזיה בראשותו של אורי פורת, או מה כזן הוא הרי בודק בציציות של כל תוכנית, הגיע הזמן שיבדוק גם בישבנים.

משהו מסוג אחר היתה הפגישה עם הזמר הצעיר מיכה ביטון, שגדל בביתה של הסופרת גלילה רון־פדר ואשר סיפור חייו שימש בסיס לסרט חדש בהשתתפות רוחמה מלכה. אשה משעשעת ונבונה, שהפכה לשחקנית קולנוע.

בעריכת עלינא תורי

פסטיבל ישראל

על אבנים ומזוודות

גיורא מנור

הבכורה הלפני־האחרונה של מופעי פסטיבל ישראל תתקיים באולמה הגדול של תחנת־החשמל הישנה בירושלים, בדרך בית־לחם. תמר ירושלים, קבוצת מחול תופיע ביצירתו החדשה, בת 60 הדקות, של אמיר קולבן, „רקוויאם".

אמיר, ששב לפני שנה מפעילות בלהקתה של קריסטינה הורוואה בפרייבורג, בגרמניה, מתעניין בנושאים שיש להם שייכות לשינויים חברתיים או תופעות בעלות משמעות היסטורית או פוליטית. עד כה היה המופע שלו „ויה דולורוסה", שעניינו פליטים (והעומד לחדש את הופעתו ב„לילות יפו" בקיץ זה), יצירתו המורכבת ו(כעיני) הטובה ביותר. גם הפעם בחר אמיר בנושא קשה לטיפול כוריאוגרפי: תולדות גדוד־העבודה, שחרט על דגלו את „הקומונה הארצית", כלומר הפיכת כל ארץ־ישראל של ראשית ההתיישבות בשנות ה־20 למדינה סוציאליסטית בתוך מדינה קולוניאלית, רכושנית, שפלג אחד שלו, כ־300 מחבריו, עזבו לבסוף את ארץ־ישראל ושבו לרוסיה, ושממנו נולד למעשה הקיבוץ המאוחד.

בעזרת סמלים תנועתיים וכימתיים, כגון מזוודות, המסמלות את הנדידה ואבנים, ששימשו לגרוד מקור פרנסה, לסתתים בירושלים או בוני כבישים בצפון הארץ, ואפילו נערה המחוללת על בהונותיה וחצאית באלט, „טוטו", על מותניה, נבנית שורה של מחולות והתרחשויות, שעליהן מנצח בן־דימותו של הכוריאוגרף עצמו, השחקן מוטי ברכאן, המתערב בנעשה, „מתקן" ומפסיק ומורה להמשיך, כמין פרשנות לנעשה.

את התפאורה והתלבושות עיצב פרדה קלפהולץ ואת התאורה יחיאל אורגל. המוסיקה המלווה היא קולאז' של שירי התקופה, מקהלות רוסיות וה„רקוויאם" מאת ורדי, שרקח הכוריאוגרף עצמו.

למעשה, זו ההתמודדות היחידה עם נושא ישראלי במסגרת הפסטיבל השנה, והמופעים יתקיימו בימים ד', ה' ומוצאי־שבת, הערב והבא ביוני.

רקדני תמר ירושלים בחזרה על „רקוויאם" בתחנת הכוח הישנה בירושלים

מוסיקה נטו

אביבה שלח

האופרה של פרנקפורט בניצוחו של גארי ברתיני, „קוזי פאן טוטה" (כך עושות כולן), מאת מוצארט ליברית: דה פונטה. פסטיבל ישראל.

למען האמת לא היה הבדל גדול בין גרסה קונצרטית לבין מה שראינו, למעט כמה מסכים מתכווצים, מתרחבים ומשנים צורתם חליפות ומספר השתטחויות ותרגילי התעמלות מגוחכים של הגברים. מה שנותר הוא מוסיקה נטו.

כוכב הערב היתה מרגרט מיטשל כפיורדיליג'י, שנתגלתה כזמרת אופראית גדולה בעלת סופרן רגיש, עשיר ורב הבעה. לצירה כבבה בהומור, מימיקה וסופרן נפלא מיטסוקו שיראי בתפקיד דספינה, החדרנית השותפה למזימה הקטנה של דון אלפונסו הפילוסוף. למריאן רורהולם כדורבלה קול קטן אך משכנע ולבוזו שוואנבק, המורה הזקן, קול גם רציני ומיומנות זמרתית ראויה לציון, למרות שגם בה נתגלו לא מעט חריקות. שני המחזרים המצחיקים דאגלס ג'ונסון כפראנדו ורודני גילפריי כג'וליילמו ניחנו בקולות קטנים ולא מרשימים ולמרות כמה אריות יפות שנפלו בחלקם לא הצליחו לעורר התרגשות. מה שנותר היא המוסיקה המרגשת תמיד. מוצארט, כבר אמרנו?

תפיסה חדשנית

נפתלי עירוני

הביצוע המעניין והמשכנע של „קוזי פאן טוטה" על־ידי האופרה של פרנקפורט הוא תוצאה ישירה של תפישה חדשנית. היוצרים עוזבים את המוסכמות ומחפשים גישה חדשה אשר אמורה להבהיר ולהעמיק משמעות ולמענה דברים שנויים במחלוקת.

הליברית של לורנצו דה פונטה נחשב כטקסט שטחי המכין מסגרת לאופרה בופה ברגש קל. המוסיקה של מוצארט כאילו פועלת בחלל ריק ורק הודות לאיכות שלה מצליחה לחדור לקהל. היוצרים מפרנקפורט פסלו את הגישה הזאת וחיפשו רעיון מאחד לליברית ולמוסיקה. יש ברעיון זה מהות וסגולה, קו מחשבה אהוב על מוצארט — גישה מיוחדת במינה להומור ולטראגיות של החיים.

האנשים הם קורבנות של משחקים מתוכננים, מכוונים ומנוהלים כמו בובות. הבחורות הבוגדות נגררות בעצם לחוסר נאמנות על־ידי תחבולות. ה„עלילה" הבלתי אמינה למראית עין נושאת משמעות עמוקה מבוססת על אמת חיים. האנשים אינם שולטים לא על רגשותיהם ולא על דרך התנהגותם.

עצם הטיפול המוסיקלי של מוצארט מצביע על נטייה ברורה לפרוץ את המסגרת הקונבנציונלית של האופרה בופה. המוסיקה המאוד מגוונת מיועדת להדגשת הרקע הפסיכולוגי הבלתי רגיל הזה. חסרים האפקטים הקלים של האופרה הבופה. המוסיקה יוצרת אווירה של התעלות מעל האירוע המתואר, מעין איזון עדין בין הומור, ביקורת צינית והבנה של הכאב.

הבמאי גראהם ויק והתפאורן (מייקל יירגן) עצבו מסגרת נהדרת לעלילה בשיתוף פעולה פורה, והייתי אומר די נדיר בביצוע אופראי. החלל הבימתי בנוי בסגנון יפני, כאשר מסכים, שהם בעצם פונדלים בצבע חלק, מאפשרים להרחיב או לסגור פתח מסויים. התפאורה היא דינמית ופועלת כמצלמה. בתוך החלל מינימום של אביזרים. כל אלמנט הוא מסוגנן. התאורה (ניק שלטון) היא חלק בלתי נפרד מהתפאורה ומעניקה לה צבע וממדים נוספים. כל זה מעניק לזמר חופש פעולה. הוא מוצא בקלות את עמדת הזמרה שלו.

יש לציין שהבמאי גראהם ויק ניצל את החלל הבימתי בצורה יוצאת מן הכלל. הנחיות המשחק שלו אפשרו לזמרים להתנהג באופן הטבעי ביותר. הגיוון הפסיכולוגי היה משולב בתוך הזמרה אשר מצאה את עצמה מאוד קרובה למשחק. דבר זה פעל מצויין כאריה סולו וגם כדואו או טריו. התפאורה המשתנה על־ידי הצוות יוצרת את התחושה של המידה הנכונה לכל אירוע. קיים יחס מתאים בין משחק ומוסיקה, כי המוסיקה מקבלת יותר „משקל" על הבמה. היא איננה עוד ליווי אלא מרכיב עצמאי. השחקן תופס את מרכז הבמה רק בעת הצורך, כאשר בעל עתוי אחר הוא יכול לעמוד בעמדת המתנה בלי להפריע או להיראות מיותר. כך זה גם לגבי המקהלה. הכניסות והיציאות שלה מבוצעות ומשכנעות. היא מהווה חלק בלתי נפרד מהחלל ומופיעה בלבוש מסוגנן. אין שום נטייה ליצור לה הצדקה ריאליסטית, וכך נעלמת גם המלאכותיות של המקהלה הקונבנציונלית.

הכימרי המעולה יצר את התנופה ואת הדחף לזרימה המוסיקלית. הזמרים הצטיינו בעבודת צוות יוצאת מן הכלל. יש לציין את איכות קולם של פיורדיליג'י (מרגרט מארשל) ג'וליילמו (רודני גילפריי) ודספינה (מיטסוקו שיראי). אולי איפיון הקולות לא היה מספיק ברור. ההבדל בין פיורדיליג'י ודורבלה (מריאן רורהולם) לא מספיק מורגש, אולי לפעמים התאום עם התזמורת היה פחות מדוייק אבל כל זה לא נחשב לעומת ההישג האמנותי הכולל.

תקליט

כל־כך דומים

עופר ניר

רוחמה רז — „חרשה בעיר" (איסטרוניקס)

איזו הפתעה נעימה. איזו פתיחה מצויינת לתקליט, עם „תמיד אותו מדבר". איזו רוח אחרת מרחפת על התקליט הזה ומסיטה הצידה כל דעה קדומה שיתכן והח"מ אשם בה כלפי רוחמה רז.

שכן, ייאמר מיד, היא מעולם לא נמנתה על הזמרות החביבות עלי. לא שהיא גרועה. לא שהקול שלה נשמע נורא. להפך: הוא נשמע כל־כך צלול ועגול, כל־כך מתנגן, כל־כך חסר פינות וזוויות והמסוסים טבעיים. היא נשמעה זכה מדי. בתולית מדי. לא אהבתי את „בארץ אהבתי". השיר ההוא עשה לי צמרמורת ולא מעונג.

טבעי, אם כן, שהתקליט הונח על הפטיפון בחשש מסוים, תוך נכונות להוריד אותו מיד, אם ישוב על עצמו הסגנון המוכר־לא־כל־כך לטוב. אבל, הפתעה אדירה. רוחמה נשמעת אחרת, בוגרת וחמות, אשה חזקה, כבר לא הנערה הביישנית שעיניה ברצפה. עכשיו היא מסתכלת לחיים, ישר בפניהם.

גם משמיעה שנייה, התקליט, ברובו, נשמע טוב, כמה קטעים, יותר מאחרים. למה, בעצם? קודם־כול משום שיש בו חמר עשוי־היטב. שנית, משום שכמה קטעים נשמעים מוכרים להפליא לאוזן החשדנית. נכון, כפי שהיא שרה בשיר של עירית חכמוביץ (נחום היימן), שנקרא „כל־כך דומים", יש שם לפחות שלושה קטעים שאפשר, במאמץ לא רב, למצוא את בני־משפחתם הבוגרים, בשירים מוכרים. „חרשה בעיר" נשמע כמו שילוב בין ריטה לבין הלהיט של גלן פאר „התפרקות חשמלית"; הפתיחה ל„לימור" (שיר על הבת של רוחמה), מזכירה מאוד את „נוסעת בעקבות האהבה" של ורדינה כהן. את העיבוד המזרחי ב„תמיד אותו מדבר", שמענו, בניחוח קצת שונה, בלהיט גדול של גלי עטרי — „קסמים", שגם אותו, כמו את השיר של רוחמה, כתבו עירית פאנק ושאול בר־אמתי. בר־אמתי אחראי להפקה המוסיקלית והוא עשה עבודה לא רעה. בכלל, לא קימצו לי התקליט הזה, יש כאן נגנים מעולים (...הלל, עמוס הדני, אוהד אינגר, סכר ורבים ואחרים) ורמת ביצוע איכותית, רוחמה נשמעת טוב. שתמשיך ככה.

תיקון טעות

המקהלה המשתתפת בביצוע „השלום ליברטה" בפסטיבל ישראל (11-10.6) היא מקהלת הקיבוץ הארצי, ולא ... שפורסם בטעות בכתבתו של יוסי ... „שהזרוע של בתואל".

פעם זה היה הנמל

נמל חיפה היה פעם השער הראשי של המדינה — היום יש בינו לבין נמל אשדוד, שזכה בבכורה, תחרות סמויה. בחיפה תולים תקוות רבות בתוכניות הפיתוח ובתחנת הכוח החדשה

עם קום המדינה הועסקו בנמל חיפה אלפים רבים של עובדים, חלקם עולים חדשים מיוון וסלוניקי, ואחדים מהם נמצאים בנמל עד היום. אז זו היתה גאווה של מדינה יהודית שבדרך: יש נמל גדול וחשוב המספק תעסוקה לאלפי משפחות.

בשנת 1977 ירדה לראשונה מצבת כוח־האדם של הנמל מתחת לאלפיים עובדים. אז הראה הרישום 1854 עובדים. שבע שנים מאוחר יותר רשם הנמל שיא חדש. מצבת כוח האדם ירדה אל מתחת לאלף עובדים. השנה שוב שיא: 905 עובדים בלבד.

ליד מצבת כוח־האדם המצומצמת, מצביעים בנמל על כמות המטענים שעלתה: 4611 טונות לעובד השנה, לעומת 1665 טונות לעובד בשנת 1977.

מגרד את אשדוד

נמלי הארץ השתנו. אם פעם היה זה נמל חיפה שנחשב לנמל הראשון שלנו, הרי שנמל אשדוד נטל את הבכורה כבר לפני שנים אחדות. השנה שוב שינע נמל חיפה מטענים ורשם עלייה של 19 אחוז בשינועם, והוא שוב „מגרד" את נמל אשדוד. הנמל הצפוני משנע 43.6 אחוז מכלל המטענים ונמל אשדוד 48.7 אחוז. נמל אילת משנע רק 7.7 אחוזים.

בנמל חיפה תולים תקוות בתוכניות הפיתוח לשנים הבאות, והחשובה מכולן היא הקמת נמל פחם שיוקם אם וכאשר תחליט על כך ממשלת ישראל בצמוד לתחנת הכוח המונעת בפחם, שתוקם בחיפה וגם אם בכפוף לאישור הממשלה.

הנמל הצפוני שינה, כאמור, את פניו בשנות קיומו. בשנות השישים היה חלק גדול לנוסעים. קווי הנוסעים של חברות הספנות נשאו הספרים כבדים, ואוניות נוסעים הפסיקו לפקוד את נמלי הארץ ואת נמל חיפה. בשנים האחרונות מתפתחת בארץ תיירות מסוג חדש: תיירות ימית לעשירי עולם או לקבצנים.

סיור לעשירים

זו המיועדת לעשירים פוקדת את הנמל עם אוניות פאר המשייטות בהפלגות חופים. כך למשל, פוקדת השנה את נמל חיפה „ספינת האהבה" המפורסמת מהסדרה הטלוויזיונית. (ג'ולי לא תהיה עליה וגם לא הקפטן המפורסם).

ליד תיירות העשירים מתפתח ענף תיירות תעופתי המוכר בעולם כולו. לתיירים בעלי האפשרויות מוצעים סיורים אוויריים בני יום אחד בשמי המדינה באמצעות מטוסים אורחיים. מנהלת הנמל הכשירה מספר משטחי נחיתה למטוסים בקרבת רציפי האוניות, ולפני שבועיים נחתו בחיפה שבעה מטוסים אורחיים שאספו תיירים לסיורים בירושלים בים המלח בדרום־הארץ ובצפונה. בערב, לאחר הסיור, שבו התיירים לאוניה שעזבה את הנמל עוד באותו לילה בדרכה לנמלים אחרים בים התיכון.

ליד תיירות זו, שהביאה השנה לחיפה 174 אלף תיירים, מתפתחת תנועת הנוסעים בים. אוניות קפריסאיות ויווניות, המיוצגות על־ידי סוכני נסיעות ישראלים המציעים שיט־חופים זול לישראלים בעלי אמצעים מוגבלים וכן שיט ליוון וחזרה במחירים של החל מ־100 דולר לנוסע על הסיפון בשיא העונה. תיירות זו מוצאת לה לקוחות רבים בקרב הנוער הצעיר וסטודנטים שאינם בעלי אמצעים.

בנמל חיפה השלימו בשנה שעברה את הקמת רציף המכולות המזרחי, המשמש בעצם כנמל מכולות וכיום עוסקים בהשלמת רציף הכימיקלים.

מבקר המדינה

מנהל הנמל, חנוך בן־אליהו, אומר שכבר שנים אחדות מוביל נמל חיפה בשינוע מכולות. השנה שונעו דרך הנמל 194 אלף מכולות. רבים ציפו לירידה בשינוע מטענים דרך נמלי הים בעולם בכלל, וזאת עם התפתחות התעופה הנושאת מטענים והתפתחותם של המטוסים רחבי־הגוף בעולם בראשית שנות ה־70. מתברר, כי ייתכן שאלה נוטלים חלק על חשבון התפתחות שהיתה צפויה לנמלים.

השנה זכה נמל חיפה לספוג ביקורת ממבקר המדינה בדו"ח מספר 38. מנהל נמל חיפה אינו מעוניין להתווכח עם הדו"ח, אולם לטענתו, מי שבדק את הנושא לא היה איש ספנות ולא הבין, כנראה, כיצד בודקים את הדבר. „מחיר עגינה של אוניה עולה היום כ־15 אלף דולרים וההמתנה של אוניות בנמלי העולם נעה בין 24 ל־36 שעות. אנחנו מבקשים לתת שירות דומה לזה שבמדינות המערב", אומר חנוך בן־אליהו. לדבריו, רציף המכולות בנמל חיפה תוכנן להסתיים בשנת 1981 והיה צפי לכמות מסויימת של מכולות, שתעבור בו. ואולם, בפועל הסתיימה בניית הנמל רק חמש שנים מאוחר יותר, וכמות המכולות היתה גדולה מהצפי לשנת 1981.

מנהל הנמל מגלה עוד, כי כבר היום משונעת דרך הנמל כמות מטענים שהיתה מיועדת על־פי תוכנית האב להיות משונעת רק ב־1991. „בתפוקה מלאה ובתנאי שיהיו לנו כל המנופים והציוד הדרוש נוכל לשנע 270 אלף מכולות בשנה" אומר חנוך בן־אליהו.

בן־אליהו נזהר מלהאשים ישירות את הממשלה, אולם בדבריו יש ביקורת בלתי־מוסתרת על מדיניות הממשלה המונעת, לדבריו, התפתחות הנמלים בארץ בקצב הרצוי. „העודפים התקציביים שגילה מבקר המדינה אינם עודפים. למעשה, יש פיגור בפיתוח הנמלים". נמל חיפה צויד בראשית שנות ה־50 ב־12 מנופים המשרתים בנמל היום. „רק כעת קיבלנו אישור להחליף שניים מהמנופים האלה בהשקעה של כ־3 מיליון דולרים, ואנו זקוקים להחליף גם את היתר", אומר בן־אליהו.

פעולות

על תאונות שהיו בשטח הנמל באחרונה אומר בן אליהו: כי אלה תאונות מקובלות וכי הן אוונן נדירות. חור שנפער ברציף המכולות המזרחי נפער לדברי בן אליהו בגלל רשלנות שהביאה פגיעת אוניה בדופן הרציף. במקרה האחרון שאירע ברציף הכימיקלים, אומר המנהל, „הרציף עודנו נמצא בשלבי בנייה וזו תקלה של תהליך בנייה. הקבלן עשה טעות בסדר הפעולות שהוא ביצע והוא יישא בכל הנזקים."

ועל המגמה המסתמנת, אומר חנוך בן־אליהו, כי אם לשפוט על־פי הנתונים של אפריל ומאי 1988, הרי שאין סימנים למיתון במשק הישראלי: בחודש אפריל נרשמה עלייה של 7 אחוזים בשינוע מטענים, ובחודש מאי עלייה של 14 אחוז, ועם נתונים כאלה מצפים בחיפה לגדול גם בשנה הבאה.

יואב אביב

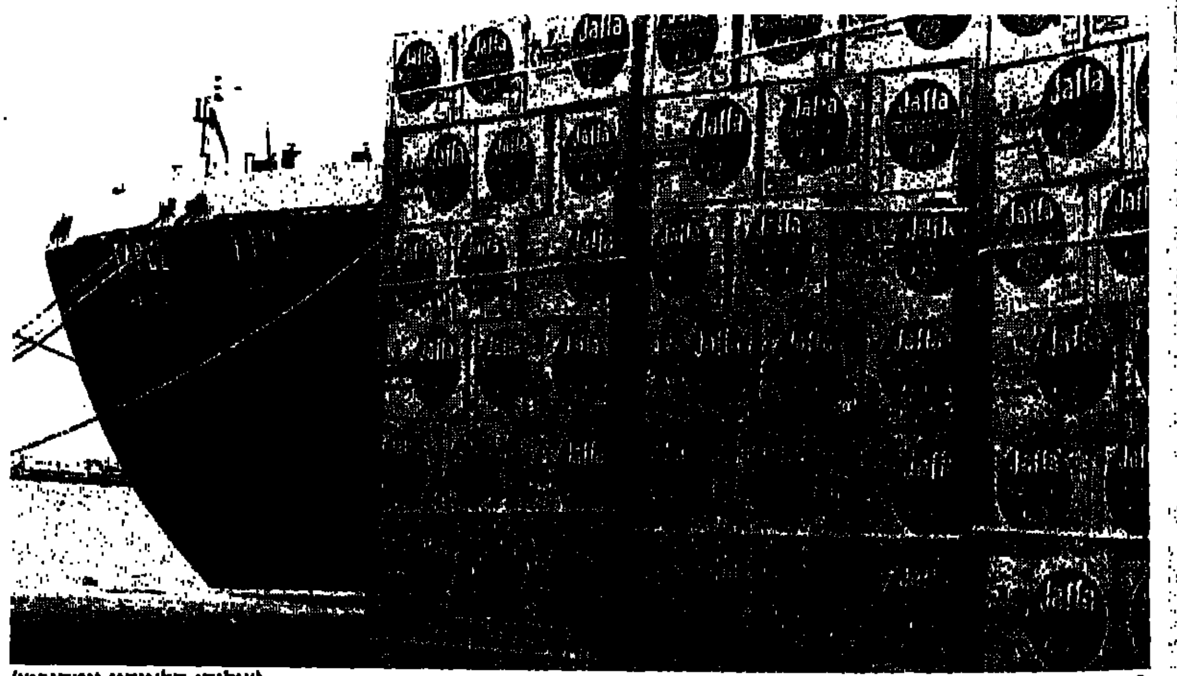

● תוכנית פיתוח: מסוף חקלאי להדרים (צילום: קלאודיו נוטקוביץ)

● מנופים משנת 1953 (צילום: אוסקר טאובר)

(צילום: יואב אביב)

ציים זרים

מלחמת האזרחים בלבנון ופתיחת שערי הגדר הטובה, מביאים אף הם עבודה לנמל חיפה כבר שנים ארוכות. החקלאים הדרום־לבנוניים מייצאים מטענים דרך נמל חיפה באוניות לא גדולות במיוחד. חלק ממטעני היצוא הלבנוניים עוברים גם דרך נמל נקורה, העובר בימים אלה שיפוצים.

מנהל נמל חיפה חנוך בן־אליהו אומר, כי מדובר בסכום של כשלושה מיליון דולרים בשנה. יצויין כי דרך נמל חיפה מגיעות גם מכולות המיועדות ללבנון.

גם ציי מדינות המערב, הפוקדים מדי פעם את נמל חיפה ובמיוחד הצי האמריקני, מספקים תעסוקה לנמל. עם זאת, אומר מנהל הנמל כי בדרך כלל אין התנגשות בין עבודות הנמל המסחריות לבין אירוח הציים. ואם יש כזו, היא נשקלת לגופו של עניין.

נמל חיפה מספק לציים שירותים שונים. שירותי הפלגה מהאוניות לחוף ובחזרה מספק הצי האמריקני לעצמו.

יואב אביב

עד איפה הנמל

סגן מנהל המכון לחקר הספנות והתעופה בחיפה, ד"ר יהודה חיות, ערך סקר בו ניתח את שימושי הקרקע והתיפקודים באיזור הנמל, סקר בו גם מוינו שימושי הקרקע ונקבעה עוצמת הקשר בינם לבין הנמל.

התיפקודים מוינו לשלוש קבוצות עיקריות של פעילויות הקשורות לספנות, פעילויות הקשורות לנמל ותיפקודים הקשורים לממסד וארגונים.

מהסקר התברר, כי הפעילות בעלת הזיקה הנמלית הגבוהה מרוכזת רובה ברחוב העצמאות בחיפה וברחוב הנמל בחיפה, וכן בגוש בניינים המהווה את בניין צים. בחיפה נתגלה גם, כי בית רסקו בנמל, מרחק קילומטר אחד מהמקום, מרכז אף הוא פעילות נמלית גבוהה. הזיקה הגבוהה של עמילי המכס לבית המכס בולטת גם היא על־פי מיקום משרדיהם הצמודים כמעט לבית המכס.

ד"ר יהודה חיות אומר, שעל סמך הסקר ניכרת יציבות הנמשכת כבר חמש שנים בהתפלגות התיפקודים באיזור המחקר.

יואב אביב

פעילות בעיר נמל

אוניברסיטת חיפה ערכה מחקר שמטרתו לנסות למדוד את השפעת ענף הספנות על הפעילות הכלכלית על חיפה והאיזור.

מחקר זה התבסס על נתוני 1985, והתברר כי כל הפעילויות הקשורות בנמלים מעסיקות 7900 איש, מהם 4830 איש בפעילות יבשתית הקשורה לנמל ו־2360 ימאים ודייגים. 75 אחוז מהמועסקים בענף מועסקים בנמל ובשלוחותיו, כעובדים בחברות הספנות או אצל סוכני הנסיעות וימאים ודייגים.

התפוקות הקשורות בנמל עומדות על כמיליארד שקל, והשכר המשולם בשנה לעוסקים בענף מגיע לכ־166 מיליוני שקלים.

מספר המועסקים בפעילויות הקשורות בנמל, העומד על 7900 איש, מהווה כ־6.5 אחוז מכלל המועסקים בחיפה. יש להרגיש — קובעים החוקרים, ד"ר יהודה חיות וד"ר ברוך קיפניס — כי בשנת 1972 הועסקו כ־11 אלף איש, אולם מאז בולטת ירידה מתמשכת במספר המועסקים.

השנה הועסקו בנמל חיפה בלבד 905 איש.

יואב אביב

עקבה: לגדול על־תנאי

אין זה דבר חדש שמלחמת איראן־עיראק, שהחריבה ערים רבות בשתי המדינות הנלחמות, ביניהן, הביאה פריחה ושגשוג לעיר הנמל הירדנית עקבה, המשמשת מוצא לים של הצבא העיראקי, המקבל דרך נמל זה תחמושת ואספקה שונה.

עקבה גדלה בחמש השנים האחרונות, ואם אוכלוסייתה מנתה לפני חמש שנים 12 אלף איש, הרי שכיום יש בעקבה כבר 72 אלף איש.

חלק גדול מנמל עקבה מורכב ממתקנים ארעיים ומוחים ניידים. גם הצרכים המיידיים ממתקנים כאלה, וגם החשש כי ביום מן הימים תיפסק המלחמה במפרץ והיקף המטענים העוברים דרך הנמל יצטמצם, הביאו את הירדנים שלא להיכנס להשקעות ענק בנמל זה. המכון לחקר הספנות והתעופה בחיפה מוסר בגליונו האחרון, כי בנמל עקבה כמו בנמל חיפה, חלה השנה עלייה של 19 אחוז בהיקף המטענים.

לדברי חוקרי המכון, תנועת המטענים בנמל גדלה מאז 1980 פי־שלושה. כ־60 אחוז ממטעני היבוא העוברים דרך נמל עקבה, מיועדים לעיראק. יצויין כי מאז 1984 גדלה הכמות ליצוא שעוברת דרך הנמל הירדני מהכמות ליבוא. ב־1987 עברו דרך הנמל הירדני 20,015,000 טונות מטען.

אגב, בנמל עקבה ממתינות האוניות ימים רבים בטרם הן נכנסות לנמל לטעינה ופריקה, ועל כן מחירי ההובלה אליו נחשבים לגבוהים. באילת עובדה תוכנית להעתקת הנמל האילתי לכניסה הצפונית של העיר, תוכנית שבבוא השלום — אומרים באילת — תאפשר סיוע לנמל עקבה ורווח ממטענים המיועדים לירדן.

יואב אביב

עתיד גדול

בפרויקט אוניית העתיד של דנמרק עלתה הדרישה העיקרית לצוות את האוניה בצוות שלא יעלה על שישה איש. בפרויקט זה נבחרו, לפי דברי המכון לחקר הספנות בחיפה, ארבעה סוגים של אוניות לפיתוח. מיכלית במעמס 7300 טונות, אוניית מכולה באותו מעמס ושתי אוניות מכולה נוספות מדגמים שונים במעמס של 10,000 טונות.

הפרויקט ימומן בעיקרו על־ידי משרד המסחר והתעשייה של דנמרק, ונוטלים בו חלק בעלי אוניות, מספנות וספקי ציוד.

צוות השישה של האוניה יכלול רב־חובל, קצין ראשון ושני, מכונאי ושני עוזרים. לצוות יהיו תפקידים נוספים, כגון טבחים ועוד.

ולעומת זאת, יש באוניה הגדולה ביותר בעולם כיום 750 אנשי צוות. אוניה זו, הנקראת "SOVEREIGN OF THE SEAS" נמסרה לחברת "ROYAL CARIBBEAN CRUISE LINE" (RCCL) לפני שישה חודשים על־ידי מספנה צרפתית שבנתה אותה. תמורת 185 מיליון דולרים. כושר המעמס שלה 74 אלף טונות, והיא יכולה להכיל 2282 נוסעים.

יואב אביב

מכבי תל־אביב: בגביע הם עשר

אחרי עונת ליגה מאכזבת בה דורגה מקום אחד בלבד מעל הקבוצה שנשרה לליגה הארצית זכתה אמש מכבי ת"א, בפעם השניה ברציפות, בגביע המדינה לאחר נצחון 1:2 על האלופה הפועל ת"א בדרבי מרתק ושופע אירועים ● מיקי בן־שיטרית נגח יתרון להפועל, מיקי כהן השווה בשער נהדר. בני טבק, שחגג אתמול יום הולדתו ה־33, כבש את שער הנצחון ממישגה של אקהויז ● שבתאי לוי נכנס בדקה ה־61 וכעבור שלוש דקות הורחק לאחר שפגע בחיים גולדברג ● נשיא המדינה, חיים הרצוג, העניק את הגביע לקפטן מכבי ת"א מנשה שמעונוב

פרשנות

אורי שטיינבך

מכבי תל־אביב קמה אתמול מהקרשים. קמה והוכיחה כי חרף נשאר הדרבי, כי לגביע חוקים משלו. היא עלתה למגרש בעמידה נחותה ואחרי שכל כלי התקשורת התרעמו על משחקה הברוטאלי בחצי הגמר. היא גם פיגרה 1:0 אבל בתום תשעים הדקות הניף הקפטן שלה מנשה שמעונוב את הגביע שהיווה פיצוי לעונה חלשה. המכבים ניצחו את האלופים 1:2.

מכבי תל־אביב של אמש שבה והוכיחה כי בכדורגל היא לא שכחה לשחק. אמנם המחצית הראשונה היתה בעדיפות שחקני הפועל אך שער המשווה הנפלא של המגן מיקי כהן הפיח רוח של תקווה במכבים, שינה את משחקם ללא היכר במחצית השניה וכך הם זכו בגביע.

מכבי ניצלה עד תום את יציאתו המוקדמת (דקה 24) של בלם הפועל יוסי ז'אנה בשל פציעה. חילוף זה ערער את הגנת הפועל. יעקב אקהויז שתיפקד בעמדת הבלם האחורי לא הצליח למלא את החלל.

מכבי תל־אביב נראתה מבולבלת והססנית במחצית הראשונה עד שהשיגה את השיוויון. שחקני הפועל שטפו בדקות אלו את כר הדשא וניכר יתרונם כאשר סיכנו שוב ושוב את שערו של מרכוס. האדומים בעטו כמעט מכל מצב. שער היתרון שלהם עורר אותם ונסך בקשרים ובחלוצים בטחון שהתערער בהמשך.

מיקי בן־שטרית, אלי כהן ומשה סיני נראו טורפים את שערו של מרכוס אבל הוא לא נכנע יותר מפעם אחת והיה מגיבורי הזכיה בגביע.

את השער של מיקי כהן אפשר לתאר כאחד השערים היפים שנכבשו השנה. מיקי היווה חוליה תומכת וחשובה בתוך קבוצתו.

אתמול בלטו גם "האמורים" של מכבי ואם הזכרנו את מיקי כהן אפשר להזכיר גם את ארז לולו שעבר פציעה קשה אך לא ויתר וחזר לתת את נשמתו על המגרש.

בני טבק הוכיח אמש כי הוא עדיין נחוץ למכבי. בני ניצל את מהירותו הטבעית כדי להביך את הגנת הפועל וניצל שגיאה גסה של אקהויז ושל שומרו הרשליקוביץ וכך הכריע את המשחק בדקה ה־50.

הפועל תל־אביב סבלה קשות מטעות חמורה שגובלת בחוסר אחריות משווע של הלוצה שבתאי לוי. זה האחרון הוכנס למשחק בפיגור בדקה ה־61 אך כעבור שלוש דקות מצא עצמו מורחק אחרי שביצע עבירה גסה על חיים גולדברג, בלם מכבי. לוי לא שלט בעצביו אחרי שנבלם באופן לא ספורטיבי על ידי בלם מכבי ולאחר שנשרקה עבירה לזכותו קם ונגח בגולדברג. לשופט יעקב שיינר לא נותרה ברירה אלא להרחיק את לוי.

ההרחקה פגעה בשחקני הפועל יותר מכל. דווקא בדקות ששחקני מכבי נראו מנסים לגונן על התוצאה בא המישגה של שבתאי לוי והותיר את האלופים עם עשרה שחקנים.

אז ניסו האדומים להציל את המולדת אבל זה כבר לא היה משחק מתוכנן. מכבי חיפשה להעביר את הזמן ולהביך את הגנת הפועל בנשק שלה: ההתקפה המתפרצת.

בסיום: סולחה גולדברג־לוי

משה רוזנברג

בחדר ההלבשה של הפועל ת"א נשמעו האשמות לעברו של שבתאי לוי שהורחק במחצית השניה מספר דקות לאחר שנכנס לשחק. "הוא הרס אותנו" אמר מיקי בן שטרית חלוץ הפועל שהוסיף "שער היתרון שלי לא מנחם. במחצית השניה לקח לי שוער מכבי שער של 100 אחוז."

אלי כהן שהתעלה במהלך העונה גילה הפעם חולשה וציין: "נכון שנתתי משחק חלש, אבל גם כך שבתאי לוי גמר לנו את המשחק."

ומה אומר המורחק שבתאי לוי: "קבלתי מכה בשוק הרגל כמו סכין בברך. אתה יכול לראות שיש לי שריטה עמוקה עם דם באורך 25 ס"מ. איבדתי את העשתונות. לא חשבתי מה אני עושה ורצתי לפגוע בחיים גולדברג. אני מצטער על כך כי בגללי הפסדנו את הגביע."

המאמן יצחק שניאור ביקש משבתאי לוי לקום ולעשות סולחה עם גולדברג. שבתאי לוי סירב אבל כעבור 20 דקות נערכה סולחה בין השנים ביוזמת מנהל מכבי ת"א ירון עוז והשניים התנשקו וביקשו סליחה אחד מהשני."

יהודה עמר הוסיף: "המשחק היה מעצבן, קבלנו גולים. לא מתוכי המציאות והשופט שגה כשלא הרחיק גם את חיים גולדברג ממכבי."

מאמן הפועל יצחק שניאור סיכם את המשחק: "היה להם קצת יותר מזל. המשחק היה די טוב אבל טעות חמורה של שבתאי לוי נתנה להם את הגביע. אני לא מבין את שחקני כי אחרי הכל הזהרתי אותם לא להכנס לפרובוקציות. שחקני ההגנה והקישור שלנו נחלשו עם פציעת יוסי ז'אנה עוד במחצית הראשונה. לדעתי היה צריך להרחיק גם את גולדברג."

מיקי כהן: עם כל הנשמה

עמי רוזנברג

לשחקני מכבי ת"א היה קשה להגיע אמש לחדר ההלבשה. פשוט האוהדים חנקו אותם מרוב אושר ושעה ארוכה לאחר שישבו בחדר ההלבשה עדיין לא יצאו מתחום האיצטדיון כל זאת בשל לחץ האוהדים שכל אחד מהם ניסה לנשק, לחבק ולהגעת בגביע. גם בקבוקי שמפניה נשלפו ללא הרף והצלמים תקתקו בלי סוף.

המאמן דרור בר־נור היה מאושר כשציין: "הוכחנו שמכבי ת"א לא קבוצה נוקשה ויודעת גם לשחק כדורגל. תיקנו את השגיאות של העונה כולה בפרק זמן קצר ולדעתי זכינו בנצחון צודק."

מיקי כהן הבקיע שער נדיר מ־30 מטרים כאשר הטיס את הכדור לבין החיבורים. את שערו שיחזר כך: "רוב השערים בקאריירה שלי היו מרחוק. גם הפעם חלפתי על פני מגן הפועל והחלטתי לבעוט עם כל הנשמה כדור אדיר שנעצר בין החיבורים."

חיים גולדברג שהיה מעורב בהרחקתו של שבתאי לוי ציין: "עשינו דבר גדול לנו ובעיקר לאוהדי מכבי שסבלו כל העונה. אני מצטער שפגעתי בשבתאי לוי וגרמתי לו לחבלה ברגל."

מוטי איווניר אמר: "כל שחקן שלנו השקיע את המאכסימום. גילינו משחק מלווה רוח לחימה וזכינו בצדק בניצחון אם כי הרחקתו של שבתאי לוי עזרה לנו לזכות בנצחון."

בני טבק, כובש שער הנצחון, זכה להרבה נשיקות. הוא הונף על הכתפיים ואמר: "האמת שניצלתי מתנה של הגנת הפועל שעשתה חור גדול במרכז ההגנה ואז כשהייתי מול השוער טליאס היתה הדרך לרשת קרובה."

בין חיים גולדברג (מימין) ושאול כהן מניף קפטן מכבי תל־אביב מנשה שמעונוב את גביע המדינה לעונת 1988. (צילם: אריה קנפר)

טבק הכריע בשיוויון המיקים

יצחק ויסהוף

צדקת דרור בר־נור כשאמרת שהמשחק יוכרע בלי הארכה. צדקת בדבר נוסף כשהשווית את הפועל תל־אביב לליברפול ואילו מכבי תל־אביב, קבוצתך, תפתיע בווימבלדון ותזכה בגביע. הוספת עוד כי קבוצתך זקוקה לסיפוק מיידי וזכיה בגביע המדינה תהווה עבורה תמורה הולמת. רק טעית בטעות קטנה אחת הנעוצה בירידה הפועל תל־אביב. "האדומים" כלל לא הזכירו את אותה קבוצה שזכתה באליפות וכאשר כוכבים כמשה סיני, אלי כהן, יוסי ז'אנה ואחרים מתעסקים יותר בענייני הכים והראש לא בכדורגל.

אבל למכבי תל־אביב, היתה אמש באיצטדיון הלאומי ברמת־גן מטרה נוספת. קיתונות הבוז שניתכו על ראשי המכבים על משחקם הנוקשה מול שמשון ת"א בחצי הגמר פעלו היטב. הקבוצה שיחקה אמנם בצורה גברית, אך שחקניה לא חרגו מגבולות המותר ומי ששיחק בצורה ברוטלית היה דווקא כדורגלן הפועל ת"א שבתאי לוי שראה גם את הכרטיס האדום לאחר פגיעה בחיים גולדברג המכבי.

הכדורגלן הראוי למירב המחמאות הוא גם הוותיק ששיחק אתמול במגרש, כובש שער הנצחון בני טבק. טבק חגג אתמול את יום הולדתו ה־33. בדקה ה־50 הוא ניצל טעות חמורה של יעקב אקהויז, בלם הפועל תל־אביב וכשניצב בודד מול יום טוב טליאס שיגר כדור בחצי גובה שנשק לרשת והעניק למכבי ת"א יתרון 1:2 שהפך בסיום לשער הנצחון שהעניק לה את הגביע היקר.

שער מכבי זה ביטא יותר מכל את הבלבול שחל בהגנת הפועל תל־אביב החל מהדקה ה־22 בה נפגע יוסי ז'אנה בברכו והוחלף. מחליפו רפי שמואל היה שותף שלוש דקות לאחר כניסתו לשער היתרון של הפועל תל־אביב.

בדקה ה־25 קיבל רפי שמואל כדור מאלי כהן והגביה אל מיקי בן שיטרית שבנגיחות מול שער השוף קבע 0:1.

כאן החלה הפועל תל־אביב לשחק. מוטי איווניר יחד עם ארז לולו, שלא שיחק בעת כיבוש שער היתרון של הפועל ת"א לאחר שקיבל טיפול בשולי המגרש, השתלטו על מרכז השדה.

בדקה ה־29 אילץ איווניר את טליאס למתוח את אבריו לאחר ששיגר כדור אדיר (טעות של אלי כהן וסגל) למסגרת. קודם לבעיטה זו החמיצו שחקני הפועל ת"א ממצבים נוחים.

מכבי ת"א שהיתה בתנופה לקראת תום המחצית הראשונה הוכיחה כי היא יודעת להציג כדורגל חיובי ונאה. בדקה ה־36 הצליח בני טבק לגבור על יעקב סגל. טבק הגביה לרחבה, דריקס הוריד בראשו ומוטי איווניר בעט בעוצמה למשקוף הפנימי. הכדור נחת על קו השער והורחק.

שלוש דקות לאחר ארוע זה התנהל מיקי כהן, מגן מכבי תל־אביב, סמוך לקו האורך. כהן התקדם מעט לכיוון שערו של טליאס וממרחק של 30 מטר שיגר כדור אדיר לפינה הרחוקה — 1:1. שער נפלא שעורר תשואות רמות. מכבי ת"א היתה בדקות אלו בתנופה ורק השריקה למחצית בלמה אותה.

מכבי ת"א עלתה ליתרון בדקה ה־50 והמשיכה להציג משחק כדורגל לשמו בניצוחם של איווניר ולולו כאשר אלון נתן שותף מלא לחוליה: קישור דינמית ויעילה.

יצחק שניאור, מאמן הפועל ת"א הוציא בדקה ה־61 את מוריס דאנו והכניס במקומו את שבתאי לוי. יעקב סגל עלה למשימות התקפיות ובאותו מהן (62) כמעט וגרם לשער שיוויון. פריצה שלו באגף שמאל מצאה אותו חופשי. סגל הגביה כדור למרכז תיבת החמש, הכדור פגע במגן מכבי ומשם לקורה. על הכדור החוזר הסתער אלי כהן שנגח לחוץ.

בדקה ה־64 התחמם המשחק. חיים גולדברג פגע בשבתאי לוי. שיינר שהיה קרוב לארוע פסק על כדור עונשין לזכות הפועל ת"א אולם לוי לא הסתפק בכך והתנפל על גולדברג מול עיניו של השופט. שיינר הוציא צהוב לגולדברג ואדום ללוי.

דקות הסיום של המשחק עמדו בניסיונות נואשים של הפועל ת"א לכבוש שער שיוויון. בדקה ה־87 פרצו שלושה מחלוצי ת"א סיני, אלי כהן ובן־שיטרית לעבר שערו של מרכוס. בן שיטרית סיים בבעיטה אך מרכוס הדף מצוין. בדקה ה־90 ניצב בני טבק בפני כיבוש שער אך כדורו חמק לחוץ.

שער הנצחון אמש בגמר. בני טבק (מספר 15) מניף את היד לאחר שהכדור ששיגר נעצר ברשת (משמאל). (צילם: אריה קנפר)

הפועל ומכבי ראשל"צ, במאבק חמישי בגמר־יד

הערב תהיה לנו אלופה

יוסף חבם

מי תהיה אלופת הליגה הלאומית בכדוריד לעונת המשחקים 1987/88? את התשובה נקבל הערב, במשחק החמישי, והמכריע, בגמר־ריר, באשר ב־8.30 תארח מכבי ראשל"צ באולמה את יריבתה העירונית, הפועל ראשל"צ.

תוצאת תיקו תספיק לקבוצת הפועל ראשל"צ לזכות באליפות, לראשונה בתולדותיה, ואילו מכבי ראשל"צ שזכתה בתואר שלוש שנים רצופות תנסה למנוע זאת.

בארבעת המשחקים הקודמים התנהלו מאבקים שקולים: במשחק הראשון ניצחה מכבי — 22:24, ובשני זכתה הפועל — 16:22. בשני המשחקים האחרונים לא היתה הכרעה — 20:20 ו־18:18.

מאמני שתי הקבוצות, יוסף קלוז'ני (הפועל) ואנג זילברברג (מכבי) מודעים לעובדה ששחקניהם עייפים מהמאבק המרתוני המתיש והמתח בין השחקנים בשיאו.

עד כה זכו באליפויות: הפועל רחובות (13); מכבי רחובות (6); הפועל פתח־תקוה (3); מכבי פתח־תקוה (3); מכבי ראשל"צ (3 פעמים אחרונות ברציפות); הפועל רמת־גן (2); מכבי רמת־גן (1) והפועל הרצליה (1).

הרכבים משוערים: הפועל ראשל"צ — דרורי (גניס), אקרמן, קושניר, רון, דורון דייז, מרי, שלום כהן (אלון לוי). מכבי ראשל"צ — סאמט (סלע), מובשוביץ, אוסלנדר, כנען, יוסיפוביץ, דרוקר ועמר.

ישפטו הבינלאומים גולום וכבצי ורדי נוטמן.

זלוטיקמן לא הגיע לסגל

חיים זלוטיקמן, כדורסלן הנבחרת הלאומית, שזומן לאימוני אתמול לא הגיע למחנה האימון במכון וינגייט.

מנהל הנבחרת מיכאל לפרוון אמר כי השאיר לזלוטיקמן 3 הודעות לבוא למחנה האימון, אך הכדורסלן לא הגיע.

לאוואן מרסר החל אתמול באימונים בנבחרת יחד עם יתר השחקנים בהדרכת המאמנים רלף קליין ועוזרו משה ויינקרנץ.

אושרה תוכנית משחקי הליגה

נשיאות איגוד הכדורסל אישרה אתמול את תוכנית משחקי הליגה הלאומית לגברים, נשים וארצית גברים. הליגה תחל ב־5 באוקטובר ותסתיים ב־17 באפריל. משחקי הליגות הנמוכות יחלו ב־19 בספטמבר.

נבחרת הפועל — פ.ס.ז'.ט. צרפת 0:1

נבחרת הפועל בכדורגל, המשתתפת באליפות העולם של ארגוני ספורט הפועלים, זכתה אתמול בנצחון ראשון בפתיחת האליפות.

במשחק שהתעלה לרמה גבוהה, ניצחה נבחרת הפועל, המורכבת משחקני הליגה הארצית, את נבחרת ארגון ספורט הפועלים הצרפתי, פ.ס.ז'.ט., מארגנת האליפות, בשיעור 0:1.

את השער לטובת הפועל הבקיע רונן שפירא, שחקן הפועל חדרה, בדקה ה־52.

נבחרת הפועל שלטה בכל שלבי המשחק.

היום תתמודד נבחרת הפועל נגד קבוצת קייקסה מפורטוגל ומחר, נגד אייקס מאיטליה.

מכבי תל־אביב – הפועל תל־אביב 1:2 (1:1)

איצטדיון רמת־גן. 20,000 צופים. שופט יעקב שיינר. קוונים: יצחק בן־יצחק ויצחק רוזנברג.

● השערים למכבי ת"א: מיקי כהן (40), בני טבק (50).

● השער להפועל ת"א: מיקי בן־שטרית (25).

מכבי ת"א		הפועל ת"א	
מרכוס	7	טליאס	5
שאול כהן	5	עמר	5
גולדברג	6	ז'אנה	5
שמעונוב	6	סגל	5
מיקי כהן	7	הרשליקוביץ	6
גריאני	6	ארמה	5
לולו	7	אקהויז	5
נתן	6	אלי כהן	5
איווניר	6	סיני	6
דריקס	6	דאנו	4
טבק	7	בן־שטרית	6
	69		57
בראל	—	שמואל	5
צדפתי	—	ש. לוי (הורחק)	

מרחב תכנון מקומי
כפר סבא
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965
בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה ע"י בר עוז חב' לבנין בע"מ להתיר על חלקה 53 בגוש 6428 רחוב בלינסון 4 הקלה כלהלן: תוספת 6% לאחוזי הבנייה המותרים: 1238.2 מ"ר במקום 1188.0 מ"ר.
כל המעונין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת־קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.
התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.
יצחק ולד, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
עירית הרצליה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנית תשכ"ה־1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה. הגשה על ידי: שם עורך לס כתובת בני משה 16 ת"א. בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: שם הישוב כפר שמריהו רחוב קרן היסוד גוש 6665 חלקה 117 מגרש 1 ומהותה הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמור, דהיינו: הקלה של 6% מעל כ־150 מ"ר המותרים במגרש.
כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, כאישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' עח/60/ג.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7967 חלקות 71–67, 73, 74, 88–74, 91–88, 94, המעפיל.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: תוספת שטח לאזור התעשיה ע"י שינוי יעוד קרקע חקלאית.
הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים: מס' 3402 מיום 20.11.86 ובעתון בוקר דבר מתאריך 28.10.86 ובעתון ערב ידיעות אחרונות מתאריך 28.10.86 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף על המשמר מתאריך 28.10.86.
שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
תאריך: 27 מאי 1988 — ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
רעננה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, כאישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רע/1/143/ב".
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6586, חלק מחלקה 363.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: תכנית זו באה לשנות תכנית מתאר מקומית מס' רע/1/א' ותכנית רע/143א' לשנות אזור מגורים לאזור מגורים ג', לקבוע גובה בנין, אחוזי בנין ומספר יחידות דיור.
הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3494 מיום 25.10.87 ובעתון בוקר על המשמר מתאריך: 25.8.87 ובעיתון ערב חדשות מתאריך: 25.8.87 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף הצופה מתאריך 25.8.87 בשפה העברית.
שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
תאריך 31.5.1988 — ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – מחוז המרכז

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בגוש 6127 חלקה 672 רחוב ביאליק מס' 58 דהיינו שמוש חורג בדירת מגורים למעבדה לאופטיקה.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה.
ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת־גן תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.
אורי עמית, ראש העיר — יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
פתח תקוה
הודעה
על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבנית תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלת בניה בגוש 6400 חלקה 178 ברח' בר־גיורא מס' 4, 3.
לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור א' בו מותר להקים בנין דיור בן 2 קומות 30% בניה.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בנין דיור בן 2 קומות 30,97% בניה ועליות לגג.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
ד. תבורי — יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
פתח תקוה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז מרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה פתח תקוה מופקד שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר פת/1244/1". השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: פתח תקוה רחובות אסירי ציון, רנקנר. גוש 6362 חלקות 4־5. עיקרי הוראות התכנית: א. שינוי יעוד אזור ספורט לדרך חדשה. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
רב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז — 27.4.88

טלוויזיה

(כ) כתוביות מיוחדות ללקויי שמיעה. 08.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 ארץ מולדת (כ). 08.40 אנגלית ו'. 09.00 מדעי הטבע (יסודי) סערה בכן. 09.20 אנגלית ה'. 10.00 שעת כושר. 10.10 מדעי הטבע (ה' ו') — לשחק בבטחה (כ). 10.30 מספר גומר, מים מים. 11.00 חשבון ו' — חילוק בשברים עשרוניים. 11.15 אנגלית (יא' יב') — HELLO ISRAEL — DEMOCRACY IN ISRAEL. 11.30 מושגים ביהדות, משא ומתן באמונה (כ). 12.00 אנגלית ח'. 12.25 אנגלית י'. 13.00 מדעי הטבע (על יסודי) מטריות מקרוסקופיות. 13.30 גיאוגרפיה כללית. יפן העיר. 14.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 14.05 האוניברסיטה הפתוחה: 1. בימי שואה ופקודה החיים במצוה עקורים. 2. עידן המהפכות. 15.00 טוב טוב הגמר. 15.25 שעת כושר. 15.35 מאתיים שניות להרסה נעורים. 15.40 יוצא מן הכלל. לקראת בחינת הבגרות בלשון מיון העיצורים ג'. עם דורית רביד. 15.55 גברת מלפלת, האב והצפורים. 16.05 שביל באמצע שביל בצד. טיול בבית־שאן העתיקה ועמק חרוד. 16.20 פיצוחים, התמודדות בין אלופי "פיצוחים" של השנה האחרונה לתואר "אלוף האלופים". 17.00 ערב חדש. 17.30 שמיניות באוויר — מגזין שבועי לנוער בשידור ישיר. 18.30 קיצור התרושת (ערבית). 18.32 חקלאות היום. 19.00 בקו הבריאות 1. המכון למניעת עיוורון. 2. מחלות עיניים תורשתיות. 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 עד סוף, מגזין לפום ולבידור. מנחים: אברי גלעד ומיכל ניב. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 מוקד. 22.05 סרט קולנוע סיימון. 23.35 פסוקו של יום. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 מוכנימו היכוך כמו — "וורויאר". 18.57 רגע לפני — ילדים אוטיסטים. 19.00 פסטיבל הזמר נתניה 87 (חלק כ'). 19.30 חומשי חומשי — פרק רביעי. 20.00 סדרת מתח — בותרות להמות. פרק ראשון. 21.00 להיטים בביצוע מדונה ופול סימון. 21.30 "חום יולי אוגוסט" — שלמה ארצי. 21.45 קניבלים צעירים ונאים — אוסף שירים.

רדיו

(תו) תקליטור (קרוסמקורסקי). 07.09 "בהאונה ניגוחה". 08.00 "קונצרט בוקר" בתוכנו: רביעייה ברו מינור לכליקשת, אופוס 18 מספר 4; ברהמס: קונצ'רטו מספר 1, ברה מינור, לפסנתר ולתזמורת; מהלר: סימפוניה מספר 5. 11.57 "פינת השיר". 12.00 "אנצים באולפן". 13.05 "בהאונה ניגוחה". 15.00 "מוסיקה ויוה". 16.00 "קונצרט מוקלטות" התזמורת הסמפונית ירושלים רשה"ש. 18.00 "שעה עם...". 19.00 "מוסיקה אהובה עליכם". 20.05 "אינטרלוד". 20.27 "פינת השיר". 20.30 "מאולמי הקונצרטים שלנו" התזמורת הפילהרמונית הישראלית מנצח זובין מהטה ובהשתתפות המקהלה הלאומית רינת. 22.30 מג'ז הלאה. 23.00 מחורי יצירות.

רשת א'

07.30 "ריריקל". 08.05 "חוגה" עם בני הגל. 08.55 "סמרות על הגל". 09.05 "סלודיד" שירות מידע. 10.05 "מניני בוקר" מגיש: גדעון הוד. 10.55 "סמרות על הגל". 11.05 "ירוק ירוק" שירים עבריים. 12.05. 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותוכניות בצרפתית. 14.05 "בראש צעיר". 15.35 "האוניברסיטה הפתוחה": "מורשתו של יוסף חיים ברנר". 15.55 "סמרות על הגל". 16.05 "מושגים". 17.10 "בכף הקשת": "שירי עמים". 17.55 "סמרות על הגל". 19.05 "מינחת ערב". 19.30 שיעורים לעולם. 22.05 "חבר מאחו כוכב".

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 07.55 "סמרות על הגל". 08.05 "שישים עיניך". 09.05 "ביקור בית" עם רבקה מיכאלי. 09.55 "סמרות על הגל". 10.05 "בל צבעי הרשת". 10.55 "סמרות על הגל". 11.55 "סמרות על הגל". 12.05 "אלף־אלף" ב"כית". 12.55 "סמרות על הגל". 13.05 "בחצי היום" חדשות ופזמונים. 13.55 "סמרות על הגל". 14.05 "לראות או לא לראות" יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 "בת צחוק" — הווי והומור. 14.55 "סמרות על הגל". 15.05 "שירים ושעורים". 15.55 "סמרות על הגל". 16.05 "יומן כלכלה". 16.55 "סמרות על הגל". 17.05 "סמרות על הגל" מפגש סוטרים ומשוררים "על מעורבותה של הספרות העברית בארבעים שנות המדינה" מטה "אין מקום אחר" ת.ברנר. 18.00 "היום הזה". 18.35 "מוסף לענייני צבא ובטחון". 19.55 "סמרות על הגל". 20.05 "צחוקים ושקרים" שירים על האמא היהודיה. 20.55 "סמרות על הגל". 21.55 "סמרות על הגל". 22.05 "מחפשים את המטמון". 22.55 "סמרות על הגל". 23.55 "סמרות על הגל". 00.15 "גאו ועור" עם לאה ליאור.

גל״צ

06.05 אוניברסיטה משודרת הרפובליקה השניה ומלחמת האזרחים בספרד מרכז, שמאל וימין תחת ממשלת אסניה. מרצה ד"ר יצחק אביב. 06.30 "מוקדים עין". 07.07 שבע אפס שבע. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 "ארלה בוקר" עם אלי ישראלי. 10.05 "עשר" שירים עבריים. 11.05 "נכון לעכשיו" עם רפי רשף. 13.05 "רך רה יומי". 13.55 40 לאהור. 14.05 "נגישה יומית" עם אורלי יניב. 15.05 "שירים לתג" עם ארז טל. 16.05 "פסטיבל ישראל 88". 16.15 ארבע אחר הצהריים. 16.54 "באפס מלולי". 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 "יער משורר". 18.45 "מעבר לגבול". 00.05 "ציפור לילה" עם ספי בן־יוסף. 02.00 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 "אין נוסים אבודים" — מעולמם הסמרותי של יוצרים. סדרת תוכניות לרגל שבוע הספר. תכנית ראשונה מגיש הסופר דן בניה סרי. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 "כוכב הערב" שימי תבורי. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת הרפובליקה השניה ומלחמת האזרחים בספרד מרכז, שמאל וימין תחת ממשלת אסניה. 22.05 "על הדבש ועל העוקץ". 23.05 "עשרים וארבע, היום שהיה". 23.55 "שיחת חצות" עם מיכי שומר חבר הועדה המרכזת של ההסתדרות.

שידורי צה"ל 2

19.05 "שליפה מהמותן". 20.05 מצעד הפזמונים הלועזי. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 "הפסקת עשר" עם מיכל ניב. 23.05 "קול הג'אז הוזה" עם רוני קרמל.

רשת ג'

06.04 "בחורה לאשר". 07.07 "שיר כבוקר כבוקר". 09.05 "גימליס" עם מיכל שמואלי. 10.05 "דברים טובים". 11.05 "שבעים מי יודע". 12.05 "אהבה יומיומית". 13.05 "רק בימי הגל" עם מנחם פרי. 14.05 "לי ולך" שיר וביבה. 15.05 "חדש, חדיש ומחודש". 16.05 "הגנה יומית" עם יקיר אביב. 18.05 "הצעקה האחרונה". 20.05 "בטוח באוטובוס". 21.05

קולנוע

תל־אביב

9.30 ,7.15 ,4.30	
אסתר: חקירה בסייגון	9.40 ,7.15 ,5
אורלי: מוכת ירח	9.30 ,7.15
בן־יהודה: תינוקת בירושה	9.30 ,7.00 ,4.30
בית ציוני אמריקה:	
גברת מס הכנסה	9.30 ,7.15
גת: שאלה של שפיות	9.00 ,6.00
גורדון: יומני של החטא	9.30 ,7.00
דקל: משדרים חדשות	9.30 ,7.00 ,5
דרייב אין: כלא המתאגרים	7.45
סקס	12.00
הוד: תקועה בדרך	9.30 ,7.15 ,5
לימור חדש: פסיכיאטר ליום אחד	9.30 ,7.15 ,4.30
מיילת 1: עדות במבחן	9.40 ,7.25
מיילת 2: שם המשחק	9.40 ,7.20
מיילת 3: הנה סגש	9.30 ,6.15
פאר: בשם העם	9.30 ,7.30 ,5
פאר: לוידי איב	9.30 ,7.15
רב־חן:	
חן 1: וול סטריט	9.50 ,7.30 ,5
חן 2: פעמיים אשתי	9.45 ,7.25 ,5
חן 3: הקיסר האחרון	9.45 ,6.40
חן 4: שלושה גברים ותינוקת	9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: מעקב צמוד	9.40 ,7.30 ,5 ,2 ,11
שחף: זרוק אותה מהרכבת	9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: ללא מסתור	9.30 ,7.15 ,5
תמלת: כוחו של מקרה	9.35 ,6.30
לב:	
לב 1: הנפשה בכפר	10.00 ,7 ,5 ,2
לב 2: החבר של החברה שלי	9.50 ,7.15 ,4.30 ,2
לב 3: אהבנו כל כך	10.00 ,8 ,5 ,2
לב 4: המבצר הנסתר	10.00 ,7.50
סינמטק: תיאט עיניים שחורות	7.00 ,9.30

רמת־גן

אואזיס: שלושה גברים ותינוקת	9.30 ,6.40 ,4
לילי: שם המשחק	9.30 ,7.15
רב־גן:	
גן 1: שאלה של שפיות	9.40 ,7.20 ,5
גן 2: וול סטריט	6 ,9
גן 3: תחשוד	9.40 ,7.30 ,5
גן 4: הקיסר האחרון	9.15 ,6.15

ירושלים

אורית: תקועים בדרך	9.30
אורנע: שאלה של שפיות	9.15
רון: משדרים חדשות	9.00
בית אגרון:	
אליבר	16.00
מינק מלויר — תזמנה	18.15
מרד הנערים	20.00
בית החיות	22.00
כפיר: שם המשחק	9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: שלושה גברים ותינוקת	8.30
מישמל: מוכת ירח	9.15
סמדר: וול סטריט	9.15

הבירה: טנור לרגל שיכורים	
עדן: תינוקת בירושה	9.00
תיאטרון ירושלים: להתראות ילדים	9.30

חיפה

אורה: רב־מכר	9.15 ,7.00
חן: חקירה בסייגון	9.00 ,7.00 ,4.30
עצמון 1: ללא מיסתור	9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: מוכת ירח	9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: תשוקה באפריקה	9.15 ,6.00
רון: תקועה בדרך	9.00 ,6.30 ,4
רב־אור:	
רב־אור 1: וול סטריט	9.15 ,6.45
רב־אור 2: הקיסר האחרון	9.15 ,6.00
רב־אור 3: זרוק אותה מהרכבת	9.15 ,6.50
אורלי: תופשה בכפר	9.15 ,7.00
קרן אור המרחש: בשם העם	9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: 3 גברים ותינוקת	9.30 ,7.30 ,5.00

נתניה

שרון: 3 גברים ותינוקת	9.15 ,7 ,5

חולון

סבוי: נשואה לשנים	9.30 ,7.15 ,5
מגדיל: 3 גברים ותינוקת	9.00 ,7.00
ארמון: חכמת רחוב	9.30 ,7.30 ,5

בת־ים

עצמאות: מוכת ירח	9.30 ,7.15 ,5

הרצליה

דוכל: סגור	

פתח־תקוה

דוכל 1: מוכת ירח	9.15 ,7.00
דוכל 2: שם המשחק	9.30 ,6.15
דוכל 3: הקיסר האחרון	9.30 ,6.15

עפולה

מפשתרון: וול סטריט	9.00

ראשון־לציון

רון 1: הקיסר האחרון	9.40 ,6.00
רון 2: תינוקת בירושה	9.30 ,7.15

תיאטרון

הבימה – התיאטרון הלאומי
הערב, יום ד', 8.6
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30
מירלה אפרת – אשכול

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ד' 8.6 ב־21.30
מאמי

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים — מגור — חכיבה רייס 20.

חולון — אהרון — הופיין 52. עיד־יהב — עיד־יהב 2.

ירושלים — קופ"ח — מרפאת רוממה, המ"ג 28.

נתניה — קרניאל — מרכז ממחרי, קרית־נורדאו.

פתח־תקוה — קופ"ח — חיים עוזר.

רמת־גן — התיכון — עוזיאל 69.

תל־אביב — ארלוזורוב — ארלוזורוב 76.

חיפה — קופ"ח — יל"ג 6.

רעננה, כ"ס — הרגיל — רוטשילד 47, כ"ס

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק — ילדים, הדסה ע"כ — כירורגיה, עיניים. הדסה ה"צ — נשים, אורטופדיה, פנימית. ביקור חולים — א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יופעל מדי טלפוני בימים א'–ה' ב' 08.00–20.00. בימי ו' 08.00–15.00, טלפונים: 03־433500, 03־433500.

ער בוער – ארון קשבת בטלפון לילד ולנוער — ער לנוער במצוקה. ירושלים – 02־243358. ת"א – (24 שעות) 226027. חיפה – 04־229408 (11.00–20.00). גליל מערבי – 04־922222.

ער פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222732.

"ער פתוח" – ארון קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הקונגרס לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00–24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 15.00–21.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649; בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 523566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.

דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03־283822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171. ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111. ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113. ער"ן חיפה — טל' 04־672222. ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) — 04־988410. ער"ן נתניה — טל' 053־335316. ער"ן כפר־סבא — 052־913999. ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.

סילוק מיטורים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד, רמלה — 101, טל' 08־221022; עפולה — טלפון 065־93334. טבריה — 101, טלפון 04־791401. נהריה — טל' 04־823333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057־74767. שח"ל בגוש דן, טל' 03־330848.

רכבות

מתל־אביב לבני־ברק וחיפה: בימים א'–ה': 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'–ה': 7.00.

מתל־אביב לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מנהריה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, ...

מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'–ה': 6.30, 8.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38. בימי ו' וערבי חג: 8.05, 10.35.

11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

בג"ץ להורים מברזיל: למה חיכיתם 7 חודשים עד שפניתם לערכאות?

„רק לאחר שהטלוויזיה הבריטית פתחה בתחקיר יכולנו להשיג כספים למימון המשפט" — השיבו ההורים ● בג"ץ דחה את הכרעתו בפרשה

בצלאל עמיקם

הפרשה הכאובה של הילדה המאומצת מברזיל לא הגיעה אתמול לכלל פתרון. בג"ץ שדן בגורל הפעוטה החליט להמתין עד אשר עורכי־דינם של ההורים הביולוגיים ינמקו מדוע גילתה המשפחה אוזלת יד במשך חודשים ארוכים ולא עשתה מאומה כדי להשיב לחיקם את בתם.

בפני השופטים מנחם אילון, חנוך אריאל ומשה בייסקי נפרש סיפור מוזר על הורים שהמתינו למעלה מחצי שנה, שהיתה קריטית מבחינת הילדה, בטרם עתרו לערכאות ישראליות.

עו"ד שוהר, פרקליטם של רוסילדה ולואיס אבריקו קונסאלוס טען, כי ברשות המשפחה לא היו אמצעים כספיים כדי לפתוח במאבק משפטי. רק כשהחלה רשת הטלוויזיה הבריטית בתחקיר לרגל הקרנת סדרה על מכירת תינוקות מברזיל, יכלו ההורים להשיג את הכספים למימון המשפט. הוא אמר כי יש להשיב את הילדה להוריה הביולוגיים, שכן היא נגזלה מידיהם.

פרקליטם של בני הזוג תורג'מן, עו"ד גרשון שניידר, טען, כי עובדות מסירת הפעוטה לאימוץ היו ידועות לבני הזוג מברזיל עוד בספטמבר 1977. עד להגשת התביעה להחזרת הבת חלפו חודשים רבים שהם קריטיים בחיי התינוקת. אם תנותק הפעוטה מהוריה המאמצים, לאחר שהסתגלה אליהם, ותועבר לארץ זרה לה, היא תיפגע נפשית וייגרם לה נזק חמור.

השופט אילון פנה לעורך־הדין של בני הזוג מברזיל בתמיהה: „למה היה להמתין שבעה חודשים? האם אינך חושב שנעשה עוול גדול לילדה?"

עו"ד שוהר: האם עשתה כל מאמץ להשיב אליה את בתה. אינני בטוח שאם אחרת היתה נוהגת כמותה. כאשר רמז לכך שבני הזוג תורג'מן מכרו את דירתם במגמה להסתלק מן הארץ, הוא ננזף על־ידי השופט אילון: „איך אדוני מעיז להשמיץ אנשים בבית המשפט?".

כאמור, בג"ץ טרם הכריע בשאלה זו. נראה, כי לעיקרון של טובת הילדה יהיה משקל מכריע בהכרעה. הסנטור הברזילי פרנסיסקו לייטא שבאס, העוקב מקרוב אחר המשפט, אמר אתמול, כי ממשלת ברזיל תעשה מאמץ מיוחד כדי לשים קץ לתופעת הסחר בילדים. באחרונה הועלתה יוזמת חקיקה, בד בבד עם ניסוח החוקה החדשה, שתפרט מה הם ההליכים לאימוץ ילדים ברזילאים על־ידי הורים זרים.

הוריה הביולוגיים של הפעוטה מברזיל בצאתם מבית־המשפט אתמול (צילום: רחמים ישראלי)

טלקס

● פיתוח ישראלי מקורי להפקת חשמל

פיתוח ישראלי מקורי להפקת חשמל על־ידי הזרמת מתכת נוזלית דרך מגנטים רבי עוצמה הוצגה אתמול בפני מאות משתתפי כנס „אנרגיה 88" הנערך בטבריה.

מפתח המתקן החדשני, פרופ' ירמיהו ברנובר מאוניברסיטת באר־שבע, אמר, כי מדובר בפטנט יעיל ביותר שאינו מצריך טורבינות ואין בו חלקים מכניים נשחקים בעבודה והוא יכול להבטיח ייצור חשמל זול מאוד. לדבריו, יוכל המתקן הראשון, „אתגר 7", שמו לייצור חשמל בעוד כחמש שנים.

הוא הדגיש, כי יש התעניינות רבה בעולם ברעיון הישראלי וכי בצרפת, סין והודו כבר החלו בבניית מתקנים מעבדתיים.

שלמה גלזר

● ה„וולוו" המיליון יצאה לדרך

מכונית המיליון מדגם „וולוו 300" יצאה לאחרונה מקו הייצור במפעל לחרכבה בדרום הולנד. ה„וולוו 300" מיועדת למעמד הבינוני. הסידרה כוללת דגמי 340 ו־360 והם מופצים ב־60 מדינות. את הדגם ימשיכו לייצר גם בשנות ה־90.

יוסף שמי

השודדים החזיקו ילד בן 10 כבן ערובה ודרשו מהאב כסף

יואב אביב

שלושה שודדים רעולי פנים חדרו אור לאתמול לתווילה בקרית־ביאליק ותוך איומים באקדח על חיי ילד בן 10 שהוחזק כבן ערובה הם דרשו מהאב כסף. האב הניס את השודדים. אם המשפחה שהתקשרה לער"ן לקבלת סיוע לא נענתה.

השודדים העירו את הילד משנתו, כיוונו אליו את נשקם והורו לו להעיר את הוריו.

האב המופתע התעלם מכלי הנשק שכוונו לעברו והתפרץ בצעקות לעבר השודדים. אלה נבהלו ככל הנראה ונמלטו מהמקום. האב החל לרדוף אחריהם, אולם שב לביתו כדי לברר מה עלה בגורל בתו בת ה־5 שנמה ולא חשה בדבר. המשטרה שהוזעקה לדירה פתחה בסריקות כדי לאתר את שלושת השודדים.

אם המשפחה סיפרה אתמול, כי לאחר המקרה נתקף הילד בחרדה והיא ביקשה לפנות לער"ן (עזרה ראשונה נפשית), שעל־פי המודעות המתפרסמות בעיתונים פועלת 24 שעות ביממה בכל הערים הגדולות. לדבריה לא ענה לה איש בער"ן בחיפה אולם מזכירה אלקטרונית הפנתה אותה לירושלים. גם בירושלים לא ענה איש ומזכירה אלקטרונית הפנתה אותה לנתניה. בנתניה גם מזכירה אלקטרונית לא ענתה.

מנהלת ער"ן בחיפה אמרה אתמול, כי לער"ן אין די מתנדבים ולכן בשעות הלילה פועל רק מרכז חירום אחד בארץ. היא לא ידעה לאמר מדוע מפרסמת ער"ן מודעות כאילו סניפיה בכל הארץ פתוחים 24 שעות ביממה ומדוע לא היתה אתמול תשובה בתחנה התורנית בנתניה.

נמשך השפל במניות

אלחנן הורוביץ

מדד המניות הכללי ירד אתמול ב־0.67%. ערך השוק של המניות החופשיות ירד ב־1.72% ושל מניות ההסדר — ב־0.08%. הירידה התלולה ביותר היתה ב־2.88% במניות טקסטיל והלבשה.

מגמת הירידה במניות נמשכה אתמול. במסחר רב צדדי לפני הצהריים ובשערים משתנים אחרי הצהריים לא נרשמה אף לא עליית שער אחת. ההיצעים בכל המניות החופשיות הסתכמו ב־3.5 מיליון ש"ח והביקושים — כ־191 אלף ש"ח. משעריהן עלו 40 (10% מכל השערים), לעומת 254 (57%) שירדו ו־145 (33%) שנשארו בלי שינוי. המחזור בהן הגיע ל־6.5 מיליון ש"ח (4 מיליוני דולרים).

במניות ההסדר עלו 8 שערים, לעומת 16 שירדו ו־6 שנשארו בלי שינוי. תשואותיהן השנתיות נעו בין מינוס 0.92% לפלוס 13.52% ביוצאות לפדיון ב־1988 ובין 4.48% ל־5.2% ביוצאות לפדיון ב־1989.

גלגלי הבורסה

בשוק המניות כולו עלו 48 שערים, ירדו 270 ו־151 נשארו בלי שינוי. 5 שערים נרשמו „מוכרים בלבד" ו־1 „קונים בלבד" (קרור 01). עליית השער הגדולה ביותר היתה ב־8.8%. לעומתה ירדו 12 שערים ב־10% ויותר. הירידות התלולות ביותר היו (ב־%): סרום אופ' (40.4-), דטה אופ' (28.4-), בולוס אופ' (20.0-).

בשוק איגרות החוב נרשמו תנודות עד 1% בצמודות למדד ב־100%. בצמודות ב־80% היו עליות קלות. תנודות קלות היו גם בסוג „ברירה כפולה" וציביות ותנודות קלות נרשמו בנסחרות במט"ח. המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־5.1 מיליון ש"ח.

בנק ישראל יציע היום לציבור 2 סדרות נוספות של איגרות־חוב צמודות למדד בערך נקוב כולל של 40 מיליון ש"ח. מזה 20 מיליון ש"ח מסוג „שגיא" ל־6 שנים במחיר המינימום של 94% מע"נ ו־20 מיליון ש"ח מסוג „גליל" ל־17 שנים במחיר המינימום של 83% מע"נ.

„מקום בצמרת"

„מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' — קול ישראל — 7.6.88

1. [illegible] — יהודה אדר
2. [illegible]
3. [illegible] — רמה
4. [illegible] — עפרה חזה
5. [illegible] — שרון ליפשיץ
6. אהבתי — משינה
7. [illegible]
8. [illegible] — ורד עמרי
9. [illegible] — מתי כספי [illegible]
10. [illegible] — שלמה ארצי
11. [illegible] — שלמה ארצי
12. [illegible]
13. [illegible]
14. [illegible]
15. [illegible]
16. [illegible] — יהורם גאון
17. [illegible]
18. [illegible]
19. [illegible]
20. [illegible]
21. [illegible] — רמה
22א [illegible]
22ב [illegible]
23. [illegible] — יהודה אדר
24. [illegible]
25. [illegible]
26. [illegible]
27. [illegible]
28. [illegible]
29. [illegible]
30. [illegible]

מרשרשים (עד סוף 30 הגדולים)
31–40. [illegible]

„כטוב באזניכם" — הפינה לשיפוטכם
41–49. [illegible]

יצאו את המצעד
● [illegible]

גזור ושלח — אולי תזכה בפרס
בין המשתתפים יוגרלו פרסים

לכבוד:
„מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ירושלים, מיקוד 91010
זה הדירוג שלי (ציין את מספר השיר)

☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5 ☐6
☐7 ☐8 ☐9 ☐10 ☐11 ☐12

שם: ____
כתובת: ____
מיקוד: ____ תאריך: ____

בפלילים

קוקאין ב־162 אלף דולר נתפס בגבעתיים

זהבה מוזס

800 גרם קוקאין בשווי 162,200 דולר נתפסו אתמול על־ידי בלשי המודיעין ואנשי מפלג הסמים של היחידה המרכזית בתל־אביב. כן נתפסו 10 חשודים בהשתייכות לרשת שייבאה סמים מאירופה, בהם שתי נשים. תשעה מהם יובאו היום בפני שופט להארכת מעצרם.

מזה מספר שבועות מתחקים אנשי היחידה המרכזית בתל־אביב, בעקבות מידע מודיעיני, אחרי אנשי רשת שנהגה לייבא קוקאין בכמויות גדולות מאירופה. אתמול בבוקר הוחלט לצאת בפעילות גלויה ולערוך מעצרים.

בעקבות המידע שרוכז בידי הבלשים הגיעו אנשי המפלג לדירה בגבעתיים. הם עצרו את בעל הדירה, עבריין סמים מוכר בן 40, שתלוי נגדו עונש מאסר על תנאי, וכן נהג מונית בן 35 תושב נס־ציונה שהשתמש עימו בסמים בדירה. כן נתפסו בדירה מנת הרואין ו־800 גרם קוקאין בתפזורת. במקביל למעצרים נעצרו במקומות אחרים בארץ שמונה חשודים נוספים, חלקם מוכרים כעברייני סמים. אצל מספר עצורים נמצאו סכומי כסף גדולים שקיבלו לפי החשד תמורת סמים.

בני זוג חשודים בסחיטה מינית מאנשי עסקים

זהבה מוזס

משטרת מחוז תל־אביב עצרה אתמול בעל ואשה בחשד שנהגו להתחזות לסטודנטית ואחיה ולסחוט כספים מאנשי עסקים שקיימו יחסי מין עם האשה.

לפני מספר ימים התלונן איש עסקים כבן 50 מרמת־השרון במשטרת תל־אביב כי סטודנטית כבת 25 ואחיה מנסים לסחוט ממנו כספים לאחר שנפגש עם הסטודנטית, בעקבות מודעה שפרסמה בעיתון, וקיים עימה יחסי מין תמורת תשלום.

במודעה שפירסמה בעיתון נאמר, כי „סטודנטית צעירה מחפשת תומך עשיר". המתלונן נפגש עם הסטודנטית פעמיים ושילם עבור כל פגישה 250 ש"ח. לאחר מכן החליט לנתק את הקשר עימה.

לפני כחודש וחצי הופיע במקום עבודתו אדם שהציג את עצמו כאחיה של הסטודנטית ואמר לו, כי בעלה של אחותו יושב בבית־סוהר והוא אסיר מסוכן ביותר. הוא איים עליו, כי אם יובא לידיעתו של הבעל דבר קשריו האינטימיים עם אחותו, יבולע לו.

„האח" הבטיח למתלונן, כי אם ישלם את חובותיה של ה„סטודנטית" בחנות המכולת, באטליז ובחנות הירקות, ישמרו השניים על הסוד.

כאמור, החליט איש העסקים להתלונן במשטרה ומשבא ה„אח" בפעם נוספת אתמול בבוקר כדי לגבות את הכסף עבור החובות, נעצר הוא ו„אחותו" על־ידי בלשי משטרה שארבו להם.

הבלשים הופתעו כאשר התברר להם כי מדובר בבעל ואשה, תושבי אחד הישובים בשומרון.

המשטרה חושדת כי בני הזוג עמדו בקשר עם גברים נוספים שנענו למודעה בעיתון, וככל הנראה נסחטו על־ידם.

השניים יובאו היום בפני שופט להארכת מעצרם.

לחברנו טיטו אשר
ולכל בני המשפחה
משתתפים באבלכם במות
האב
קיבוץ גזית

לחברנו רב שיבא והמשפחה
משתתפים בצערכם על מות
האחות
קיבוץ אילון

לחברנו ישראל זמיר
באבלו
על פטירת
אמו ז"ל
תנחומים
ועדת העורכים

לאאירה ולמשפחה
אתכם באבלכם במות האב
משה אשר ז"ל
בית יקום

בצל איומי השביתות — נפתח המשא־ומתן על הסכמי השכר

ראשי הסתדרות הפקידים ועובדי המדינה נעדרו מהישיבה ● האיגודים מתארגנים למאבק על תוספת היוקר

אבשלום קווה

המו"מ על הסכמי שכר חדשים בשירות הציבורי נפתח אתמול בתל־אביב בצל האיום של האיגודים האקדמיים והסתדרות עובדי המדינה לשבות בשבוע הבא.

הצדדים למו"מ, ההסתדרות והאוצר, סיכמו לשוב ולהיפגש ביום חמישי הקרוב ולקיים דיונים אינטנסיביים בניסיון להגיע לסיכומים מהירים.

בפגישה אשר התקיימה בבניין הוועד הפועל של ההסתדרות השתתפו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, וראשי איגודי המהנדסים והטכנאים, האקדמאים במדעי החברה והרוח והמהנדסים. נעדרו מהישיבה ראשי הסתדרויות עובדי המדינה והפקידים.

מזכיר הסתדרות הפקידים, משה בית־דגן, נימק אמש את היעדרו בדרישה לקיים, בטרם ניגשים לדיון בהסכמים החדשים, את המעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים שהוסכם עליו בהסכם לשנת 87. יצויין, כי הוועדה המתאמת של האגף לאיגוד מקצועי העניקה אתמול גיבוי להסתדרות הפקידים לעבור חד־צדדית לשבוע מקוצר החל מה־17 ביוני.

מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה, ראובן בן־עמי, אמר אמש, כי החליט שלא להשתתף בישיבת הפתיחה בגלל הודעת נציגי האוצר כי לא יתקיים עימם מו"מ נפרד על תביעות יחודיות לעובדים המאוגדים בהסתדרותו.

מטעם האוצר השתתף הממונה על השכר, יעקב דנון.

נציגי האיגודים האקדמיים העלו הצעה לתוספות שכר בעלות שנתית של 12 אחוז. דנון ביקש לבחון את ההצעה ואת תשובתו יביא, ככל הנראה, בפגישה ביום חמישי הקרוב. בפגישת אתמול סוכמו מספר עניינים טכניים.

חיים הברפלד אמר בישיבת הוועדה המתאמת, כי האיגודים מתארגנים למאבק על תשלום תוספת היוקר. להערכתו, נוכח העליות הגבוהות במדד, יהיה המועד הבא לתשלום תוספת היוקר כ־1 באוגוסט. אם המעסיקים יסרבו לשלם, הזהיר יו"ר האגף, לא יהיה מנוס מפתיחה במאבק מקצועי.

ח"כ יציב: לשלם תוספת יוקר לפי גובה ההכנסה

כתבנו הכלכלי בירושלים

יש לשלם תוספת יוקר לכל אזרח על־פי גובה הכנסתו ולקבוע עיקרון שמי שנפגע יותר מן היוקר יקבל פיצוי גבוה יותר. כך טוען ח"כ גדי יציב (מפ"ם), במכתב ששיגר אתמול למזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר.

במכתבו טוען יציב, יש להפוך את מכשיר תוספת היוקר לשיטה לעשיית צדק חברתי. לדבריו, המחירים מתייקרים יותר עבור העניים מאשר עבור העשירים, ואין שום משמעות למדד הממוצע המתפרסם כל חודש.

יציב טוען, שלעניים יש סל מצרכים האופייני להם, ולעשירים סל מצרכים משלהם. מחירי סל המצרכים של העניים מתייקרים יותר בגלל האינפלציה מאשר של המצרכים של העשירים.

על־פי חישובי יציב, בעוד עליית מדד המחירים הממוצעת בחודש אפריל היתה 2.7 אחוזים, הרי שעליית המדד לעניים היתה גבוהה יותר: 3.7 אחוזים, ואילו המחירים בסל של העשירים עלו רק ב־2.1 אחוזים.

„העני לא נהנה ולא מרוויח שום דבר כאשר מחירי הנסיעות לחו"ל נשארים יציבים, ואילו העשיר איננו סובל ולא איכפת לו אם עולים מחירי העגבניות", אמר יציב.

האוצר מציע למחזיקי המניות הבנקאיות לדחות מועד הפדיון

יציע לוועדת הכספים לאפשר למחזיקי המניות שבהסדר להחזיק בהן תקופה נוספת של שלוש שנים ● מדובר במניות ב־3.6 מיליארד דולר שמועד פדיונן ב־31.10

כתבנו הכלכלי בירושלים

משרד־האוצר יציע לציבור מחזיקי המניות הבנקאיות להמשיך ולהחזיק בהן גם לאחר תאריך הפדיון שלהן ב־31 לאוקטובר. האוצר הודיע אתמול, כי בכוונתו להביא בפני ועדת הכספים של הכנסת הצעה שתאפשר למחזיקי המניות הבנקאיות שבהסדר, המעוניינים בכך, להמשיך ולהחזיק במניה תקופה נוספת של שלוש שנים.

בתקופת הארכה תהיה המניה שקלית, צמודה לדולר, ותישא ריבית בשיעור שייקבע בטרם יוצע הדבר רשמית לציבור. כמו־כן יבטיח האוצר מינימום של הצמדה למדד המחירים לצרכן. תוכנית דומה הופעלה כבר על־ידי האוצר באוקטובר האחרון, כאשר נפדו מניות בשווי של 1.2 מיליארד דולר. הפעם מדובר על פדיון מניות בנקאיות בשווי של כ־3.6 מיליארד דולר.

ההצעה נועדה לאפשר לאוצר לפזר את ההוצאה הכרוכה בפדיון המניות הבנקאיות על פני מספר שנים. משרד האוצר הדגיש, שכל מי שירצה יוכל לקבל את הכסף תמורת המניה בתאריך הנקוב ובהארכת תקופת ההחזקה לא יהיה משום רתיעה של ההסדר המקורי.

על־פי חישובי האוצר, מחזיקים משקי הבית בישראל במניות בנקאיות בשווי של מיליארד דולר. חברות מחזיקות עוד כחצי מיליארד ומשקיעים מוסדיים, כמו קרנות פנסיה, וגמל, מחזיקים כמיליארד דולר. הבנקים המסחריים מחזיקים כ־1.1 מיליארד דולר במניות של עצמם.

האוצר גם קיבל הצעה שהועלתה לפני כמה חודשים על־ידי בנק ישראל והצהיר שבכוונתו לצאת באמצעי חדש של מכרזים למכירה עתידית של אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד.

בנק ישראל חשש שבגלל הצורך למחזר סכומים גדולים מאוד של כסף בימים הראשונים לאחר ההסדרה, תהיה נטיה באוצר להעלות את שיעור התשואה על אגרות חוב שהוא ינפיק בראשית נובמבר, וזה היה לוחץ לעליית הריבית במשק. כדי למנוע מצב זה הציע בנק ישראל את שיטת המכרזים למכירה עתידית של אגרות חוב. המכרז ייערך במועד מוקדם, אך המכירה בפועל תיערך רק סמוך לביצוע תשלום עבור מניות הבנקים. בדרך זו ידע האוצר מה יהיו התנאים בשוק ההון באותה תקופה ומידת אי־הוודאות תקטן.

בהתערבות „ועד 1" — הוצא צו נגד חברת תיווך לעובדים זרים

שלמה סלוצקי

פרשה סבוכה של ניצול פועלים זרים התגלתה אתמול בבית־הדין האזורי לעבודה בתל־אביב, בתביעה שהגיש עורך־הדין אלקס ספינרנר, באי כוחה של קבוצת עובדים מפורטוגל, נגד חברת „דיוטי־מן", העוסקת בתיווך עובדים זרים.

העובדים הפורטוגזים — עובדי מתכת מקצועיים — הוחתמו על חוזה עבודה הנוגד, לדברי התביעה, את חוקי המדינה, ואף חוזה זה הופר. התביעה טוענת שהעובדים לא קיבלו את המשכורות וההטבות הסוציאליות כפי שהוסכם בחוזה. כמו־כן היתה הפרה גסה של חוק שעות עבודה ומנוחה, חופשה, דמי מחלה ועוד סדרה של חוקים. 21 העובדים שוכנו בדירה בת שלושה חדרים בבני ברק ונתבעו לשלם 100 דולר לחודש כל אחד כשכר דירה. העובדים נתבעו לשלם דמי ביטוח כללי, אך החברה מעולם לא הציגה בפניהם תעודת ביטוח כזו. כמו־כן היתה הלנת שכר במשך מספר חודשים, פרמיות ושעות נוספות לא שולמו והורידו משכרם 15 אחוז בגין „מיסים", עליהם לא היתה שום הסכמה בכתב בין הצדדים.

כאשר קבלו העובדים ב־24 במאי על התנאים המחפירים של שיכונם ועל בעיות אחרות, החליטו נציגי החברה לפטר את חבר ועד העובדים של הפורטוגזים והודיעו לו שהם „מחזירים" אותו לפורטוגל בגלל היותו מנהיג ה„מרד". כך פוטרו דוברים אחרים מקרב קבוצת העובדים ונדרשו להגיע למשרדי החברה „לגמור חשבון".

בסוף חודש מאי הודיעו למפוטרים, שכדי להחזיר להם את דרכוניהם — שהופקדו בידי החברה שלא כחוק — וכדי לקבל את כרטיס הטיסה, עליהם לשלם סכום של 1000 דולר, שוב בניגוד לאמור בהסכם העבודה.

לנוכח מצבם הבלתי אפשרי, וכאשר אשרות השהייה שלהם בארץ מסתיימות בימים הקרובים, פנו העובדים הפורטוגזים ל„וועד 1" — מועצת הוועדים שליד מפ"ם, וביקשו את עזרתו. יוסי סולומון מ„וועד 1" התגייס להגנה על העובדים ותוך ימים ספורים הוגשה על־ידי עו"ד אלקס ספינרנר תביעה בסך 100 אלף ש"ח נגד החברה בגין הפרת חוזה והלנת שכר.

בדיון ראשוני שהתקיים אתמול בבית־הדין האזורי לעבודה בתל־אביב הוציא השופט ירושלמי צו מניעה זמני המורה לחברה „דיוטי־מן" להחזיר מיד את הדרכונים ואת כרטיסי הטיסה לעובדים הזרים. המשך הדיון יתקיים היום ובימים הקרובים.

ח"כ חייקה גרוסמן, יו"ר סיעת מפ"ם בכנסת, קיבלה על עצמה לסייע לעובדים בפרשה חמורה זו.

עובדי „אל־על" פרצו ללשכת המנכ"ל ותבעו לפתוח במו"מ

יוסף שמי

צפוי קיץ חם ביחסי עבודה ב„אל־על", למרות שהעובדים מנועים מלשבות על־פי ההסכם שנחתם עימם ב־1983.

אתמול פרצו עובדי „אל־על" לתוך לשכתו של המנכ"ל ותבעו ממנו לפתוח במו"מ עימם, אך רפי הרלב סירב ועזב את המקום. הוא אמר, כי אין הוא יכול לנהל מו"מ לפני שנחתם הסכם קיבוצי בין ההסתדרות והממשלה. כן אמר, כי אפשר יהיה לנהל מו"מ רק בסוף 1988, כאשר יוודעו התוצאות העסקיות של החברה.

המחזיק בתיק „אל־על" בוועד הפועל, חיים רייזן, אמר, כי לעובדים יש שלוש תביעות: מעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים, פנסיה לכל עובדי „אל־על" ותוספת שכר עקב השחיקה שנגרמה בשנתיים האחרונות.

הוא הוסיף, כי החברות הממשלתיות חולקו לחברות עסקיות וחברות ציבוריות. „אל־על" שייכת לחברות העסקיות וההסתדרות עומדת על כך שלא יהיה הסכם מסגרת עם מגזר זה. אין לכן דרך אחרת אלא שהצדדים — הנהלת ונציגות העובדים — יגיעו להסכם קיבוצי מיוחד. המו"מ נמשך זה שלושה חודשים ללא תוצאות.

הנהלת „אל־על" אינה מסתירה את כוונתה שלא לשלם תוספת שכר ב־1988.

הנשיא עם חברי אגודת הסופרים בפתיחת שבוע הספר (צילום: רחמים ישראלי)

נשיא המדינה פתח את שבוע הספר העברי

טוביה בסקינד

שבוע הספר העברי נפתח אמש בטקס חגיגי בקרדו שברובע היהודי בירושלים, בחסות נשיא המדינה, חיים הרצוג.

הנשיא ציין בדבריו, כי שבוע הספר העברי הוא בראש ובראשונה חגו של היוצר העברי. דבריו של הנשיא היו מכוונים לחברי אגודת הסופרים העבריים, שאיימו תחילה להחרים את האירוע כיוון שלטענתם התעלמו מקיומם. חברי אגודת הסופרים נענו לבסוף להפצרת הנשיא, שלא להחרים את האירוע.

יו"ר אגודת הסופרים, המשורר יעקב אורלנד, שנשא אף הוא דברים בטקס, הודה לנשיא על תמיכתו בסופרים.

בעקבות גילויי המתנדבת — הסברה על איידס בקיבוצים

דני בירן

מקורות שונים בתנועה הקיבוצית הביעו פליאה על הפרסומים שנתלוו לגילויים על המתנדבת מקיבוץ עין־גדי ו־6 מחברי הקיבוץ שעברו בדיקות לגילוי איידס.

„מקרים כאלה מטופלים בדרך כלל באופן דיסקרטי ביותר על מנת לא ליצור אצל חברי הקיבוץ חשש מן הבדיקה עצמה", אמרו המקורות.

אברהם קריזל, האחראי על נושא המתנדבים בתק"ם, מסר, כי כבר באוגוסט אשתקד יצא חוזר מטעם מחלקת הבריאות הבינקיבוצית ובו הנחיות לקיבוצים בנושא האיידס.

על־פי הנחיות אלה מתבקשים כל המתנדבים המגיעים לקיבוץ לעבור בדיקות לגילוי איידס. הודעה על הבדיקה נמסרת להם כבר בעת הרשמתם במשרדי שולחן העלייה הקיבוצי בחו"ל. חלק מן הקיבוצים לא ביצעו את ההמלצות עד היום, מה גם שכ־30 אחוז מן המתנדבים אינם מגיעים דרך משרדי התנועות ו„נחטפים" ישירות בשערי היציאה של הנמל.

כתוצאה מן הגילויים האחרונים קיים חשש בקיבוצים כי משך הזמן בין ביצוע הבדיקות ועד לקבלת התוצאות, שנע בין שבוע ל־3 שבועות, עלול ליצור מצבים דומים גם בעתיד.

לשם כך נערכות המחלקות השונות בתנועה הקיבוצית למערכת הסברה נוספת, לאחר שאלו שנערכו עד עתה נתגלו כבלתי מועילות בחלק מן המקרים.

אבידוב מתלונן: דגל ישראל לא מונף בנצרת ושפרעם

קובי מנדל, יהודה צור

חבר הכנסת מאיר כהן־אבידוב הגיש אתמול תלונות במשטרה נגד ראש עיריית שפרעם, איברהים נימר חוסין, וראש עיריית נצרת, ח"כ תופיק זייד, לאחר שבביקור שערך בשפרעם ובנצרת לא מצא את דגלי ישראל על בנייני העיריות, בניגוד לתיקון החוק שיזם.

בביקורו בנצרת ביקש ח"כ כהן־אבידוב להיפגש עם ראש העיריה תופיק זייד, אולם זה נעדר מן הארץ.

ח"כ אבידוב מתכוון לפנות ליועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ולוועדת הכנסת ולבקש להסיר את חסינותו של ח"כ זייד כדי שהמשטרה תוכל להעמידו לדין.

בימים הקרובים מתכוון ח"כ כהן־אבידוב לבקר בכמה רשויות מקומיות ערביות נוספות ולבדוק אם הללו מיישמים את החוק המחייב להניף את דגל ישראל, ובכוונתו להגיש תלונה נגד כל ראש רשות שיעבור על החוק.

ראש עיריית שפרעם, איברהים נימר חוסיין, אמר אתמול לכתבנו, כי הסעיפים בחוק לא מוכרים לו, אולם אין שום מניעה לגביו להניף כמה דגלי מדינה שיהיה צורך בכך מעל מוסדות הציבור, אם החוק מחייב זאת.

נימר חוסיין סיפר עוד, כי ביום העצמאות האחרון הונפו עשרות דגלי לאום בשפרעם, ביוזמת העיריה.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי

רעננה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז, אישרה באישור שר הפנים שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מספר רע/1/277".

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6583 חלקות 126, 132־135, 155, 167, 192־194, 311, 363, 360, 364 חלק מחלקה 189, 400.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת אזור מע"ר, קביעת אזורי מגורים ג', קביעת שטח ציבורי פתוח ושבילים והתוויית דרך ובטול דרך, איחוד וחלוקה לפי סימן ז' לחוק בהסכמה ו/או ללא הסכמת בעלים, קביעת מבנים להריסה, בניה בקיר משותף, הנחיות בניה עפ"י תכנית בינוי וקביעת זכות מעבר.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים: מספר 3456 תשמ"ז עמ' 1770 ובעיתון בוקר „הצופה" מתאריך 8.4.87 ובעתון ערב „חדשות" מתאריך 8.4.87 בשפה העברית ובעיתון בוקר נוסף „על־המשמר" מתאריך 8.4.87 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה, המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

דב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז